

KÖZTÉLEK

KÖZ- ÉS- MEZŐGAZDASÁGI LAP
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik egyelőre hetenként egyszer: vasárnap

OMGE évi tagsági díj:

200 holdig	15 pengő
500 " "	30 " "
1000 " "	80 " "
2000 " "	90 " "
3000 " "	120 " "
ezzen felül	150 " "

Részvénytársaságok, szövetkezetek, vállalatok 90 P
Egyéb tagok részére évi tagdíj — 10 „
OMGE postatakarékpénztári esekszáma: 10,399

Lappótdíj OMGE-tagoknak:
Negyed évre 6 pengő, fél évre 11 pengő, egész évre 20 pengő

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona

Az egyesületi tanács felügyelete alatt

A kiadásért felelős:

Mutsebenbacher Emil dr.,

az OMGE ügyvezető-igazgatója

Felelős szerkesztő: Rothmeyer Imre

Társzerkesztő: Dörsehug Tibor

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. 2. Telefon: 187-954
Kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-ut. 25. Telefon: 189-932

Előfizetési árak:

„Rádión gazdasági előadások” című füzetekkel együtt

Belföldre		Külföldre	
OMGE tagoknak:		OMGE tagoknak:	
Negyed évre	6 pengő	Negyed évre	8 pengő
Fél évre	11 " "	Fél évre	15 " "
Egész évre	20 " "	Egész évre	28 " "
Előfizetőknél:		Előfizetőknél:	
Negyed évre	10 pengő	Negyed évre	12 pengő
Fél évre	16 " "	Fél évre	22 " "
Egész évre	32 " "	Egész évre	40 " "

Postatakarékpénztári esekszáma: 26,576

AZ ORSZÁGOS MEZŐGAZDASÁGI KIÁLLÍTÁS.

I.

Lapunk megjelenésének napján ér véget az ezévi országos mezőgazdasági kiállítás, amely, mint ahogy arról már a múlt számunkban is beszámoltunk, a sikerbe vetett bizalom jegyében indult meg. Most már — egy hét elteltével — megállapítható, hogy reményeinkben senki sem csalódott, s az ezévi kiállítás a siker jótévesztő és büszke érzésével fog zárulni. Az OMGE-nek a tavaszi rügyfakadásakor rendezett ünnepéről és seregszemléjéről az idén különösen kedves feladat beszámolni, mert a világháború óta ez a huszadik, tehát jubileumi kiállításunk, illetve tenyészállatvásárunk.

Végiglapozva a „Köztelek” utolsó húsz évfolyamát, visszatekintve az elmúlt két évtized beszámolóira, büszke érzéssel állapíthatjuk meg az országos mezőgazdasági kiállítások fejlődését az anyag javulását, állattenyésztő gazdáink két évtizedes munkájának szép eredményeit és azt a minden elismerésre méltó munkát, amelyet a rendezőbizottság a kiállítás érdekében az elmúlt két évtizedben kifejtett. A kiállítási beszámolóknak megírása évről-évre nehezebb. A szöveg, a kiváló munka eredményeit dicsérni könnyű, azonban ennek a dicséretnek is van bizonyos loka, amelyen túlmenni igen nehéz, mert hiszen ennek határa is van. Ezt a határt az országos mezőgazdasági kiállítás már elérte, most két évtized határkövénél visszatekintve az elmúlt évek eredményes kiállításaira, nem mondhatunk mást, mint hogy meleg szívvel, őszinte tisztelettel és elismeréssel gratulálunk a magyar gazdáknak, a kormány illetékes tényezőinek, akik mindig megértéssel támogatták a kiállítást és a rendezőbizottságnak. Leszögezem, hogy két évtizede kísérem figyelemmel a kiállításokat, illetve a régebbi tenyészállatvásárokat és megállapíthatom, hogy a rendezőbizottság szinte emberfeletti munkát végzett minden évben a kiállítás sikere érdekében. Az ezévi kiállítás a rendezőbizottságnak is minden elismerésre méltó szép jubileuma.

A „Köztelek” hasábjain, sajnos, csak ritkán számolhattunk be mezőgazdasági sikerekről, mert ez az elmúlt években bizony igen ritkán jutott osztályrészül a magyar mezőgazdaságnak. Az OMGE évenként megisméltendő országos mezőgazdasági kiállításáról frott beszámolóinkban, az elmúlt két évtizedben mindig csak fejlődésről és sikerről számolhattunk be. A mostani kiállítás száraz adatainak felsorolásával is hatalmas fejlődésről, a mezőgazdaság egészséges irányú haladásáról és a kiállítás kereteinek nagyarányú bővüléséről számolhattunk be olvasóinknak. A bemutatott anyag belső értéke is általában javult.

bizonyosságként annak, hogy mezőgazdaságunk és gazdáink akaraterője, szorgalma és tudása milyen erőfeszítésre képes. A kiállításunkon itt vannak a magyar állattenyésztés remekei: csupa pedigés előkelőség, amelyekben a szakértői szem megannyi szépséget és oklást talál, s amelyekről mindenki csak a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik. A látottak és a számok beszélnek. Jogos büszkeséggel, a jól végzett munka érzésével osztozkodhatunk a meleg elismerésben a kiállító gazdák és mindazok, akik fáradságos munkával hozzájárultak ahhoz, hogy az országos mezőgazdasági kiállítás a magyar mezőgazdaság kultúrájának tejes és hű tükrét adja. Mezőgazdasági tudományos intézményeink mezőgazdasági vonatkozású vállalataink és szövetkezeteink mind ott voltak, hogy a magyar gazdaközönsséggel együtt ünnepeljék a világháború utáni kiállítások húszéves jubileumát. Néhány szóval kifejezve, ezidén nagy és hatalmas sikerről, óriási forgalomról, erős látogatottságról és jó árakról számolhatunk be.

Az idei kiállítás jelentősen gazdagodott keretben, tartalomban és külső csínben. Az említett hatalmas sikert az összes tényezők megértő együttműködése biztosította. A jó eredményhez szükséges a kormány és az illetékes tényezők jóindulatú támogatása és segítsége, a bemutatásra kerülő anyag elsőrendű minősége, a gazdák és más kiállítók áldozatkészsége, valamint az igen gondos — az idén különösen nagy nehézségekkel küzdő — rendezői munka. Az említett tényezőknek megértő működése biztosította a kiállítás magas értékét, szépségét és az elért gyönyörű eredményeket.

Külön kell megemlíteni, hálát adva érte a Mindenhatóknak — legalább is beszámolóknak megírásáig — a megfelelő gyönyörű időjárásért. A kegyetlen és nehéz tél, az abnormis időjárás okozta csapások után a kiállítás idejére megérkezett az egész ország által olyan nehezen várt tavasz. A kiállítás fővárosi látogatói évről-évre itt találkoznak először a tavasszal. Igaz, más évben a tavasz korábban köszöntött be, de korábbi időben zajlott le a kiállítás is. Az állatokat is a tavaszi napsugarak váltják meg a téli raboskodásból. Micsoda felszabadulás a hosszú téli istállóélet után megfürödni a gyönyörű napfényben, porf venni, vagy sarat gázolni a patákkal. Ezt a felszabadult életet is megfigyelhették a látogatók a kiállítás területén. A jó időjárás bekövetkezése észrevehető volt a kiállítás látogatói közönségén, nemcsak számban, hanem hangulatban is. Ez a hangulat — gazdahasonlattal élve — úgy megváltozott a tavaszi napsugár hatása-

ként, mint más években a mezők vetése, amikor a jó kiadós tavaszi esők után megjelent a természetbiztosító és éltető napsugár. A kiállítás első napjaiban felszakadoztak és eltűntek a sötét felhők és a tavaszi napsugár útát tört, hogy szebbé tegye és bearanyozza kiállításunkat, mintegy biztató jelként arra, hogy a gazdák által olyan nehezen várt tavaszi munka, az árvízujtotta vidékek kivételével, ismét megindulhat.

Az idei országos mezőgazdasági kiállítás iránti külföldi is igen számottevő érdeklődés nyilvánult meg, ami nemcsak állattenyésztési és mezőgazdasági, hanem külföldi viszonylatokban is nagy jelentőségű. A magyar gazdatársadalom őszinte örömmel és melegséggel üdvözölte a külföldi államok mezőgazdaságának kiváló képviselőit, akiknek a kiállításon tett látogatásáról később számolunk majd be.

Nem mulaszthatjuk el, hogy beszámolóinkban külön meg ne emlékezzünk az anyaországához visszatért országgrészek gazdáiról. Meleg testvéri és gazdai szeretettel üdvözöljük őket abból az alkalomból, hogy jubileumi kiállításunkra hosszú évtizedek után — ismét hazajöttek.

A gazdatársadalom részéről őszinte és hálás tisztelet illeti meg vitéz Teleki Mihály gróf földművelésügyi minisztert, aki a mezőgazdaság iránt mindig megnyilvánult szeretettel és megértéssel támogatta a kiállítást. Nem tudjuk eléggé megköszönni a földművelésügyi miniszter segítségét, aki nemcsak anyagi áldozatokat hozott, hanem kitűnő főmunkatársaiban olyan kiváló tényezőket állított a kiállítás mellé, akik tökéletes megértéssel és a legjobb indulattal működtek közre a sikeres megalapozásában. Őszinte és hálás köszönetet mondunk a földművelésügyi minisztérium mindama tisztviselőinek, akik fáradságot nem kímélve támogatták a kiállítás ügyét. A köz iránt tartozó kötelességek nemes felfogására ők adják a legszebb példát.

A gazdatársadalom őszinte köszönetét tolmácsoljuk külön is Batha Pál osztálytanácsosnak a földművelésügyi minisztérium állattenyésztési osztálya vezetőjének és a m. kir. gazdasági felügyelői karnak, akik minden tekintetben előmozdították a sikert és a nagyarányú tenyészállatvásárlást. Batha Pál osztálytanácsos hivatalos munkakörének a nála ismert lelkiismeretességgel való ellátása mellett, minden szabad idejét a kiállítás szolgálatába állította. Ezért mind a gazdaközönység, mind az OMGE nevében fogadják odaadó támogatásáért őszinte köszönetünket.

Biztosítsa tavaszi műtrágyaszükségletét

Szuperfoszfát, Pétisó, Mészsalétrom, Mésznitrogén, 40%-os Kálisó, 48%-os Kénsavas káli, Szénsavas mésztrágyára rendeléseit mielőbb adja fel a

KIRENDELTSÉGEK:

Debrecen, Szolnok, Lepsény, Komárom, Győr, Szombathely, Nyiregyháza, Mátészalka, Ungvár

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Alkotmány-utca 29. és a kirendeltségeinél

Mai számunk 22 oldal

E szám ára 80 fillér

A kiállítás szép eredményéért és sikeréért a legnagyobb elismerés a magyar gazda termelői munkáját illeti. Jubileumi kiállításunk sikere elsősorban állattenyésztő gazdáink érdeme, akik tudással, a jövőbe vetett meg nem alkuvó hittel fáradtak azon, hogy a legjobbat adnassák és ezzel a magyar gazda verejtékes munkájának osztatlan elismerést és el nem vitatható babért szerezzenek. Nemesak mi, számadói a kiállítás lefolyásának, hanem az előkelő külföldi látogatók is a legcsináltabb elismeréssel adóztak a magyar gazdáknak. A látottak mindenkit meggyőzhettek arról, hogy a magyar mezőgazdaság a mai elzárkózottság okozta nehéz helyzetében ismét megmutatta, hogy életereje legyőzhetetlen és így is tud szívet és tiszteletreméltó eredményeket biztosítani. Mint minden évben, most is megállapítható, hogy azok a gazdák jártak jól, akik kitartók voltak és a kitűzött tenyésztési cél érdekében fáradhatatlanul dolgoztak. Igen jelentékeny eredményt értek el a kiállításán részt vevő kisgazdák és örömmel állapítható meg, hogy mind szélesebb körben lehet a haladás jeleit megállapítani. Minden, a kiállításán résztvevő nagy- és kisgazdáról külön kellene beszámolnunk és munkáját dicsérnünk, ezt sajnos, nem tehetjük és így az elismerés és tisztelet zászlaját a kiállító gazdák összessége előtt meghajtván mondunk köszönetet nekik azért a szép munkáért, amelynek eredményeit az idei kiállításán láttuk. A magyar gazda erkölcsi erejének köszönhető országunk azt, hogy a mezőgazdasági termelés fejlettsége mindig szebb és jobb.

A kiállítás jelentőségét, céljait lapunk előbbi számaiban már részletesen megírtuk, most csak arra kívánunk rámutatni, hogy nagy tanítóerejük is van ezeknek a kiállításoknak. Ebben a „szabad iskolá”-ban mindenki megtalálja a neki való tanulságokat. A mezőgazdaságtól távolabb álló közönség láthatja, hogy milyen küzdelmes és verejtékes munkát végez a gazda, amíg állataival és terményeivel eljut az értékesítésig. A kiállításán látottak minden külföldi és városi látogatót meggyőzhetnek arról, hogy a magyar gazdát támogatni kell, mert munkájának eredményében a magyar föld iránti nagy szeretet nyilvánul meg. Általánosan ismert dolog, hogy a kiállítást évről-évre több és több városi látogató keresi fel. Ennek igen nagy jelentősége van abban az irányban, hogy közelebb hozza a falut a városhoz. Az idei kiállítás mezőgazdasági gépcsoportja is a mezőgazdasági gépipar erőteljes fejlődéséről tett tanúságot. Gépzaklatolás és a különböző motorok bűgöse fogadta a látogatókat. A magyar mezőgazdasági gépipar együtt ünnepel és reméli a magyar föld sorsának jobbrafordulását.

A kiállítás rendezőbizottsága fáradhatatlanul dolgozott a siker érdekében. Részletes munkájukról külön fogok beszámolni, most csak azt kívánjuk mondani, hogy a rendezés minden tekintetben kifogástalan volt és a rendezőbizottság a kiállítás fejlesztéséről is gondoskodott. A kiállításnak több új csoporttal történt kiegészítése, az oktatóhatás elmélyítése, a szociális és egészségügyi szempontok felkarolása, a külső csínról és díszítésről való fokozott gondoskodás és több más újítás, mind a kiállítás fejlődéséről tett tanúbizonyságot. A rendezőbizottság ezekkel szebb és maradandóbb emlékvé tette a gazdáknak ezt a kedves ünnepét.

A kiállítás általános rövid méltatásának befejeztével még csak arra kívánok rámutatni, hogy igazán mindenki igyekezett megtenni a legjobbat és a legjobbat azért, hogy a kiállítás mind belső tartalmában, mind festői külsőségében vonzóerőt nyerjen és méltó legyen agrár hazánkhoz. Le kell venni kalapunkat a kiállító áldozatkészsége és a rendezés művészeté előtt egyaránt. Szívünk mélyéből üdvözljük a szép seregszemlének és a gazdák kedves tavaszi ünnepének résztvevőit és munkásait, akik évek hosszú sora óta kitartottak helyükön és akikre a kiállítás a válságos idők mély pontján is mindig

bízást számíthatott. Az ő bizalmuk adott és ad erőt a többi gazdának is, ez pedig igen fontos, mert bizalom és hit nélkül dolgozni, alkotni és haladni nem lehet.

Befejezve az ezévi jubileumi kiállítást, amely egyidejűleg az OMGE által rendezett 49. kiállítás, Isten segítségével megindulhatnak a jövő évi 50 éves országos mezőgazdasági jubileumi kiállítás előkészületeinek munkálatai.

A kiállítás tenyészállatanyagának ismertetését és szakkereskedelmi tanulságait, a bírálatok eredményeit a látogatótársakat, vásári forgalmat, valamint a különböző kiállítási csoportok részletes ismertetését most még nem közölhetjük, ezekről a „Köztelek” következő számaiban fogunk beszámolni. Legközelebbi számainkban Wellmann Oszkár dr. a nyugati marhákról, Batha Pál a magyar marhákról, Thüringer Vilmos a lovakról, enesei Dorner Béla a hússertésekről, Otomósy Dezső dr. a mangalicasertésekről, Sehandl József dr. a juhokról, Báldy Bálint a baromfiakról, Anghi-Csaba Geyza a kutyákról, Reichenbach Béla dr. a mezőgazdasági szakoktatásról, Weiser István dr. a kísérletügyi, Fabricius Endre a növénynevelés és dohány, Teólygyes István dr. a Mezőgazdasági Kamara és a Külkereskedelmi Hivatal, Illéssy Zoltán a halászati, Osztronszky Antal dr. a mezőgazdasági ipari, Fellner Kálmán dr. a többi kiállítási csoportról, Rothmeyer Imre pedig a gépkiallításról fog részletesen beszámolni.

Magyarország Kormányzója és a külföldi vendégek látogatása a kiállításán.

Vitéz Horthy Miklós Magyarország kormányzója felelő h 4-én tekintette meg a Főméltóságú Asszony és fia menyasszonyának Edelsheim-Gyulay Ily grófnő kísérletében az OMGE ezévi mezőgazdasági kiállítását. A kormányzó fogadásán és a kormányzói szemlén részt vettek Teleki Pál dr. gróf miniszterelnök, vitéz Teleki Mihály gróf földművelésügyi, Keresztes-Fischer Ferenc dr. belügy-, Reményi-Schneller Lajos pénzügy-, Radocsay László dr. igazságügyi és Varga József kereskedelmi, közlekedési és iparügyi miniszter, Zsindely Ferenc dr. és Bárczy István dr. miniszterelnökök, Törley Bálint kereskedelemügyi és Nusser János dr. földművelésügyi államtitkárok, Karafidh Jenő Budapest székesévfőváros főpolgármestere, Bódy László dr. alpolgármester, Rosta János dr. fővárosi tanácsnok, a közlekedési osztály vezetője, Fülöp Coburg Gothai herceg, Uray István dr., a kabinetiroda főnöke, Éliássy Sándor dr. rendőrfőkapitány, Somssich László gróf, az OMGE elnöke, Purgly Emil, felsőöbri Nagy Pál, Manninger Adolf és Fodor Jenő, az OMGE alelnökei és az OMGE tisztikara.

Az OMGE ezévi, a világháború utáni huszadik jubileumi kiállítását számos külföldi előkelő vendég is megtekintette. A külföldi előkelőségek közül a kormányzóval együtt a kiállítást megtekintették Walter Darré német földművelésügyi miniszter, Walter Waller miniszteri igazgató, Pflaumbaum, a Reichsstelle elnöke, Reichle, az elnöki osztály főnöke, Manns birodalmi mezőgazdasági tanácsos, Kley kormányfőtanácsos, Deegen birodalmi mezőgazdasági tanácsos, Klaus kormányfőtanácsos, Egbert kereskedelmi attache, Branko Cubrilovic jugoszláv földművelésügyi miniszter, Michel Constantinovic tárca nélküli miniszter, Cvianovic helyettes miniszter, Alexic kabinetfőnök, Zidansek J. állattenyésztési főnök, Koprivica A. állattenyésztési főnök, Gec N. állategészségügyi főnök, Araldo Crollanza v. olasz gyarmatügyi miniszter, Folichia professor, a Laib elnöke, Marchese Solaro del Borgo és Marini gazdasági főigazgató stb.

A kormányzót vitéz Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszter, Somssich László gróf, az OMGE elnöke, vitéz Teleki Béla gróf a rendezőbizottság elnöke, Konkoly Thege Sándor dr., Rády Gyula

főtitkárok és Herodek Sándor dr. titkár fogadták. A kormányzó fogadta Éliássy Sándor főkapitány jelentését, majd üdvözölve a megjelent külföldi és belföldi előkelőségeket, elfoglalta helyét a díszpályában. Rövidesen megkezdődött a díjazott állatok elővezetése. Először a díjazott lovak, a szarvasmarhák bemutatása, majd a lovasrendőrség caroussellejé következett. Demjén Jenő rendőrfelügyelő vezetésével száz lovasrendőr negyedrészenként fehér, sárga, peji és fekete lovakon igen szép lovasmuntaványokkal arattak általános elismerést. A carousselle végén a lovasrendőrök a pálya közepén a kormányzó nevének kezdőbetűit H. M.-et alakították ki. A dísztribün közönsége nagy tapsokkal jutalmazta az igen szép bemutatást. Ezt követte a különböző fogatok előhajtása, ezek között általános figyelemet keltett a bemutató egyetlen női úrkocsisának, Bánó Mariának szép fogata.

A bemutató után a kormányzó a bemutatón részt vett külföldi vendégek és előkelőségek, valamint az OMGE elnökének és rendezőbizottságának kíséretében először a lóistállókat tekintette meg. A lóistállók után az erdészet, majd a Dohányjövődék csarnokát látogatta meg a kormányzó, ahol Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter és Faltinger Sándor a Dohányjövődék igazgatója fogadták. Ezután a földművelésügyi minisztérium különböző kiállítási pavilonjai kerültek sorra, ahol vitéz Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszter kalauzolta a kormányzót és kíséretét. A Külkereskedelmi Hivatal épületében Varga József iparügyi miniszter és Hubay Sándor alelnök kalauzolták a vendégeket. A Növénynevelési pavilonban behatóan érdeklődött a kormányzó a vetőmagnevelés eredményei iránt. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetében Somssich Gyula gróf alelnök fogadta a vendégeket. A borászati és élelmiszer pavilonok megtekintése után istállóról istállóra haladva nézte meg a kormányzó a bemutatott tenyészanyagot és megelégedéssel állapította meg annak szépségét. A kormányzó a szemle alkalmával több kiállítót tüntetett ki megszólításával. Az öntözési és a MÁVAG kiállításra került ezután sorra. Itt Horthy István miniszteri tanácsos, vezérigazgató fogadta a kormányzót. A szeszgyedáruság szép pavilonjában Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter és vitéz Turóczy Albert igazgató kalauzolták a vendégeket. Majd az OMTK és a többi csoportok részletes megtekintése következett.

Majdnem 4 óra hosszáig tartó szemle után távoztott a kormányzó a kiállítás területéről, s legmagasabb elismerését fejezte ki a látottak fölött. Szívből gratulálók — mondotta a kormányzó Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszternek és Somssich László gróf elnöknek —, mert minden évben szebb és gyönyörűbb a kiállítás.

A jelenlévők lelkes éljenzése közben szállott autójába a kormányzó pár. A külföldi vendégek még kinnmaradtak a kiállítás területén, s nagy érdeklődéssel szemlélték az érdekes látványosságokat.

A majdnem három óráig tartó szemle után a kormányzó legmagasabb elismerését fejezte ki a rendezőbizottság vezetőségének a kiállítás szépségéért és sikeréért. Hangzottatta, hogy a kiállítás fejlődése és a kereteknek bővülése évről-évre megállapítható, ami elengedhetetlen feltétele országunk mezőgazdasági fejlődésének.

A kiállítás támogatói és munkásai.

Vázlatos beszámolóinkban külön meg kell emlékeznünk az ez évi országos mezőgazdasági kiállítás támogatóiról, vezetőiről, irányítóiról, a rendezőbizottságról és mindazokról, akik az előkészítés és lebonyolítás fáradságos munkáját a tapasztalt megértéssel és a magyar föld iránti szeretettel és jóindulattal támogatták.

A siker nem jön magától. Az nem valami különleges adomány, hanem odaadó fáradozás, nehé-

Mindenféle gazdasági magvakat, fűmagvakat legmagasabb áron vásárol és vetőmagszükségletét legelőnyösebben

ellátja: Mautkner Ödön

Magtermelő és Magkereskedelmi Részv.-Társ.

Budapest, VII. ker., Rottenbiller-utca 33. szám

munka, kit nyeből ala működő tér beszámolóa hogy a sike tékenen áldozatkész megértése kássága.

Minden megértéssel ságos és kiállítás ig ményét, ill lebonyolítá értéséről és nak a kiáll bevezető el netet kell aki külföldi filléres von a tanulniva jából a kiáll

Szamos sége Budap keny támo elemezési megszokott közérdekű

A korm rendelete k minden int kötelességü gesen mon áldozatkész galom lebo

A rende ságos mun Béla gróf, lelkes veze terjedő fig nagy érték ságot nem tekenyen i lebonyolítá a gazdatár mazza.

A régi gazdasági függ Konkó és ezirány számolóm érdekében mert azt fo mezőgazda fokot, lesz Thege Sán Ugyanaz a országos n esik Konkó már két év nak legfőbb társadalom szeretettel ország gaz mondok n gazdasága, OMGE ors terén kifej sikerére ő az ő siker ság, a legk a következ eredménye magyar á fejlesztés, hártani és mondott d

munka, kitartó szorgalom és az áldozatkészség erejéből alakul. Áttekintve a kiállítás sikerében közreműködő tényezőket, megállapítható — amint azt már beszámolóink bevezető részében meg is állapítottam — hogy a siker elsősorban a gazdák érdeme, de jelentékeny hozzájárul a földművelésügyi kormányzat áldozatkészsége, valamint minden hivatalos tényező megértése és a rendezőbizottság odaadó lelkes munkássága.

Minden érdekelt intézmény és hivatalos szerv megértéssel támogatta a rendezőbizottságot fáradságos és nehéz munkájában. Ezzel biztosították a kiállítás igazán nem várt nagyarányú és szép eredményét, illetve a nehézségek ellenére teljesen sima lebonyolítását. A földművelésügyi miniszter megértéséről és a földművelésügyi minisztérium tisztikarának a kiállítás érdekében kifejtett munkásságáról bevezető cikkünkben emlékeztünk meg. Külön köszönetet kell mondani a kereskedelemügyi miniszternek, aki különféle vasúti kedvezmények nyújtásával és filléres vonatok beállításával lehetővé tette azt, hogy a tanulmánygyörgy gazdaközönség felkereshesse okulás céljából a kiállítást.

Számos vonatkozásban élvezte a kiállítás rendezése Budapest székesfőváros összes tényezőinek hatékony támogatását. *Rosta János* dr., a főváros közlekedési osztályának vezetője ezidén a tőle már megszokott előzeteskedéssel karolta fel a kiállítás közérdekű ügyét.

A kormányzat a lapok terjedelmét szabályozó rendelete következtében nem térhetünk ki részletesen minden intézményre és hivatali ténylezetre. Azonban kötelességünknek tartjuk, hogy ezeknek egyetemlegesen mondjunk hálás köszönetet a támogatásért, áldozatkészségért, amellyel a siker és a kiállítási forgalom lebonyolítása érdekében kifejtettek.

A rendezőbizottság ezidén igazán nehéz és fáradságos munkájában állandóan részt vevő *Teleki Béla* gróf, a rendezőbizottság elnöke. Az ő odaadó, lelkes vezetése, gyakorlati ismeretei és mindenre kiterjedő figyelme a siker biztosítása érdekében igen nagy értéket jelentenek. Megértő munkássága, fáradságát nem ismerő odaadása minden tekintetben jeleltékennyen hozzájárult a kiállítás sikeréhez és a sima lebonyolításhoz. Áldozatot jelentő közreműködését a gazdátársadalom szeretettel és köszönettel jutalmazza.

A régi tenyészállatvásároknak országos mezőgazdasági kiállításokká való kiépítése szorosan összefügg *Konkoly Thege* Sándor dr. OMGE főtitkár nevével és ezirányban kifejtett értékes munkásságával. Beszámolóim első részében említettem, hogy a siker érdekében kifejtett munkásságot dicsérni igen nehéz, mert azt fokozni nem lehet. Ahogy az OMGE országos mezőgazdasági kiállításai is elérték a legmagasabb fokot, leszögezhetem, hogy ugyanezt elérte *Konkoly Thege* Sándor is. Az idén könnyebb a helyzetem. Ugyanis a világháború óta, most zajlott le a huszadik országos mezőgazdasági kiállításunk és ezzel egybeesik *Konkoly Thege* Sándor jubileuma is, mert most már két évtizede annak, hogy ő az OMGE kiállításainak legfőbb irányítója. Ez alkalomból, mint a gazdátársadalom érzéseinek szerény tolmácsolója, őszinte szeretettel és igaz nagyrabecsüléssel üdvözlöm őt az ország gazdátársadalmának nevében és hálás köszönetet mondok neki azért, amit a múltban az ország mezőgazdasága, állattenyésztésének fejlesztése és az OMGE országos mezőgazdasági kiállításának kiépítése terén kifejtett. A kiállítások évenként megismétlődő sikerére ő lehet a legbüszkébb, mert ezeknek a sikere az ő sikere is. Fáradságos munkájában a találatkészség, a legkisebb részletekre kiterjedő figyelem, a következetesség, a tudás biztosította mindig a szép eredményeket. Előtte mindig egy cél lebegett a magyar állattenyésztés kérdésének előbbrevittele és fejlesztése. Tudom, hogy szerényseggel el fogja háritani és talán szemrehányást is tesz nekem az elmondott dicséretért, azonban kötelességemnek tar-

tom ezeket leszögezni. Adottságait nemcsak mi közelebbállók ismerjük, hanem az egész ország gazdátársadalmára is, amely munkásságáért becsüli és tiszteli.

Konkoly-Thege Sándor dr.-t nehéz munkájában igazán buzgó odaadással támogatja immár 18 esztendeje *Rédy Gyula* OMGE főtitkár, aki igazán éjjelt nappallá téve már a kiállítást megelőzően hónapokon át a tőle megszokott lelkes odaadással dolgozott a kiállítás sikere érdekében és kényes munkakörét most is tapintattal és eredményességgel látta el. A kiállítás általános rendezési munkálatainak irányításában való közreműködés mellett önállóan intézte kiállításunk külföldi propagandáját, annak szervezését és lebonyolítását, az összes utazási és más kedvezmények ügyét, a filléres vonatok megszervezését, a látogatás megszervezését stb. Majdnem két évtizedet meghaladó rendezői tevékenysége és tapasztalata nagy értéket jelentett és ezek jelentősen hozzájárultak ahhoz, hogy felelősségteljes munkakörét eredményesen végezhesse és a propaganda sima lebonyolítását biztosíthassa. Kötelességünknek tartjuk, hogy érdemes és értékes munkásságát külön is felemlítsük és arról hálával megemlékezzünk.

A kiállítás hónapokig tartó előkészítése, tervezése, az idej nehézségek leküzdése és a forgalom sima lebonyolítása terén igen értékes tevékenységet fejtett ki az OMGE-nek a kiállítási munkálatokban résztvevő tisztikara. *Heródek Sándor* dr. titkár az általános kiállítási adminisztráció, az állatkiállítás, a sajtó és rádiószolgálat, *Dörschug Tibor* titkár a különböző kiállítási csoportok előkészítése, építkezési és egyéb műszaki kérdések, *Toldy Miklós* titkár a lókiállítás, lovasmutatványok, kutyakiállítás, a falusi élet bemutatása, valamint a kiállítási munkásságuk szervezése. *Witthen Béla* titkár a hitelügyek, valamint a külföldi vásárlások megszervezése és lebonyolítása terén tevékenykedtek az általuk évek óta megszokott tapintattal, lelkesedéssel és odaadással. Igen értékes munkásságot fejtett ki *Láng József* egyesületi főkönyvelő, aki nagy gyakorlati érzékével és igazán hivatali munkakörét messze túlhaladó tevékenységgel látta el az előkészítő szervezés, a nagyarányú vásári forgalom és az ezzel kapcsolatos kérdések intézését. Ezirányú munkásságát már nemcsak mi kebelbeliek, hanem az ország gazdátársadalmára is ismeri és értékeli. *Mike János* főpénztáros az ellenőrzések terén már a múltban is kifejtett munkakörét látta el az általa ismert minden részletkérdésekre kiterjedő gondossággal. *Horn Artur* dr. segédtitkár, *Szentgyörgyi Faur Géza* dr. és *Vermes András* fogalmazók, valamint *Szabó Miklós* m. kir. gazd. gyakornok pedig a kiállítás legkülönbözőbb munkaköreiben dolgoztak lelkes odaadással. Jubileumi kiállításunk vezetését az OMGE egész segédszemélyzete már a múltban is ismert és értékelt lelkiismeretességgel támogatta. Nem mulaszthatjuk el, hogy a rendezőbizottság összességének a kifejtett ezidén igazán fáradságos, majdnem emberfeletti munkájáért őszinte köszönetünket ne tolmácsoljuk.

Az idej országos mezőgazdasági kiállításán a kísérletügyi kiállítást *Spargely Imre* dr. osztálytanácsos és *Ráth Árpád* dr. fővegyész, a szakoktatási csoportot *Devich László* dr. miniszteri osztálytanácsos irányításával *Suhayda Tibor* m. kir. gazdasági tanár, a földművelésügyi minisztérium műtrágyatelep, siló- és zsizsiktelenítő kamra bemutatóját *Tassonyi Ernő* dr. miniszteri osztálytanácsos rendezte nagy szakavatottsággal, a halászlai kiállítást *Heintz Pál* dr. osztálytanácsos és *Kontúr György* kir. mérnök rendezték. A növénynemesítés csoportját a Magyar Növény-nemesítők Országos Szövetsége részéről *Legány Ödön* igazgató és *Dworak Károly* hercegi tisztartású szervezték. A dohánykiállítást *Fattinger Sándor* dr. miniszteri osztályfőnök igazán mindig megértő támogatása és irányítása mellett a Jövedék tisztikara, a M. Kir. Külkereskedelmi Hivatal kiállítását az elnökség irányításával *Csáky István* gróf, az Országos Mezőgazdasági Kamara kiállítását *Kardos Béla* fogalmazó, az erdészeti ki-

állítását *Molesányi Gábor* miniszteri tanácsos irányítása mellett a gödöllői M. Kir. Erdőgazgatóság élén *Lippóczy Béla* főerdőtanácsossal rendezte, a háziipari, nép- és iparművészeti kiállítást *Benkő Sándor* háziipari felügyelő, a mezőgazdasági ipari kiállítást *Halács Agoston* dr., az Országos Mezőgazdasági Kamara h. igazgatója, az önálló gazdasági népiskolák gyűjteményes kiállítását *Pigniczky Ferenc* igazgató, a lovasmutatványokat, kutyakiállítást, népviseleti és falusi élet bemutatást *Toldy Miklós* OMGE titkár, a Kisalföldi Zöldmező Szövetség kiállítását pedig *Billera Miklós* felsőházi tag irányításával *Gruber Ferenc* dr. rendezte.

A baromfi és házinyúlkiállítást a Baromfitenyésztők Országos Egyesülete részéről *Kovács Imre* igazgató, a méhészeti kiállítást *László Márton* táblabíró, az Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ kiállítását *Löcherer Béla* vezérigazgató irányításával *Nagy Sándor* cégvezető, a szeszgyedáruság kiállítását vezette *Turóczy Albert* dr. igazgató rendezte. Az új borsarmokban a borkóstolót a *Magyar Szőlősgazdák Egyesülete* szervezte meg. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kiállítását *Somssich Gyula* gróf alelnök vezérigazgató irányításával a szövetkezet tisztikara, a Hangya kiállítását *Wünsch Frigyes* dr. alelnök-vezérigazgató irányításával a szövetkezet reklámozási osztálya, a Futura kiállítását pedig *Darányi Béla* dr. alelnök-vezérigazgató vezetésével *Hübner Géza* igazgató rendezte. Előmozdította a kiállítás szép sikerét a MÁVAG öntözési kiállítása.

A jubileumi kiállítás megszervezése és lebonyolításánál igen értékes munkásságot fejtettek ki az állattenyésztési egyesületek és szövetkezetek. A sertések csoportjának rendezésében *Kertész Ferenc*, a Hústenyésztők Országos Egyesületének és *Hömögy Dező* dr., a Mangalicatenyésztők Országos Egyesületének igazgatói.

Nem mulaszthatjuk el, hogy köszönetet ne mondjunk vezette *Ottó Ernő* dr. m. kir. gazdasági felügyelőnek, a kiállítási telep igazgatójának, aki lelkes odaadással támogatta a rendezőbizottságot és igen értékes munkásságot fejtett ki az időjárás okozta nehézségek leküzdésénél és minden tekintetben támogatta a rendezőbizottságot.

Hosszú évtizedek óta rendezti az országos mezőgazdasági kiállításokkal kapcsolatos gépkiallítását *Kertész Gyula*, a „Köztelek” kiadóhivatalának igazgatója, akinek ezévi munkássága eredményesen csatlakozott az elmúlt években kifejtett tevékenységéhez. Nehéz munkájában támogatta őt *Kertész Tibor*, a „Köztelek” kiadóhivatalának tisztviselője.

A sajtópropaganda terén eredményes munkát és igen szép eredményeket ért el *Schramm Ede* igazgató, kötelességünknek tartjuk, hogy ezért ezúton is a gazdaközönség őszinte köszönetét tolmácsoljuk neki.

A kereskedelmi és közlekedési minisztérium és a MÁV vezetésének megértése és támogatása biztosította a nehézségek ellenére is a vasúti kiállítás zavartalan lebonyolítását. Nem mulaszthatjuk el, hogy külön ne emlékezzünk meg a Kőbánya-alsópályaudvar vezetéséről, tisztviselő karáról és egész személyzetéről, amely *Péchy József* állomásfőnök vezetésével fáradságot nem kímélő értékes és bizony nehéz munkát végzett. A kiállítás állategészségügyi szolgálatát *Botond Ernő* dr. m. kir. állategészségügyi tanácsos vezetésével a kirendelt állatorvosok látták el a mindig tapasztalt odaadással. A kiállításban a rendőri szolgálatot *Lassner Zoltán* dr. m. kir. rendőrfőtanácsos, a X. ker. kapitányság vezetője és *Arday Béla* m. kir. rendőrfelügyelő irányította igazán a legnagyobb megértéssel és előzeteskedéssel.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete egyedüli kimondottan agrárérdekeket szolgáló biztosítóintézet. Gazda-alapítás. Kartelen kívül. (Tűz, jég-, állat-, élet- stb. biztosítás.)

ÚJ TAVASZI KÉPES FÓÁR JEGYZÉKÜNK MEGJELENT!

BÁRKI KÍVÁNSÁGÁRA INGYEN ÉS BÉRMENTVE MEGKÜLDJÜK!

TELEFONSZÁM: 144-460

SÜRGÖNYCÍM: GRANARIUM

MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI R.-T.

KÖZPONTJA ÉS MONORI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 7. SZÁM

MINŐSÉG-MAGYAK

MINŐSÉG-MAGYAK

vakat
kség-
dön
33. szám
225

Jutalomban részesült a mezőgazdasági kiállításon résztvevő 41 legérdemesebb állatgondozó gazda.

Meghatóan kedves jelenet színhelye volt kedden délután a mezőgazdasági kiállítás vásárlótervére: a mezőgazdasági kiállítás fennállása óta most részesítettek először jutalomban 41 érdemes állatgondozó gazdát. Eddig ugyanis csak a tenyésztők érdemeit részesítették kitüntetésben.

A vásárlótervében összegyűlekezett 41 állatgondozó vitéz *Teleki Béla* gróf főispán, a kiállítás rendezőbizottságának elnöke üdvözölte. Hangzottatta, hogy a jó állatgondozó gazda éppen olyan joggal lehet büszke a kitüntetett állatokra, mint a tenyésztők, hiszen az ő gondos munkájuk és ápolásuk is nagymértékben hozzájárul az állatok eredményes szaporításához. Ez az elgondolás vezette a mezőgazdasági kiállítás rendezőbizottságát arra, hogy azokat az állatgondozókat, akik hosszú, hűséges szolgálatukkal és a kiállításon való gyakori részvételükkel nagymértékben hozzájárultak tenyésztésük színvonalának emeléséhez, jutalomban részesítse. Ezzel a jutalmazzal régen érzett hiányt pótol a kiállítási rendezőbizottság. A 41 legérdemesebb állatgondozó mindegyike egy duplafedelű, ezüst rubinköves anker órákat kap ezüst láncsal ajándékba. Az óra fedelébe be van véve a kiállítás évszáma.

Ezután *Battha Pál* miniszteri osztálytanácsos, a földművelésügyi minisztérium képviselőjében közölni kezdte az állatgondozóknak értékes kezdeményezéséről. A szép eredmények elérésében nemcsak a tenyésztők áldozatkészségének van része, hanem az állatgondozó gazdáknak is, akik hozzáértésükkel a nemzetnek nagy értéket jelentő állatállományt gondos körültekintéssel gondozzák.

Ezután *Konkoly Thege Sándor* dr. OMGE főtitkár szólalt fel, rámutatva, hogy a háború után most tartják a 20. mezőgazdasági kiállítást. Ebbe a 20. kiállításba méltóképpen kapcsolódik be az állatgondozók kitüntetése.

Érdekes megemlíteni, hogy a 41 állatgondozó között kettő is van olyan, aki már több, mint 40 éve van ugyanannak az uradalomnak a szolgálatában és egyikük már 40 kiállításon vett részt.

A jutalmakat külön bizottság ítélte oda az érdemes állatgondozóknak, amelyek tagjai: vitéz *Teleki Béla* gróf bizottsági elnök, *Battha Pál* és *Konkoly Thege Sándor* volt.

A jutalomban részesült állatgondozók névsora a következő: (A kitüntetett neve után zárójelben kenyeradó gazdájának nevét közöljük.) *Kiss Árpád* (Isaák Elemér), *Andrikó István* (Károlyi István gróf), *Takács János* (Lehner Vilmos), *Papp István* (Tibanyi és Zalavári Apátság), *Mondruez József* (Herzog Mór Lipót báró örökösei), *Neukirchner János* (Dörgy Ilona és László örökösei), *Baksa Ferenc* (Bernrieder János), *Vörös Gergely* (Ferenc bajor kir. herceg), *Sipőcz Vilmos* (Mesterházy Ernő dr.), *Andics János* (ö.zv. Jeszenszky Jánosné báróné), *Dobos József* (Egri főkapitány), *Berényi Ferenc* (Szatmári püspökség), *Tóth Pál* (Szatmári püspökség), *Széles István* (Sztranyavszky Sándor dr.), *Molnár Mihály* (ifj. Pajz Gyula), *Szunyogh István* (ináresi Farkas Ferenc), *Füredi István* (Egri főkapitány), *Farkas János* (Bábolnai ménesbirtok), *Kittl Antal* (Magyar Nemzeti Múzeum uradalma), *Podobni Pál* (ö.zv. Széchenyi Antalné grófné), *Kaszás Imre* (Teleki József gróf), *Tóth János* (Györgyey Adolf dr.), *Göbblös Ferenc* (Festetics György herceg), *Szely József* (Wenckheim József gróf), *Kellner Mihály* (Mándy Sándor dr.), *Firtók János* (Andrássy Manó gróf), *Kóler Pál* (Csorvási uradalom), *Brándt József* (Teleki Tiborné grófné), *Váci József* (Teleki Tiborné grófné), *Tóth József* (Dörgy Frigyes), *Albucz János* (Hallenberger gazdaság), *Magony József* (Dezso István), *Jakab András* (Egri főkapitány), *Mészáros Pál* (Mezőhegyesi ménesbirtok), *Varga Mihály* (Mezőhegyesi ménesbirtok), *Perneki Ernő* (Mezőhegyesi ménesbirtok), *Varga Mihály* (Kisbéri ménesbirtok), *Juranovits János* (Kisbéri ménesbirtok), *Irimi Lőrinc* (Kisbéri ménesbirtok), *Kégl Ernő* (Kisbéri ménesbirtok).

A Gazdák Biztosító Szövetkezete nem öncél, hanem eszköz a gazdatársadalom kezében, biztosítási érdekeinek védelmében. Kartelen kívül. (Tűz-, jég-, állat-, élet- stb. biztosítás.)

NÖVÉNYTERMESZTÉS

TRÁGYÁZÁS.

Rovatvezető: Szarvay János dr.

Megfulladhat-e az őszi vetés a hó alatt?

Írta: Westsik Vilmos.

Előre kell bocsátanom, hogy jelen soraimat kizáróan Szabolcs megyére vonatkoztatom, mivel az ország más vidékén nem láttam a hótakarót és annak minőségét. Szabolcs vármegyében a mostani télben január 20-tól kezdve átlagosan 30–40 cm vastag hótakaró fedte az őszi vetéseket; a február eleji ólmos esők miatt a hótakaró jeges szerkezetű volt és pedig lent a vetés felett volt egy jégréteg 1 cm vastagságban és fent a hótakaró alatt 4–10 cm-re volt a második jégréteg, ugyancsak 1 cm vastagságban. De ezenkívül a szántóföldeken igen sok volt a hófúvásos folt, amelyeken 100–120 cm vastag volt a jeges szerkezetű hótakaró. Mindezek ellenére — egyes kivételektől eltekintve — Szabolcs megyében az őszi vetések közül búzában és rozsbán sem a kifagyás, sem a megfulladás nem okozott számottevő kárt. Így tehát felmerül a kérdés, hogy az ólmos esők által előidézett jeges szerkezetű hótakaró okozhat-e megfulladást? Erre a kérdésre nem lehet röviden felelni, mert ez sok körülménytől függ. Elsősorban szét kell választanunk a kipállás és a megfulladás fogalmát. Nézetem szerint a kipállás nagyobb kárt szokott okozni, kevésbé a szoros értelemben vett megfulladás.

Vitathatatlan, hogy jeges hótakaró alatt a vetés kevesebb levegőhöz jut és ezt a kevesebb levegőt a hó alatt kiszoríthatja a talajról jövő páratartalom, különösen az esetben, ha a talaj nem volt erősen befagyva és így a hó alatt az aránylag melegebb hőmérséklet elősegíti a pára képződését. Ebből következik, hogy a kötött, nagy víztartóképes talajokon a hótakaró alatt nagyobb páratartalom képződik, mint a vizet gyorsan levezető homokon. A kevesebb légjárhatóságú hótakaró alatt a talaj páratartalma elősegíti egyes baktériumok (hópenész, stb.) tevékenységét, amelyeknek a lélekzésben hátráltatott növény kevésbé tud ellenállni és így a baktériumok a levélzetet elhatalmasodva tönkreteszik, elbarátnítják a levelet és ezután a gyökértörzset. Ennek következtében a vetés végleg kipusztul, vagy mint mondani szokás, kipállik. De nézetem szerint az őszi vetések eme tönkretételében több része van a kipállás folyamatának, mint a megfulladásnak, illetve levegőhiánynak. A kipállás folyamata pedig a hótakaró alatt képződött páratartalomtól és ennek révén keletkezett baktériumtevékenységtől függ. Mindkettő azonban csak akkor juthat döntő érvényre, ha olyan nagy a pára képződés a hótakaró alatt, hogy az onnan kiszorítja a levegőt, vagy olyan nagy lombzatú a vetés, tehát buja, hogy az sokkal több levegőt elfogyaszt, mint amennyi a hótakarón keresztül behatolni képes.

Ha ezeket az elméleti fejtegetéseket a gyakorlati helyzetre vonatkoztatjuk, a következő megállapításokhoz jutunk. Ha a talaj nem volt fagyott állapotban és úgy esik rá a hó, s a hótakaró sokáig meg is marad, a kipállás veszélye fenntorog. Növeli a veszély lehetőségét, ha a jelzett esetben később ólmos eső következik, utána ismét fagy és így a jeges hótakaró sokáig meg is marad és ezenkívül a hótakaró elég vastag is. A második eset lehet az, ha a hóesés előtt a talaj fagyott állapotban volt ugyan, de a fagy nem volt erősebb —5, —6 C-foknál. Ha már most ilyen fagyott földre sok hó esik és a későbbben meg is jegesedik ólmos esők révén, úgy ez is okozhat bajt, ha a hótakaró sokáig megmarad. Ilyen esetben növelheti a bajt, ha a tél nem kemény, mondjuk a fagyok —8, —12 foknál nem nagyobbak. Ugyanis ilyen esetben a levegőcsere a jeges hótakarón keresztül nem élénk és így a jeges hótakaró alatt képződött vízpára kiszoríthatja a levegőt a vetés felett annyira, hogy az elégtelen a vetés lélekzéséhez. A harmadik eset pedig az, ha hóesés előtt a talaj igen erősen fagyott állapotban volt és pedig —18, —19, —20 fokos faggal, így esik rá a hó és későbbben is nagyon kemény fagyok következnek, mint az az 1939/40. év telén volt tapasztalható. Ilyen esetben az ólmos esők által előidézett jeges hótakaró alatt sem fulladhat meg a vetés

és kipállás sem következhetik be, kivéve egyes szörvénys eseteket. Ennek oka abban keresendő, hogy a hóesés előtt nagyon keményre fagyott talajon a vetés levegőfogyasztása kevesebb a gyengébb életműködés miatt és másrészt a későbbi hótakaró alatt sok vízpáratartalom nem képződik, s így baktériumtevékenység sincsen. Másrészt a hótakarón az olvadások vagy ólmos esők révén keletkezett jégréteg nem szívós páncélszerkezetű, mint a vízen képződött jég, hanem mindig szemcsés szerkezetű, amelyen keresztül a levegő elegendő mértékben behatol. Ezt a levegőcsere-t pedig élénkíti a kemény fagy és az uralkodni szokott erős szélviharok. Ezekben vélem feltalálni az okát annak, hogy a mostani télben az őszi vetések kevésbé szenvedtek a megfulladástól és kipállástól, noha a jeges és vastag hótakaró alatt arra egyébként bőséges ok volt annyival is inkább, mivel a hótakaró sokáig tartott és pedig Szabolcs megyében január 20-tól március 25-ig.

Érdekeség szempontjából megemlítem, hogy a nyíregyházi homokjavító kísérleti gazdaságban egyik bejáró út mellett 130 öl hosszúságban 200–250 centiméter magas hótakaró volt; ennek tövében volt a rozsvetésünk 150 cm magasan befújva hóval, amely jeges szerkezetű volt. Ez a magas hótakaró csak március 28-án olvadt le a vetésről és a rozsmégis üde, zöld, nincsen semmi baja. Kint a határban sok helyen voltak búzavetésünk 100–120 cm magas hófúvások által betakarva és ezekről március 25-én olvadt le a hó, de bajt itt sincsen sem a kifagyás, sem a hóalatti kipállás, vagy megfulladás miatt. Ebben tehát igazolva látom elméleti fejtegetéseimet, amelyek azonban számtalan egyszerű gyakorlati vizsgálálaton alapszanak. Nem tartom kizártnak, hogy a meteorológiai tudomány esetleg más irányt szab elméleti fejtegetéseimnek, de meg kell jegyezmem, hogy a hótakaró alatti vetések viselkedését nem állott módomban tudományos műszerekkel vizsgálni, mert ilyenek rendelkezésemre nem állnak. Tehát elméleti fejtegetéseimet kizáróan gyakorlati megfigyeléseimre és egyszerű vizsgálatokra alapítom.

NÖVÉNYNEMESÍTÉS

ÉS VETŐMAGTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Grábner Emil.

Orvosolható-e a kendervetőmag hiány a vetőmag-mennyiség csökkentésével?

Írta: Laczko Aladár.

Hazánk éghajlata és tápláléanyagban gazdag, humuszús talajú vidékei a kendertermesztésre kiválóan alkalmasak. Kendertermesztésünk eddignél nagyobb mérvű kiterjesztésének tehát megvannak a lehetőségei különösen akkor, ha a termelő gazda a maga számításait megtalálja. Minthogy kendertermesztésünk nagyobb mérvű kifejlesztéséhez a mai viszonyok között országos termelési, sőt honvédelmi érdekek is fűződnek, ezért az Ipari Növénytermelési Bizottság már a folyó termelési évben igyekezett a tárgyalások során a kenderkörü átvételi árát a változott viszonyoknak megfelelően és az egyre nagyobb termelési költségek figyelembe vételével megállapíttatni.

Külföldről kendervetőmagot — különösen a legjobban bevált olasz vetőmagot — a jelenlegi viszonyok miatt alig lehetséges behozni, a belföldi vetőmagvak viszont a kedvezőtlen őszi időjárás következtében több helyen nem megfelelő minőségűek. Így az országban már is kendervetőmaghiány mutatkozik. A termeltető gyár vállalatok a vetőmaghiány pótlására kisaszias kendermagot igyekeznek behozni. Nagy kérdés azonban, hogy az milyen fajtaú és főleg megfelelő minőségű-e? A kisaszias kender általában bőtermőnek, de késői érésűnek ismerjük.

Hogy a mutatkozó vetőmaghiányon segítsünk, az eddigi szokásos kendervetőmag mennyiség csökkentésének gondolata is felmerült. Ebben az ügyben a közelmúlt napokban a Len-Kender és Egyéb Ipari Növénytermelő Szövetkezete az érdekeltek bevonásával értekezletet hívott össze, ahol alkalmas volt a kérdést részleteiben megvilágítani. Az erre vonatkozó megbeszélések eredményeképpen mind a szövetkezet, mind a termeltető gyár vállalatok körlevelet intéztek a termelőkhoz, hogy *takarékoskodjanak a vetőmaggal*

LAMPE TAKARMÁNY-MÁLYVÁJA

fehérjében egyenértékű a lucernával, zöldhozamban négyszer nagyobb!

Ha takarmánymályva-magot vet, úgy fehérjeszükségletét olcsón biztosítja. Szükségletét rendelje meg, mert vetőmag már csak korlátozott mennyiségben áll rendelkezésre. (Vetőmagszükséglet kat. holdankint 1–2,5 kg.)

Vezérképviselő: **Viski-Balás József**

Budapest, V., Kerület, Nádor-utca 14. szám, Telefonszámok: 113-210 és 123-785. • Távirat: „VIBAJÓ, BUDAPEST”

Ara kilogrammonként:
13.— pengő,
10 kg. vétele esetén:
12.— pengő.

5195

és minden tapasztalat mennyiségű tettel fölbe

Szükség takarékos eddig szok mennyiségben a felhasználó főleg olasz mennyiségének 1000-ban a haz 18 g. Az 1 különbség 40 kg-os nálatát. M nemesítésű figyelembe már nem

Kérdés között a anélkül, h Ezt a kérd világitani Lentermelé ilyenirány ményének Állomát végzett ke ország kü kat. holda 50 kg kat. kező tábláz különböző a legnagyobb

A kísér ide

1937. évt

1938. évt

Öss

A köze kísérlet kö vetőmagm 1938-ban 9 vetőmagm adatot öss végeredmé csak 3 ese 1—1 esetb adta a leg

Fenti k az eddig á vetőmagm feltétlenül kísérletekn esetben a az 50 kg- termést, a Lazább te az eddig s vetőmagme tehát több az ország következő hercegi hit tett 2 évb mennyiség

Mindke mennyiség kedik és pe kinti term tehát az ed kenhető a A ken tehát vidé

A gabona a kései v

Zab-re

5190/a

és minden egyes gazdaság a kendervetésnél a saját tapasztalatai alapján legjobban bevált vetőmagmennyiséget alkalmazza, a vetőmaghiányra való tekintettel jöleslegesen ennél többet senki se vessen.

Szükséges volt a termelőket a vetőmaggal való takarékosagra felhívni annyival is inkább, mert az eddig szokásban volt kat. holdankinti 40 kg vetőmagmennyiség általában feleslegesnek sok. Az elmúlt években a kat. holdankinti 40 kg-os vetőmagmennyiség használatát megokolta az a körülmény, hogy régebben főleg olasz származású kendermag jöhetett nagyobb mennyiségben az országba és került vetésre, amely fajának 1000 magsúlya 22 g körül van, míg ezzel szemben a hazai nemesített F mag 1000 magsúlya kb. 18 g. Az 1000 magsúlyban mutatkozó mintegy 20% különbség indokolta tehát a múltban a nagyobb, 40 kg-os kat. holdankinti vetőmagmennyiség használatát. Ma azonban, amikor belföldi, főként hazai nemesített F mag kerül leginkább vetésre, a leírtak figyelembevételével a 40 kg-os vetőmagmennyiség már nem megokolt.

Kérdés már most, szabad-e és milyen körülmények között a kendervetőmag mennyiségét csökkenteni anélkül, hogy a termelés sikerét kockáztatnánk? Ezt a kérdést igyekszem az alábbiakban röviden megvilágítani a vezetésem alatt álló M. Kir. Kender-, Lentermelési és Növényolaj Kísérleti Állomásnak ilyenirányban több éven át végzett kísérleti eredményeinek rövid ismertetésével.

Állomásunk 2 éven át és pedig 1937 és 1938-ban végzett kender vetőmagmennyiségi kísérleteket az ország különböző vidékein, különböző talajokon, kat. holdankint 25, 30, 35, 40 és lazább talajokon 50 kg kat. holdankinti magmennyiségekkel. A következő táblázatban számszerűen összefoglalom, hogy a különböző vetőmagmennyiségek hány esetben adták a legnagyobb termést.

A kísérletek ideje	Kat. holdankint					A kísérletek száma
	25	30	35	40	50	
1937. évben	2	1	3	1	—	7
1938. évben	—	—	6	2	1	9
Összesen	2	1	9	3	1	16

A közölt táblázatból kitűnik, hogy 1937-ben 7 kísérlet közül 3 esetben, tehát legtöbbször, a 35 kg-os vetőmagmennyiség adott legnagyobb termést és 1938-ban 9 kísérlet közül 6 esetben ismét a 35 kg-os vetőmagmennyiség volt a legmegfelelőbb. A 2 évi adatot összegezve kitűnik, hogy 16 kísérlet közül végeredményben 9 esetben a 35 kg-os mennyiség és csak 3 esetben a 40 kg-os, 2 esetben a 25 kg-os és 1—1 esetben a 30, illetve 50 kg-os vetőmagmennyiség adta a legnagyobb termést.

Fenti kísérletek eredményei igazolják tehát, hogy az eddig általában szokásos 40 kg kat. holdankinti vetőmagmennyiség 35 kg-ra csökkenthető, de nem feltétlenül minden körülmények között. Az 1937. évi kísérleteknél 1 esetben, az 1938. évi kísérleteknél 2 esetben a 40 kg-os vetőmagmennyiség és 1 esetben az 50 kg-os vetőmagmennyiség adta a legnagyobb termést, azonban mindenütt laza, tőzeges talajon. Lazább természetű, kötös, tőzeges talajokon tehát az eddig szokásban volt 40 kg-os kat. holdankinti vetőmagmennyiség nem csökkenthető. Ilyen talajokon tehát több vetőmag használata megokolt, különösen az ország északibb vidékein. Ennek bizonyítására a következő táblázatban feltüntettem az Esterházy hercegi hitbizomány kapuvári kerületében az említett 2 évben laza, tőzeges talajon végzett vetőmagmennyiségi kísérleteink eredményeit.

Mindkét évjáratból kitűnik, hogy a vetőmagmennyiség fokozatos növelésével lépcsőzetesen emelkedik és pedig minden ingadozás nélkül a kat. holdankinti termés is. Laza természetű tőzeges talajokon tehát az eddig használt vetőmagmennyiség nem csökkenthető anélkül, hogy az a termés rovására ne esnék.

A kender kat. holdankinti vetőmagszükséglete tehát vidékek és talajok szerint változó. Az ismer-

Termelési év	Lelombozott kórótermés q			
	25	30	35	40
1937. évben	62-16	63-44	64-24	65-04
1938. évben	39-08	45-78	50-26	52-96

tett kísérletek eredményei alapján kétségtelen, hogy az eddig szokásban volt 40 kg-os magmennyiség a legtöbb esetben sok és felesleges. Az újabb tapasztalatok szerint kifogástalan vetőmagból (legalább 96% tisztaság és 85% csírázóképeség) az Alföld déli részén, középkötött talajokon, általában elegendő a 35 kg kat. holdankinti magmennyiség, míg az északibb vidékeken a vetőmagmennyiséget célszerű emelni, sőt ha a talaj laza szerkezetű tőzeg, akkor a vetőmagmennyiséget az eddigi kísérletek tapasztalatai szerint 40 kg-ra, sőt bizonyos esetekben azon felül is emelhetjük.

Hangsúlyozni szükséges azonban, hogy: a vetőmagmennyiség bármilyen okból történő csökkentése csak kifogástalan minőségű vetőmag használata esetében, középkötött, jó termőerőben lévő és a vetés alá kifogástalanul előkészített talajokon hajtható végre anélkül, hogy a termés sikerét kockáztatnánk.

A vetőmagnak, az említett feltételek mellett, az eddig szokásban volt 40 kg-ról kat. holdankint 35 kg-ra való csökkentésével a mostani vetőmaghiányon nagy mértékben segíthetünk.

MEZŐGAZDASÁGI ÜZEM ÉS SZÁMTARTÁS.

Rovatvezető: Ormándy János dr.

A munkabéremelés lehetőségei.

írta: Ráth József.

A „Köztelek” hasábjain megjelent multkori közleményemben a most tárgyalás alatt álló, a mezőgazdasági munkabérek megállapításáról szóló törvényjavaslatra vonatkozóan volt alkalom megjegyzéseimet megtenni. A javaslat alighanem rövidesen törvényerőre emelkedik és annak hatásai már a folyó gazdasági évben érezhetőek lesznek. Tekintettel a mai — szerény nézetem szerint is igen helyesen — szociális közszellemre, előrelátható, hogy e hatás általában munkabéremelésre fog vezetni. Így talán nem végezték felesleges munkát, ha néhány számadattal rámutatok arra, hogy a számok rideg világlátásának fényében vizsgálva, milyen munkabéremelést bír el a mai mezőgazdasági üzem anélkül, hogy teljesítőképessége leromolna. Okfejtésemnek, adataimnak talán hasznát vehetik mindazok, akik a bizottsági tagságok nehéz és felelőségteljes tisztét betölteni hivatva lesznek.

Számadataimat az országos számtartásstatistikai adatgyűjtés 1938. évi adatai alapulvételével állítottam ugyan össze, de könnyebb érthetőség és áttekinthetőség céljából összevont és kikerekített számokkal kívántam dolgozni. Effele közgazdasági számításoknál természetesen egy adott helyzettől kell kiindulnunk és ez az összes üzemek országosan mérlegelt hozam- és költségállagának kimutatása szerinti állapot, amelynek értelmében az illető évben kat. holdankint átlagosan volt:

Nyershozam	180 P
Munkaköltség	80 P
Adó	12 „
Egyéb folyó üzemköltség, értékleírás és készletcsökk.	48 „
Összes üzemköltség	140 P
Tisztahozam tehát	40 P

Ennél fogva a munkabérek 10%-os emelése a tisztahozamot 20%-kal, 25%-os emelése 50%-kal és 50%-os emelése 100%-kal csökkentené.

Miután nem kétséges, hogy még 20%-os tisztahozamcsökkenés is csödbe kergetné az üzemek nagy részét, mert hiszen a legtöbbjének haszonbér, kamat,

járadék és egyéb fizetési kötelezettsége is van, ennélfogva munkabéremelés csak az esetben lehetséges, ha a helyzet egyéb, tehát a nyershozam vonatkozásaiban is megváltozik. E változás előrelátható és az ki fog terjedni az üzemköltségek egyéb nemére is. Induljunk ki abból, hogy mind a nyershozam, mind az összes üzemköltség is (beleértve a munkabéreket) egyaránt 25%-kal emelkednek. Ez esetben:

Nyershozam	225 P
Munkaköltség	100 P
Adó	15 „
Egyéb költség	60 „
Összes üzemköltség	175 P
Tisztahozam tehát	50 P

A tisztahozam emelkedése tehát az egyéb emelkedéssel arányosan szintén 25%-os emelkedést mutat, ami megfelel a pénz vásárlóérték változásának. Vagyis a munkaadótársadalom nem emelhet kifogást egy a nyershozam és a költségemelkedés arányában történő munkabéremelés ellen, azonban nem bírhat el aránytalan munkabéremelést. Mert számoljunk csak tovább! Egy további 25%-os munkabéremelés, amelynek átlagértéke 20 P, az említett 50 P-ös tisztahozamot 40%-al, 30 P-re csökkentené és e 30 P-t is kisebb vevőerejű pénzben kapnák kézhez a munkaadók.

Az előző rövid, elméleti számításokból azt a következtetést vonhatjuk le, hogy miután a mezőgazdasági üzemek — ha teherviselő és teljesítőképességüket meg akarjuk óvni — csak a nyershozamemelésével arányos munkabéremelést bírnak el, ezen túlmenően emelések csak a köz (szociális alapok?) terhére történhetnek. Továbbá, hogy a részbekek, munkásrészesedési aránya csak kivételes esetekben lesz emelhető, mert hiszen azok amúgy is önműködően követik a nyershozamot kialakító árváltozásokat. Ellenésében a nyershozamemeléssel arányban nem álló munkabéremelésről lenne szó, amelynek kihatásait már fentebb kimutattam.

Előállhat olyan helyzet is, amelyben az adók és egyéb költségek emelkednek a nyershozammal aránytalan mértékben, s megtörténik az, hogy az agrárról akkor vágja el a gazda nyakát, amikor a legnyitottabb. Ilyenkor az üzemek a nyershozamemeléssel arányban nem álló, csekélyebb munkaköltséget terhelő fognak csak elviselhetni és jó tudni, hogy az agrárról további táglása és az adó aránytalan emelése az üzemek munkabérfizetőképességének menne a rovására.

Abban a helyzetben, amidőn az összes üzemköltségek a nyershozammal aránytalan mértékben emelkednek, az üzemek, hogy létüket fenntarthatassák, tekintve, hogy az adók, kamatok, biztosítási díjak, műtrágya, gép és egyéb nélkülözhetetlen kartellárak árának magassága ellen védekezni nem tudnak, kénytelenek lennének minden eszközzel a munkaköltségek leszorítására törekedni. Megtehetik ezt elsősorban a költerjes üzemmódokra való áttéréssel, a nélkülözhető munkák végzésének elhalasztásával, az ifjúmunkások kiterjedtebb alkalmazásával és a kiterjedtebb gépesítéssel. E módok közül talán csupán a fokozottabb gépesítés volna kívánatos, mert többek között felmentené a földművest a túlerőltető kézimunkák terhe alól, a többi azonban mind nemzetgazdasági, mind szociális szempontból káros visszahatás lenne és okvetlen kerülendő.

Végül elképzelhető olyan helyzet is, amidőn az üzemek a nyershozamemeléssel arányban nem álló munkaköltségemelkedés vállalására reádkényszerítetnek. Pl. kimondatnék az, hogy a földreformnál előnyben részesül az, vagy búzáját magasabb áron veszik át annak, aki holdankint 100—120—140 P munkaköltséget képes kimutatni. Nem kétséges az, hogy ilyen kényszerhelyzet rövidesen csödbe kergetné az üzemek nagy részét és hogy az mit jelentene, azt jól tudjuk az 1931—35. évek mezőgazdasági válságának történetéből, amidőn az egyetemes mezőgazdaság támogatásra (boletta stb.) és védelemre (védettég) szorult, mert a nyershozam csökkenése nagyobb arányú volt, mint a költségeké. A munkások pedig amiatt, mert a munkabérfizetőképességükben megrendült üzemek számukra megélhetést biztosítani már képtelenek voltak, inségmunkások lettek.

De nem idézzük ezt a szomorú multat. Legyünk meggyőződve, hogy illetékesünk épp úgy okultak belőle, mint mi és a munkabérpolitika terén nem a népszerűség, hanem a komoly nemzetgazdasági és szociális érdekek szempontjait fogják követni.

Csávázzunk tavasszal!

A gabonafélék megkivánják a higányos csávázást, mely serkenti a csíra- és fejlődőképességet, miután a késél vetés miatt tenyészidejük csökken!

Zab-repülőszög, árpa-fedettűszög és levélesikoltás ellen is!

Répa-gyökérfekély ellen is!

ABAVIT

higányos száraz és nedves csávázószert: 15-kételes és olcsó!

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

5180a

Az ország egész területén a sós-, tábla- és oldalszalonna, valamint a csemegeszalonnák (paprikás, füstölt, főtt, sült, abált, stb.) legmagasabb ára március hó 30-tól kezdve az 1939. évi augusztus hó 26-án egyenlően fennállott fogyasztói és viszonteladói áraknál kilogrammonként 30 fillérrel magasabb. Nem alkalmazandó azonban ez a legmagasabb ár olyan esetekben, amikor az árelenőrzés országos kormánybiztosa már magasabb árat engedélyezett.

A biztosító magánvállalatok életbiztosítási díjtartalékának fedezetül szolgáló értékpapírok értékelése.

A 2310. M. E. számú kormányrendelet kimondja, hogy az 1939. üzleti év zárószámadásainak összeállításáról, kezdve az életbiztosítási díjtartalék fedezetül megjelölt értékpapírokat legfeljebb a számadási év utolsó napjának árfolyam-, illetve forgalmi értékén vagy pedig az évi átlagos árfolyam, illetve forgalmi értékén lehet mérlegbe felvenni. A Budapesti Áru- és Értéktőzsde jegyzett értékpapírok évi árfolyama alatt a számadási évben utoljára jegyzett és a hivatalos árjegyző lapon közzétett zárópénzárfolyamot kell érteni. A Budapesti Áru- és Értéktőzsde jegyzett értékpapírok évi átlagos árfolyamát pedig úgy kell megállapítani, hogy a számadási év minden hónapjának utolsó tizednapján jegyzett és a Budapesti Áru- és Értéktőzsde hivatalos árjegyző lapjában közzétett zárópénzárfolyamot kell alapul venni. A nem jegyzett értékpapírok évi átlagos forgalmi értékét a Pénzügyi Központ állapítja meg.

A tőzsdén jegyzett értékpapírokat az életbiztosítási díjtartalék fedezetül legfeljebb az évi átlagos árfolyamon, a tőzsdén nem jegyzett értékpapírokat pedig legfeljebb évi átlagos forgalmi értékén lehet megjelölni.

A régi tízpengős bankjegyek bevonási időtartamának meghosszabbítása.

A Magyar Nemzeti Bank az 1929. évi február 1. kelettel ellátott 10 pengős címletű bankjegyek bevonására kitűzött időtartamot a kormány hozzájárulásával folyó év végéig meghosszabbította, minél fogva eddig a határnapig ezek a bankjegyek fizetesképpen vagy kicserélés végett a Magyar Nemzeti Bank által elfogadhatók, azontúl pedig 1943. december 31-ig csupán kicserélhetők.

Ingóságok mentesítése végrehajtás alól.

A 2330. M. E. számú kormányrendelet értelmében a viszaszállított felvidéki területeken ingóságokra vezetett végrehajtási eljárás során a végrehajtató az ingatlan gazdasági célját szolgáló építménynek, pl. magtárnak, dohánypajtamnak, kukoricagörögnek, felszernek, mint ingóságok összeírását kéri, a bírósági kiküldött köteles az összeírás előtt megállapítani, hogy ez az építmény nem áll-e olyan ingatlanon, amely a felvidéki földbirtokrendezés felülvizsgálata során az államra szállt. Ha az építmény ilyen ingatlanon áll, annak összeírását mellőzni kell. Ha az építményt már korábban lefoglalták, azt a foglaltól alól kell oldani, mégpedig akkor is, ha az árverést már megtartották. A feloldásnak csak akkor nincs helye, ha az árverési vételárát már felosztották vagy ha az építményt a vevő már lebontotta és elvitte.

A juh és a bárány legalacsonyabb ára.

A földművelésügyi miniszter március 11-én kelt 152.055-1940. számú rendeletében az exportra alkalmas minőségű és kivételre kerülő juhok legalacsonyabb termelési árát az összes viszonylatokban az alábbiakban állapította meg: bárány (tejes bárány, fogas) 65, hizott ürű (1-3 éves) 70, anyajuh 50 fillér elősúly kg-kint etetés, itatás után mérlegelve a szokásos 3 kg, báránynál 2 kg súlylevonással ab eladó gazdaság.

Könnyítések a különféle kenyérfajták készítésénél.

A földművelésügyi miniszter 153.150. számú rendeletével közegészségügyi szempontokból lehetővé tette olyan különleges kenyérfajták készítéséhez szükséges lisztek előállítását, amelyek eddig csak külön engedély alapján kerülhettek forgalomba. Ilyen módon a jövőben készíthetők olyan örlemények, amilyeneket a Graham-jellegű vagy más néven korpás kenyerek és diétás célokat szolgáló egyéb kenyérfajták készítéséhez szoktak felhasználni.

A különböző kenyérfajták készítésének szabályozása tekintetében is újabb engedményeket tett a földművelésügyi miniszter azáltal, hogy az eddig forgalomba hozható két fajta népkenyérrel kívül megengedte az úgynevezett fehér rozs-lisztes is, az egységes búzakenyérrel oleszabb népkenyér készítését. Ez az új rendelkezés a rozstermelő vidékek igényeinek is megfelel, mert a legújabb kenyérfajta lényegében azonos az ilyen vidékeken azelőtt is sültött kenyérfajtaéval.

Kárpátaljai munkások vasúti kedvezményei.

A közlekedésügyi miniszter ez év végéig a 350 kilométeren felüli viszonylatban utazó kárpátaljai idénymunkások (sommások) részére az alacsonyabb kocsiosztályú félégyékes kedvezményt engedélyezte. Az éves gazdasági esledek ideszereződésük esetén az átköltözéskor ingóságokra és az ingóságokkal

együtt egy kocsiba berakott élő állataikra legkésőbb folyó év végéig kocsinként és fuvarlevelenként legalább 5000 kg súlyért való díjfizetés esetén kedvezményes díjtételben részesülnek.

Sorsjátékok engedélyezése.

A pénzügyminiszter a 10.000 pengő értéket meg nem haladó sorsjáték és tombolajáték engedélyezését a pénzügyigazgatóságok hatáskörébe utalta. Azokban az esetekben tehát, amelyekben a kibocsátandó sorsjegyek vagy tombolajegyek értéke a 10.000 pengő meg nem haladja, a sorsjáték vagy tombolajáték engedélyezését a jövőben a területileg illetékes pénzügyigazgatóságtól kell kérni.

A nyersbőrök újabb rendezése.

Az árelenőrzés országos kormánybiztosa 6400. számú rendeletével a 13.100/1940. Ip. számú rendelet alapján felajánlásra kerülő nyersbőrökért a mészárosok részére fizetendő legmagasabb árakat április 1-étől újból szabályozta. A marha-, borjú- és lóbőröknek az eddig érvényben volt 3485/1939. Á. K. számú rendeletben szabályozott ár, némi eltéréssel az új rendelet szerint is változatlan marad; ezenkívül a bivaly-, öszvér-, számár-, kecske- és gidabőrök legmagasabb ára is megállapított. Szabályozta továbbá a rendelet a kereskedők által felszámítható költség és haszon összegét, valamint a Magyar Nyersbőrbeszerző és Elosztó R. T. bizománysának jutalékát is.

A vagyonváltás-búza áprilisi ára.

A pénzügyminiszter 69.063. számú rendeletével, az 1921. évi XLV. t. c. I. fejezete értelmében a mezőgazdasági ingatlanok vagyonváltása fejében fizetendő búza árat a földművelésügyi miniszterrel egyetértően folyó évi április hónapra szóló érvénnyel métermázsánként, 20— pengőben állapította meg.

A kendermagkészletek bejelentése és zár alá vétele.

A 2290. M. E. sz. kormányrendelet folyó évi március 31-én kimondta, hogy akinek birtokában egy métermázsát meghaladó mennyiségű kendermagkészlet van, köteles azt a rendelet hatálybalépésétől számított 8 nap alatt, vagyis folyó hó 8-ig bejáróan a magyar királyi Növénytermelési Hivatalnak (Budapest, IV., Vármház-körút 2.) személyesen vagy postán ajánlott levélben bejelenteni a tulajdonos feltüntetésével, valamint annak megjelölésével, hogy a bejelentett készletből mennyi a bejelentő saját gazdaságának ézevi vetőmagszükséglete. A bejelentés alá eső kendermagkészlet az igazolt vetőmagszükséglet leszámlálásával zár alá vétetik és a zár kiterjed a később megszerzendő és egy métermázsát meghaladó mennyiségű készletekre is. A zár alá vett készletek felett csak a földművelésügyi miniszter, vagy az általa kijelölt szerv engedélye alapján lehet rendelkezni s addig azt eredeti állapotban és minőségben kell megőrizni, amit a földművelésügyi miniszter megbízottai útján ellenőriztet. A földművelésügyi miniszter a honvédelem érdekében elrendelheti, hogy a zár alá vett kendermagkészlet tulajdonosa készletét a kijelölt szervnek a hatóságilag megszabott vagy ilyenek hiányában piaci áron eladás végett felajánlja.

E rendelet kiadására annak megállapítása végett volt szükség, vajjon a belföldön lévő kendermagkészletek elegendő-e a megkívánt vetésterületek biztosításához szükséges vetőmagszükséglet fedezésére.

Az ország ézevi kendervetőmagszükséglete körülbelül 64 vagon. Ezzel szemben a szegedi len-, kender- és növényolajkiszárló állomás által ellenőrzött és a növénytermesztési hivatal által szerződött területeken összesen körülbelül 54 vagon kendermag termelt. A kereskedelmi forgalomban látható kendermagkészlet is körülbelül ilyen mennyiségű lehet.

A fenti mennyiségben felül minden bizonnyal további — nyilvánvalóan áremelkedésre számítva visszatartott — készletek is vannak. Ezek a készletek nem kerülnek kinalatra és így a teljes belföldi készletek mennyiségét csak a kötelező bejelentés és egyidejű zár alá vételének elrendelésével lehet megállapítani. A zár alá vételre azért van szükség, hogy az áru átruházásának, s így az elérni kívánt eredmény megvalósításának lehetőségét kizárják.

Határforgalmi egyezmény a Szlovák Köztársasággal.

A kormány a 2240. M. E. számú kormányrendelettel folyó hó 1-ével ideiglenes hatályon kívül helyezte a Magyar Királyság és a Szlovák Köztársaság között Pozsonyban folyó évi március 13-án létrejött határforgalmi egyezményt, amely a határszéli személyi és gazdasági forgalmat szabályozza, s amelyet a hivatalos lap folyó évi március 31-én egész terjedelmében közölt.

Gazdasági munkafelügyelőségek szervezése.

A földművelésügyi miniszter 12.500. szám alatt rendeletet adott ki a gazdasági felügyelőségek gazdasági munkai feladatainak ellátásáról szóló és lapunkban részletesen ismertetett 123.456. számú földművelésügyi miniszteri rendelet végrehajtása tárgyában. A rendelet értelmében a gazda-

sági munkai feladatok ellátása végett a gazdasági felügyelőségeket egyelőre tizenkilenc vármegyében, továbbá Kárpátalján a beregi és máramarosi közigazgatási kirendeltségek területére osztott be munkai felügyelőt, akik a minisztérium szociálpolitikai ügyosztályának vannak alárendelve. Ez az ügyosztály gondoskodik további intézkedés a munkai felügyelői szolgálatban felmerült iródszerkeletokről, posta, táviró- és távbeszélőköltiségekről, úgyszintén a szükséges nyomtatványokról. Az egyes gazdasági felügyelőségekhez beosztott munkai felügyelőt, gyakornokot vagy szerződésre alkalmazott kisegítő munkaerőt a gazdasági felügyelőség vezetője mindaddig, amíg a szükséges gyakorlatot el nem sajátítja, átmenetileg főleg olyan munkákkal tartozik foglalkoztatni, amelyek számára az általános helyzet és a joganyag tanulmányozását lehetővé teszik. A munkai felügyelők a hivatalos kiszállásokról a földművelésügyi minisztérium szociálpolitikai ügyosztályához havonként terjesztenek de jelentést a felügyelőség vezetőjének igazolásával ellátott szabályszerű útinaplóval együtt.

Országos gyűjtés árvízkarosultak javára.

A hivatalos lapban a Kormányzó Úr felhívása és engedélye alapján folyó hó 4-én jelent meg a belügyminiszter 57.500. számú rendelete, amely az árvízkarosultak javára engedélyezett országos adománygyűjtés lebonyolításáról intézkedik. A nemes cél érdekében természetesen a „Köztelek” lap is készséggel ajánlja fel a maga szolgálatait, a lapunk címére a rendeltetés megjelölésével beérkező adományokat rendeltetési helyükre fogjuk juttatni.

A rendelet értelmében az árvízkarosultak javára engedélyezett országos adománygyűjtés lebonyolítása az árvízvédelem országos kormánybiztosának feladata. A gyűjtést az ország egész területén a kormánybiztos irányítja és ellenőrzi, egyúttal a befolyt pénz és természetben nyújtott adományok mikénti felhasználásáról és elszámolásáról gondoskodik. Az adománygyűjtés lebonyolításában a kormánybiztos működését elsősorban a saját, a hazafias társadalmi egyesületek, illetve a főispánok részéről a szükséges képest alakítható társadalmi helyi bizottságok és hatóságok hivatalos támogatni. Az adományok készpénzben vagy anyagokban, elsősorban építési anyagban ajánlhatók fel.

A készpénzadományok a hivatalos lapban közzét csekk-számlán kívül bármelyik politikai, napi- és hetilap kiadó-hivatalához is eljuttathatók. Az ilyen lap kiadója a befolyt adományokat a lap közkezeletben számában nyugtázza. A törvényhatóság első tisztviselője részéről engedélyezett közvetett adománygyűjtés (előadás, hangverseny, stb.) mindennemű engedély, rendőri és tűzoltói ügyeleti és ellenőrzési díj fizetése alól mentes. Ennek az adománygyűjtésnek terhére semmiféle kezelési költség, napidíj, százelcs részesedés fel nem számítható és ki nem fizethető.

A közvetlen fogyasztás részére zárt esomagozásban forgalomba kerülő mezőgazdasági termények, termékek és cikkek súlyának megjelöléséről szóló rendelet kiegészítése.

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszternek 27.567. számú rendelete a közvetlen fogyasztóknak árusított kereskedés körében zárt esomagozásban forgalomba kerülő mezőgazdasági termények, termékek és cikkek súlyának megjelöléséről szóló folyó évi 14.500. számú rendelet 1. §-át azzal a rendelkezéssel egészíti ki, hogy a rendelet nem vonatkozik a 20 grammot vagy ennél kisebb mennyiséget tartalmazó zárt esomagozásban forgalomba hozott vetőmagokra. Ezenkívül a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter az említett rendelet hatálybalépésének határnapját folyó évi május 1-ről folyó évi november 1-re halasztotta.

Áruk számlázása és árának feltüntetése.

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 29.100. szám alatt folyó hó 4-én rendeletet adott ki, amelynek értelmében az a kereskedő, illetve iparos, aki árut az illető áru tovább eladásával vagy feldolgozásával foglalkozó kereskedőnek, illetve iparosnak elad vagy bizománysába ad, köteles a vevőnek, illetve a bizománysónak számlát vagy jegyzéket kiszolgáltatni. Ez a rendelkezés nem vonatkozik a vásárcsarnokokban, továbbá a vásárokon és a piacokon kötött ügyletekre. A számlának vagy jegyzéknek tartalmaznia kell az ügylet megkötésének időpontját, az áru átadásának helyét, az eladó cégét, illetve nevét és üzleti telepét, a vevő cégét, illetve nevét és üzleti telepét, az áru megjelölését, minőségét és mennyiségét, továbbá az egysegárat és a vételár teljes összegét. Az áruk közvetlen átadása esetén a számlát vagy jegyzéket egyidejűen kell kiszolgáltatni, postai vagy vasúti küldés esetén pedig 15 napon belül kell a vevőhöz eljuttatni. A számlát vagy jegyzéket a vevő, annak másolatát pedig az eladó a keletől számított egy éven át köteles megőrizni.

Az a kereskedő, illetve iparos, aki áruknak, akár a közvetlen fogyasztás, akár továbbeladás céljából való árusításával foglalkozik, köteles az üzleti helyiségében, árusító helyén, valamint raktárában lévő árukat az élelmiszerek kivételével ármezjelöléssel és ezenfelül olyan jelzéssel vagy számozással ellátni, amelyből az áru beszerzési ára, illetve a beszerzési

R
lóerős!
 anyagokból
 szerzési árral
 R.-T., CSEPEL
 kereskedelmi R.-T.
 cím: Agrobud Budapest

KÁLMÁN-MEDICAGO
 egyetemes örlő- és zúzógép
 acél kivitelben, szegmentesítővel
 10 nagyságban már 3 lóerőtől.
KÁLMÁN JÓZSEF műszaki és gépkereskedő,
 Sürgőny cím: MEDICAGOGÉP

NIAGARA
 szártépő- és zúzógép
 tengeriszár-tépésre, répa-, burgonya-,
 töks-, stb. zúzásra a legjobban bevált.
 Budapest, V., Kálmán-utca 14. sz.
 Telefon: 114-006, 117-189

számla megállapítható. A kirakatban elhelyezett áruk árát kivétel nélkül fel kell tüntetni, az eladásra szánt élelmiszerek árát tartalmazó árjegyzéket az üzlethelyiségben vagy árusító helyen ki kell függeszteni. Ezenkívül az üzlethelyiségben, illetve az árusító helyen, valamint a raktárban lévő áru árát magán az árun, vagy annak burkolatán, vagy az áruhoz rögzített függőlegesen olyan módon kell megjelölni, hogy az ár kétséget kizáró módon megállapítható legyen. Azonos minőségű árukat, ha együtt vannak elhelyezve, árucsoportonként szembetűnő módon alkalmazott közös megjelöléssel is el szabad látni. A kirakatban elhelyezett minden egyes árucikk árát szembetűnő módon úgy kell feltüntetni, hogy azt a kirakat szemlélője elolvashassa. Ez olyan módon történhet, hogy minden, a kirakatban lévő árucikket számszámmal jelöljék el és a kirakat közepén elhelyezett árlap tünteti fel minden számszámra vonatkozóan az árat. Az élelmiszerek eladási árát tartalmazó árjegyzéket az üzlethelyiségben vagy árusító helyen a vevők által jól olvasható módon kell elhelyezni. Ez a rendelkezés folyó hó 13-án lép hatályba.

KÖNYVISMERTETÉS.

Mezőgazdasági munkásvédelem. Írta: Szeberthy János. Kiadja a Magyar Közgazdasági Társaság. Budapest, 1940, 440 oldal.

A szerző most megjelent könyvében a mezőgazdasági munkavállalói réteg időszerű kérdéseit veszi vizsgálat alá. Rendszeresen megtárgyalja mindazokat a problémákat, amelyek a mezőgazdasági munkavállalói réteg szociális megsegítését célozzák: a munkabérek, a munkaidő, a nő- és gyermekmunka, a fizetési szabadság és szabaddidőmozgalom, egészségvédelem, társadalombiztosítás, munkanélküliség, munkás-házak, munkásszakképzés, szövetkezetek, táplálkozás, a földkérdés, az érdekképviseletek, a közigazgatás, stb., elsősorban azok a kérdések, amelyeket a szerző vizsgálat alá vett.

A mezőgazdasági foglalkozású réteg életszintjének korszerű kialakítása, a mezőgazdasági munkavállalók gazdasági és szociális megerősítése és fogyasztóképes réteggé fejlesztése a megoldandó feladat. Vannak, akik a mezőgazdasági szociális kérdést egyedül a földkérdés megoldásából várják. Azonban nem szabad elfelejteni, hogy ha bármilyen nagy-szabású földreformot valósítanánk is meg, közel egymillió főnyi mezőgazdasági munkavállalói és törpebirtokos réteg maradna, amelynek szociális viszonyait megsegítésre várnának.

A Közgazdasági Könyvtár kiadásában megjelent, közel félezer oldalas hatalmas tanulmány szerzője — aki eddigi irodalmi működése és beosztása alapján a mezőgazdasági szociális kérdések egyik leghívatottabb ismerője — hasznos szolgálatot tett mindazoknak, akik a mezőgazdasági szociális kérdésekben a tisztánlátást, a megoldásokban pedig a reális utat keresik.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabricius Endre.

A Pestmegyei Gazdasági Egyesület március 14-én Teleki József gróf v. b. t. t. elnök, majd Agoraszó Tivadar ny. alispán alelnök elnökléte alatt igazgatóság választmányi gyűlést tartott. Zsivánovits Béla igazgató bejelentette, hogy a célkitűzéseiben szociális és a kisembereket felemelni óhajló „Pestvármegyei Közföldi Szövetkezet” megalakult. A gyűlés határozatából az egyesület az alispánnak és így a szövetkezetnek felajánlotta szolgálatait minden mezőgazdasági vonatkozásban, az egyesület anyagi erejéhez mérten pedig 100 pengő üzletrészt jegyzett a szövetkezet céljaira. Az alispáni átirat értelmében az egyesület a kereslet és kínálat követelményeinek megfelelően lebonyolítja a mezőgazdasági munkaközvetítést. Tumasul vette a választmány, hogy a m. kir. földművelésügyi miniszter az egyesület felterjesztésére a kaliforniai pajzstetű elleni egységes és egyidejű védekezés céljaira államszolgálatot utalt ki városoknak, községeknek és hegyközségeknek összesen 40.700 pengő értékben. Az egyesület az akció lebonyolítását ellenőrző és jelentést tesz a tapasztalatokról a vármegye alispánjának és a m. kir. földművelésügyi miniszternek. Jelentés tétetett, hogy az egyesület lötenyészési szakosztályi elnöke a m. kir. földművelésügyi miniszterrel, a lötenyészési főosztállyal, a m. kir. nagykőrösi mentelleparancsnoksággal, a székesszékhelyi m. kir.

mentelleparancsnoksággal, az OMGE lötenyészési szakosztályával állandóan együttműködött lötenyészési kérdésekben, amelyek kiterjedtek részben a kül- és belföldi lóvásárlásokra, a lóörzskönyvekre, a m. kir. honvédség által történő katonai lóvásárlások ellenőrzésére, új fedezetési állomások létesítésére. A választmány foglalkozott a földművelésügyi miniszternek a munkabérek szabályozását szolgáló leiratával. A választmány örömmel vette tudomásul az apaji csikólegelő folytatásának akcióját, amely szerint a folyó évben — habár még az idő nagyon korai — már több mint 100 csikót jegyeztek elő fűbéres-legeltetésre a Cöburg hercegi uradalom apaji gazdaságában. A szegődményes iparosok felmondási idejét minden év november 1-ében, a költőzködési idejét pedig minden év január 1-ében kéri megállapíttatni. Foglalkozott a választmány a gazdasági események bevonulása ügyével, a mind inkább felmerülő mezőgazdasági munkásbajokkal, amelyeknek orvoslása érdekében felterjesztést intézett a földművelésügyi miniszterhez. A leveleintézmény hazafias és nemzetnevelő munkájának elismerése mellett kéri az egyesület a levele-foglalkoztatásnak a nyári hónapokban — május 1-től október végéig — vasárnapra történő áthelyezését. A leveleintézménnyel kapcsolatos anyagi kiadásokat illetően kérte a választmány, hogy amikor a magyar gazdatársadalom, a magyar mezőgazdaság minden vonatkozásban meghozza a maga áldozatát, a leveleintézmény anyagi kiadásai — az egész magyar nemzet és az egész magyar társadalmat érdeklő arányos elosztás — jussanak érvényre. Az igazgatóválasztmányi gyűlés foglalkozott a folyó évi rézgálic biztosításának kérdésével. Az egyesület az alispán megbízásából résztvett a Gyümölcsstermelők Országos Egyesületében gyümölcsstermelésüket megvédeni célzó s megtartott rézgálic elosztási értekezleten, amelyen az egyesületi igazgató kifejtette a vármegye álláspontját, megokolva, hogy a hatalmas Pest vármegyében, ahol rengeteg a gyümölcs és 100.000 kat. holdnál több a szőlőtermő terület, a rézgálic biztosítása mind a kisemberek, mind a nagyobb szőlőgazdaságok szempontjából életkérdés. Az alispántól az 1940. évi gyapúárak megállapítása tárgyában érkezett átirat értelmében az egyesület tárgyalást folytatott a Futurával, e tárgyban az igazgatóválasztmányi ülés állást foglalt és feliratot intézett a m. kir. földművelésügyi miniszterhez a gyapjúárak kg-kint 3-80 pengőben történő megállapítása tárgyában. Foglalkozott a választmány a Péti nitrogén-műtrágyának az egyesület által történő forgalombahozatalával. Jelentés tétetett, hogy a községek és gazdakörök figyelmébe ajánlotta az egyesület az OMGE által szerkesztett gazdatársadalmi, magas színvonalú 50 éves szaklapot, a „Köztelek”-et.

A Magyar Gazdatisztek Országos Egyesülete Vay Miklós báró országgyűlési képviselő, elnök elnöklésével március 30-án tartotta évi rendes közgyűlését. A földművelésügyi minisztert Meyer Károly dr. miniszteri osztálytanácsos, az OMGE-t Manning G. Adolf gazdasági főtanácsos, OMGE alelnök, az OMBI-t Tomcsányi Gyula dr. miniszteri tanácsos, vezérigazgató képviselte. Vay Miklós báró elnöki megnyitójában megemlékezett Magyarország kormányzójának 20 éves országlásáról, amit a résztvevők felállva haligattak végig és perceként át ünnepelték a kormányzót. Ezután tiszteletbeli tagokul megválasztották Kiuven-Hederváry Károly grófot, Halács Ágoston dr.-t, az Országos Mezőgazdasági Kamara h. igazgatóját, Landesz József ny. jégkárbeeslő főfelügyelőt és Határ Károly ny. jószágigazgatót. Az évi jelentést Faber György igazgató terjesztette elő. Kifogásolta, hogy az OMBI a gazdatiszti nyugdíjtököket bankbetétként kezeli, ahelyett, hogy házba vagy földbe fektetné be. A gazdatiszti osztály az egyetlen, amely semmiféle szociális intézménnyel nem rendelkezik. A gazdatiszti nyugdíjtököket kellene felhasználni szociális intézmények létesítésére. Az újabb kamarai törvényrevízióval kapcsolatban kéri a gazdatisztek a földművelésügyi minisztert, szabadítsa fel őket az Országos Mezőgazdasági Kamara gyámsága alól. Törvényjavaslat készül a belterjes gazdálkodás előmozdításáról. Ezzel kapcsolatban meg kell hozni a képesítési törvényt is. A tehetséges ifjak elkerülnek a gazdasági főiskolákat, a bizonytalanság miatt gazdatisztek senki sem akar menni, válságban van a

szakoktatás is a kísérletüggyel egyetemben, mert nincs utánpótlás, a gyenge fizetések miatt más pályára mennek az ifjak. Az évi jelentéshez vitéz Baskay Gyula felsőházi tag, Szuszik György dr. intéző és Mihályi Zoltán dr., az Országos Erdészeti Egyesület titkára szólaltak fel, majd Tassonyi Ernő dr. miniszteri osztálytanácsos tartott előadást „Időszerű növénytermelési kérdések” címmel. Az elnökség határozatára mandátuma lejárván elnökül újból megválasztották Vay Miklós báró országgyűlési képviselőt. Alelnökök lettek: Bayer János gazdasági főtanácsos, jószágigazgató, Legány Ödön gazdasági főtanácsos, növény-nemesítő igazgató, vitéz Baskay Gyula dr. felsőházi tag, jószágfelügyelő, Kiss Dénes tisztartó, Manning G. Adolf gazdasági főtanácsos és Mille Géza kamarai igazgató.

A Magyar Növény-nemesítő Országos Szövetsége március 31-én tartotta közgyűlését a Köztelek vitéz Roszner István báró elnökléte alatt, aki megnyitójában megemlékezett a kormányzónak, úgys mint legelső magyar gazdárak húszéves, eredményteljes és dicsőséges országlásáról. Tassonyi Ernő dr. miniszteri osztálytanácsos előadást tartott azokról az élő, szerves kapcsolatokról, amelyek a magyar növény-nemesítést a földművelésügyi kormányval összekötik. A magyar növény-nemesítők maguk szorgalmazták nemesített fajtáik természetesi értékének szigorú és korszerű állami ellenőrzését és ezáltal megteremtették munkájuk és bevált fajtáik korszerű állami támogatásának és védelmének alapjait. A szükséges intézkedések részben már megtörténtek, részben gyors egymásutánban valósulnak meg. A földművelésügyi kormány gondoskodását külsőségekben is kifejezésre kívánja juttatni és máris igen értékes vándordíjat, jutalmakat biztosított részben sajátjából, részben az OMGE és egyéb testületek, vállalatok hozzájárulásából. Kimagasló ezek közül a Futura 5000 pengő ösztöndíja, külföldi továbbképzés biztosítására. Tassonyi Ernő dr. szakszerű előadása a hallgatóságra igen mély benyomást tett. A továbbiakban Dworak Károly szövetségi titkár terjesztette elő indítványát, amely lehetővé teszi a takarmányrépa-nemesítők és magtermesztők önkéntes járulékaiból a szövetség részére olyan anyagi alap megteremtését, amelynek segítségével a szövetség nemcsak a takarmányrépa-nemesítők és magtermesztők, de a magyar növény-nemesítés és végső fokán a magyar növénytermesztés érdekében is messzreható, komoly fejlődésnek nézhetne előre. Ez indítványt, amelyet a földművelésügyi kormány már korábban is magáévá tett, valamint Szabó Zoltán dr. egyet. ny. r. tanár indítványát „A magyar növény-nemesítés kézikönyve” melőbbi kiadásának érdekében a közgyűlés egyhangúan magáévá tette. A közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a m. kir. földművelésügyi minisztérium minden illetékes tisztségviselőjének, különösképpen Tassonyi Ernő dr. miniszteri osztálytanácsosnak, Fabricius Endrénnek, az OMGE h. igazgatójának, Dörschug Tibor OMGE titkárának, Legány Ödönnek, a szövetség ügyvezető-alelnökének, valamint Villax Ödön dr.-nak, az Országos M. Kir. Növény-nemesítő Intézet vezetőjének, akik megértésükkel, munkájukkal, fáradságot nem ismerve és a szövetséggel karöltve biztosították a közelmúlt eredményeit.

AZ OMGE KÖZLEMÉNYE.

Az OMGE földművelési és növénytermesztési, valamint műszaki és gépészeti szakosztályainak együttes gyűlése.

(1940 március 30.)

Jelen voltak vitéz Purgly Emil OMGE alelnök elnökléte alatt: vitéz Antalffy Sándor dr., Bánó Ivánné, Baranyócs Rezső, Baumann József, Baumann Lajos, Bezuk István, Berczik László, Biró Albertné, Biró Gyula, Bittera Miklós dr., Cserhalmi Ágost, Csöndes László dr., Diószeghy Ottó báró, Dóry Béla, Dóry Béláné, Dóry Klára, Dóry Frigyes, Elek Szilárd Pál, Elek Tibor, Erdős Jenő, Farkasdy György, Fáy Andor, Fekete Kálmán, Fellner Kálmán, Ferthal Gusztáv, Franta György, Gailhofer István, Geist Gáspár, Gergely István, Groffits Gábor, Gyulay István, Hadik Béla gróf, Halász Miklós, Hank Olivér, Hantos Dezső, Hauser János, Hámos László, Hámos Lászlóné, Heroák István dr., Horváth Alajos, Horváth István, Jagits József, Józsa László, Kadozca Gyula dr., Kerpely

Rézgálic

szavatolt 98-99% tartalommal beszerezhető:

Műtrágyát Értékesítő R.-T. Rézgálic-osztályánál Budapest, V., Árpád-utca 8.

vel egyetemben, mert... fizetések miatt más... évi jelentéshez vitéz... szusk György dr. intézi... gos Erdészeti Egyesület... sonyi Ernő dr. miniszter... ást „Időszéri növény... Az elnökség hatáves... újból megválasztották... i képviselőt. Aelnökök... ági főtanácsos, jószág... ági főtanácsos, növény... ay Gyula dr. felsőházi... énes tisztartó, Man... tanácsos és Mille Géza

Országos Szövetsége... lését a Köztelken vitéz... alatt, aki megnyitja... yzóznak, úgys mint leg... ves, eredményteljes és... sonyi Ernő dr. minisz... tartott azokról az elő... yek a magyar növény... kormányal összekötik... maguk szorgalmazták... si értékének szigorú és... ezáltal megteremtették... rszerű állami támoga... it. A szükséges intéz... rtétek, részben gyors... eg. A földművelésügyi... ösegekben is kifejezre... on értékes vándordíjat... n sajtójából, részben a... állalatok hozzájárulása... a Futura 5000 pengős... pzés biztosítására. Tas... adása a halgatóságra... továbbiakban Dworak... szette elő indítványát... mányrpa-nemesítők és... rülékéből a szövetség... gteremtését, amelynek... csak a takarmányrpa... de a magyar növény... gyar növénytermesztés... omoly fejlődésnek néz... emelyet a földművelés... is magáéva telt, vala... ny. r. tanár indítványát... kézikönyv: „müelöb... közgyűlés egyhangban... egyzkönyvi közömetel... velésügyi minisztérium... s, különösképpen Tas... zaltanánosokan. Fab... igazgatójának, Dörsch... gy Ödönnek, a szövetség... int Villax Ödön dr.-nak... mesítő Intézet vezetői... unkájukkal, fáradságjól... el karöltve biztosították

Antal, Kneisel Herlitzka Ernő, Kolbay Károly, Kondás János, Kun Miklós, Kund Ede, Mándics Péter, Málé Imre, Mayer Jenő, Mérey Ernő, Mohapel Béla, Pargly Lajos, Ráczó Imre, Reichenbach Béla dr., Sarkady Kesztyüs Lajos dr., Sárközy Miklós, Sass Gábor, Schön Frigyes, Schüller János dr., Sebestyén László, Sigray István, Solt Jenő, Sulyok Tivadar dr., Surányi János dr., Szilágyi Gyula, Szolnoki Imre, Tóth Arisztid, Tóth Lajos, Udvardy Ferenc, Vajda György, Vladár Endre, vitéz Walla Ferenc, Zsidanovits Béla.

Az OMGE tisztikara részéről Mutschbacher Emil dr. ügyvezető igazgató, Fabricius Endre h. igazgató, Rothmeyer Imre főtitkár és Vermes András fogalmazó.

Távolmaradását kimentette vitéz Erdei János dr. és Nagy Vencel.

Vitéz Purgly Emil elnök megnyitja a gyűlést, majd bejelenti, hogy a műszaki és gépészeti szakosztály elnökségének mandátuma lejárt, az egyesületi tanács javaslatára elnökké ismét Szabó Gusztáv dr. műegyetemi tanár, országgyűlési képviselőt, társelnökké pedig Waldbott Frigyes báró földbirtokos javasolja megválasztani. (Helyeslés.)

Elnök Szabó Gusztáv doktor és Waldbott Frigyes báró dr. egyhangú megválasztását jelenti ki, majd felkéri Kund Ede műegyetemi r. k. tanár előadásának megtartására.

A talajvédelem. Kund Ede előadása bevezető részében megemlíti, hogy a félig száraz és a trópusi éghajlat alatt a csapadék nagyrésze aránylag rövid ideig tartó záporosok alakjában kerül a talajra. A talajt teljesen borító, sűrű növényzet csökkenti a lefolyó víz sebességét és így a hosszabb idő alatt a csapadékvíz nagyrésze beszívórog a talajba és a lassan mégis lefolyó sem okoz bajt. A növényvel egyáltalán nem, vagy csak ritkán borított talajról (pl. kukorica) a víz fékezése nélkül, gyorsan lefolyik. Nálunk általában a csapadékoknak kb. harmadrésze folyik le onnan, ahova leesett, de csupaszon álló földről vagy kukoricavetéstől nagyobb záporosok kétharmad, sőt háromnegyed része is. Nagy esők után az árkok, patakok, folyók víze sáros, iszapos, a lefolyó csapadékvíz nagyon sokkal több (egyves számítások szerint 15bbs mint húszszorannyi) növényi tápanyagot visz el, mint az összes természetelt növények. A talajlesodrás már több millió év óta tart a földön, de csak a legutóbbi néhány ezer év óta okoz bajt. A talaj ugyanis a sziklák elválása révén állandóan keletkezik és míg ez a keletkezés gyorsabb, mint a lesodródás, a talajrejt vastagszik. A háborítatlan növényzettel borított területekről, egészen kivételes esetektől eltekintve, mindig kevesebb a talajlesodródás, mint a talajképződés, mert csak így keletkeztetett a talaj és vele együtt a rajta álló növényzet. A már egyszer megindult talajlesodródás rohamosan fokozódik, mert az alulaj sokkal lassabban veszi be a vizet és kevesebb vizet tud magában tartani, mint a humusos feltalaj. Így a felső, humusos rétegtől megfosztott talajról a csapadékvíz nagyobb része folyik le, a növényzet ezért évről-évre jobban szenned a szárazságtól, ami az éghajlat megváltozásának látszatát kelti.

Előadó évtizedek óta foglalkozik gyakorlatilag is a lefolyó víz által okozott károk csökkentésével, az első teljesen amerikai mintájú vízszintes sáncolást öt évvel ezelőtt végezte a Széchenyi Tudományos Társaság támogatásával. A következő évben a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem pátyi tangazdasága sáncolt 150 kat. holdat, amit azóta már mintegy 300 holdra növelt. Előadó kápolnásnyéki kísérleti gazdaságában is sáncolt 20 kat. hold alföldi jellegű területet. Eddig mindezekben a helyeken nincsen a munka lefolyása, mind a végzett munkálatok hatása minden tekintetben megfelel az előzőekben ismertetett várakozásoknak.

Elnök az értékes előadásért köszönetet mond az előadónak, majd bejelenti, hogy a gyűlés tárgysorozatának második pontja Reichenbach László előadása elmarad. Felolvassa Reichenbach László táviratát, amelyben kimentését kéri és közli, hogy az árvízvédelmi munkálatok miatt munkahelyét nem hagyhatja el, s ezért előadásának szövegét a „Köztelek”-ben való közlés céljából megküldi.

Döry Béla hozzászólásában megállapítja, hogy a sáncolásnak és az öntözésnek tulajdonképpen egy a célja: több nedvességet adni a talajnak. Azonban, amíg az öntözés csak nedvességet ad a talajnak, addig a sáncolás trágyázó hatást is fejt ki. A sáncolás olyan sok nedvességet ment meg, amelynek öntözéssel való pótlása nagy nehézséggel járna. A sáncolás nem kerül többbe, mint egy középemly szántás, az öntözés pedig tudvalegően igen drága, ezért tékeszegény országban elsősorban a sáncolást karoljuk fel. Az öntözés szükségességének a felismerése érlelte meg a sáncolási munkát hazánkban is. Meggyőződése, hogy jövő gazdálkodásunk a sáncolás jegyében fog haladni.

Szolnoki Imre az ideai szokatlan kemény télen fölgyülemltet sok hó elolvadása után a talaj felszínén maradt nagymennyiségű hóle veszélyével kapcsolatban felveti a kérdést, lehet-e az időjárásról hosszú időre előrejelzést adni. Ezzel a kérdéssel már sokat foglalkoztak, az előző évek időjárásának alakulásában keresték a következtetéseket. Ilyen módon csapadékörejelzést is lehetett adni. Szerinte ennek a munkának nagy jövője lehet. A növénytermesztés és talajvédelem szempontjából nagyon szükséges volna megközelítően megbízható előrejelzés.

Sigray István hozzászólásában megemlíti, hogy Amerikában már évtizedek óta foglalkoznak a sáncolás kérdéssel és annak okát, hogy ez a művellet nálunk még nem terjedt el, abban látja, hogy a gazdák féltek tőlük a sáncokkal ellátott táblákon. A sáncolás akkor fog nálunk nagyobb mértékben elterjedni, ha olyan megoldással készítik a sáncokat, amely nem akadályozza a szántóföldek gépi művelését.

Geist Gáspár osztja az előtte szóló nézetét, szerinte kalkuláció kérdése, hogy sáncoljunk-e vagy ne? Nagyon helyes volna, ha a birtokparcellázások során tekintettel lennénk arra, hogy dombos vidéken a magasságonalnak irányában jelöljék ki a parcellákat, mert ezáltal a sáncolás kérdését is megoldanánk.

Reichenbach Béla dr. a műegyetem pátyi tangazdaságában végzett sáncolásokról szólva megemlíti, hogy náluk már hat éve végeznek sáncolási munkákat és meggyőződése, hogy így a talajt meg lehet javítani. A pátyi gazdaságban csak a közepesen lejtős területeket sáncoltatják. A gazdaság területének egyharmada már sáncolva van. A nagyon lejtős területeket nem sáncoltatja, de ott nem is érdemes mezőgazdasági művelést folytatni, az inkább gyümölcsös telepítésre alkalmas. A gazdaságban végzett munkák megkezdésére szívesen látja az érdeklődőket a műegyetemi tangazdaságban.

Szilágyi Gyula megemlíti, hogy a földművelésügyi minisztérium is foglalkozik már a sáncolás kérdéssel. Az elmúlt

évtizedek meg ennek a munkának a hazai viszonyok közötti tanulmányozását. Az eddigi hazai eredmények olyan kecsesetűek, hogyha ezeknek csak a fele valósul meg, akkor is érdemes a kérdéssel foglalkozni. Különösen a szikes legelők megjavításánál volna fontos ez a módszer.

Kund Ede a hozzászólások során hozzáintézt kérdésekre válaszulva kiemeli, hogy Amerikában többhez hivatásos kísérletező foglalkozik a sáncolás kérdésével, s ezeknek a kísérleteknek az eredményéből vette a hazai munkálatok alapját. A sáncok egymástól távolsága a csapadéktól, a talajtól és a lejtéstől függ. Mégis általában 20-50 méter távolságra voltak egymástól a sáncok. Attól nem kell félni, hogy a sáncoknál nagyobb mennyiségű víz gyűlik össze, ez legfeljebb csak az igen erős lejtőknel fordulhat elő. A sáncolás a földek megmunkálását sem akadályozza, hiszen olyan alacsonyak ezek a sáncoltások, hogy a táblán végigtelkintve, alig vehető észre.

Elnök az értékes hozzászólásokért köszönetet mond, s egyéb tárgy nem lévén, a gyűlést bezárja.

A földművelési és növénytermesztési szakosztály gyűlése. (1940 március 31.) Jelen voltak Fodor Jenő OMGE alelnök, majd Telbisz Imre dr. szakosztályi elnök elnökléte alatt Manning Adolf az OMGE alelnöke, továbbá Baconi Kálmán, vitéz Baskay Gyula, Bethlen Pál gróf, Bittera Miklós, Csapó György, Csöndes László dr., Dolák József, Döry Frigyes, Dworak Károly, Elek Szilárd Pál, Elekes Gyula, Farkas Ferenc, Fekete Gábor, Fildó János dr., Felner Kálmán dr., Frank Tivadar, Hank Olivér, Hesz Árpád, Horovits Jenő dr., Kerpely Antal, Kolbai Károly, Mándics Péter, Mayer Jenő, Mauthner Ferenc, Medveczky Károly, Mesterházy Ernő dr., Oláh László, Pörnczey József, Rajczy Géza, Roszner István báró, Rudnyánszky Antal, Samu István dr., Sedlmayr Curt dr., Skablies András, Soltész Sándor, Szász József, Szabó Zoltán dr., Szilágyi Erzsébet, vitéz Szilágyi Imre, Szuha Aladár, Tar Gyula, Tarbóci Herbert dr., Tassonyi Ernő dr., Török Bálint, Villax Ödön, Weymann Erick, Zboray Ferenc.

Az OMGE tisztikara részéről Mutschbacher Emil dr. ügyvezető-igazgató, Fabricius Endre h. igazgató, Szentgyály-Faur Géza dr. és Vermes András fogalmazók.

Távolmaradásukat kimentették: Gesztelyi Nagy László, Kun Ferenc, Lossonczy Elemér és Nagy Vencel.

A szakosztály megalakulása. Fodor Jenő OMGE alelnök üdvözölve a megjelenteket, az ülést megnyitja. Utal arra, hogy az OMGE alapszabályai úgy intézkednek, hogy a szakosztályok három évente újjá alakítandók. Az utolsó hároméves ciklus 1939 december 31-ével járt le, így az OMGE földművelési és növénytermesztési szakosztálya mai ülésén újjalakítandó, az elnöki és a társelnöki tisztségek újból betöltendők. A szakosztály elnöki tisztségét 17 éven át Kerpely Kálmán dr. egyetemi ny. r. tanár töltötte be, aki kiváló szaktudásával működött közre a talajművelés és növénytermesztést szolgáló szakosztály munkásságában és vezette nagy ügyszeretettel e fontos szakosztály működését. Egészen természetes, hogy a szakosztály újjalakítása alkalmával az OMGE tanácsa, amelyet a szakosztály elnöki tisztségének betöltésére vonatkozó javaslati jog megillet, ismét Kerpely Kálmánt öhajította a szakosztály elnöki tisztségére megnyerni, sajnos, azonban Kerpely Kálmán egészségi állapotára való hivatkozással a szakosztály elnöki tisztségére való megválasztást elhárította magáról. A szakosztály ószinte sajnálattal fogja nélkülözni Kerpely Kálmán széleskörű szaktudását és gyakorlati tapasztalatait, amelyek félszázadot meghaladó tevékenysége alatt gyűjtött és becsátott a hazai gazdátársadalom rendelkezésére. Javasolja, hogy Kerpely Kálmánnak, mint a szakosztály csaknem két évtizeden át volt elnökének, az elnöki minőségében kifejtett kiváló munkásságáért a szakosztályi jegyzőkönyvi köszönettel mondjon és erről öt írásban értesítse. (Helyeslés.) Miután javaslatát a szakosztály egyhangúlag magáéva tette, azt határozatként kimondja, Továbbiakban az egyesületi tanács nevében javasolja, hogy a szakosztályi elnökvé Telbisz Imre dr. eszadmegeyi földbirtokos választassék meg, aki, mint gyakorlati gazda, a földművelés és növénytermesztés iránt különös előszeretettel viseltette, erre a tisztségre mindenesetre alkalmas, amit bebizonyított azzal a működésével is már, amelyet szűkebb hazájában, Csanád vármegyében a növénytermesztés fejlesztése érdekében kifejtett. (Helyeslés.) Miután a javaslat helyesléssel találkozott, határozatilag kimondja, hogy a szakosztály elnökvé egyhangúlag Telbisz Imre dr. választott meg. Ezután felkéri az új elnököt, hogy az elnöki székét elfoglalja.

Telbisz Imre dr. elnök az elnöki székét elfoglalva, köszönetet mond a személye iránt megnyilvánult bizalomért. Iparkodni fog az előlegezett bizalmat kiérdemelni és a szakosztály munkásságában teljes ambícióval és ügyszeretettel résztvenni, hogy nagyszerű elődei nyomdokjaiban haladjon.

Előadó évtizedek óta foglalkozik gyakorlatilag is a lefolyó víz által okozott károk csökkentésével, az első teljesen amerikai mintájú vízszintes sáncolást öt évvel ezelőtt végezte a Széchenyi Tudományos Társaság támogatásával. A következő évben a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem pátyi tangazdasága sáncolt 150 kat. holdat, amit azóta már mintegy 300 holdra növelt. Előadó kápolnásnyéki kísérleti gazdaságában is sáncolt 20 kat. hold alföldi jellegű területet. Eddig mindezekben a helyeken nincsen a munka lefolyása, mind a végzett munkálatok hatása minden tekintetben megfelel az előzőekben ismertetett várakozásoknak.

Elnök az értékes előadásért köszönetet mond az előadónak, majd bejelenti, hogy a gyűlés tárgysorozatának második pontja Reichenbach László előadása elmarad. Felolvassa Reichenbach László táviratát, amelyben kimentését kéri és közli, hogy az árvízvédelmi munkálatok miatt munkahelyét nem hagyhatja el, s ezért előadásának szövegét a „Köztelek”-ben való közlés céljából megküldi.

Döry Béla hozzászólásában megállapítja, hogy a sáncolásnak és az öntözésnek tulajdonképpen egy a célja: több nedvességet adni a talajnak. Azonban, amíg az öntözés csak nedvességet ad a talajnak, addig a sáncolás trágyázó hatást is fejt ki. A sáncolás olyan sok nedvességet ment meg, amelynek öntözéssel való pótlása nagy nehézséggel járna. A sáncolás nem kerül többbe, mint egy középemly szántás, az öntözés pedig tudvalegően igen drága, ezért tékeszegény országban elsősorban a sáncolást karoljuk fel. Az öntözés szükségességének a felismerése érlelte meg a sáncolási munkát hazánkban is. Meggyőződése, hogy jövő gazdálkodásunk a sáncolás jegyében fog haladni.

Szolnoki Imre az ideai szokatlan kemény télen fölgyülemltet sok hó elolvadása után a talaj felszínén maradt nagymennyiségű hóle veszélyével kapcsolatban felveti a kérdést, lehet-e az időjárásról hosszú időre előrejelzést adni. Ezzel a kérdéssel már sokat foglalkoztak, az előző évek időjárásának alakulásában keresték a következtetéseket. Ilyen módon csapadékörejelzést is lehetett adni. Szerinte ennek a munkának nagy jövője lehet. A növénytermesztés és talajvédelem szempontjából nagyon szükséges volna megközelítően megbízható előrejelzés.

Sigray István hozzászólásában megemlíti, hogy Amerikában már évtizedek óta foglalkoznak a sáncolás kérdéssel és annak okát, hogy ez a művellet nálunk még nem terjedt el, abban látja, hogy a gazdák féltek tőlük a sáncokkal ellátott táblákon. A sáncolás akkor fog nálunk nagyobb mértékben elterjedni, ha olyan megoldással készítik a sáncokat, amely nem akadályozza a szántóföldek gépi művelését.

Geist Gáspár osztja az előtte szóló nézetét, szerinte kalkuláció kérdése, hogy sáncoljunk-e vagy ne? Nagyon helyes volna, ha a birtokparcellázások során tekintettel lennénk arra, hogy dombos vidéken a magasságonalnak irányában jelöljék ki a parcellákat, mert ezáltal a sáncolás kérdését is megoldanánk.

Reichenbach Béla dr. a műegyetem pátyi tangazdaságában végzett sáncolásokról szólva megemlíti, hogy náluk már hat éve végeznek sáncolási munkákat és meggyőződése, hogy így a talajt meg lehet javítani. A pátyi gazdaságban csak a közepesen lejtős területeket sáncoltatják. A gazdaság területének egyharmada már sáncolva van. A nagyon lejtős területeket nem sáncoltatja, de ott nem is érdemes mezőgazdasági művelést folytatni, az inkább gyümölcsös telepítésre alkalmas. A gazdaságban végzett munkák megkezdésére szívesen látja az érdeklődőket a műegyetemi tangazdaságban.

Szilágyi Gyula megemlíti, hogy a földművelésügyi minisztérium is foglalkozik már a sáncolás kérdéssel. Az elmúlt

évtizedek meg ennek a munkának a hazai viszonyok közötti tanulmányozását. Az eddigi hazai eredmények olyan kecsesetűek, hogyha ezeknek csak a fele valósul meg, akkor is érdemes a kérdéssel foglalkozni. Különösen a szikes legelők megjavításánál volna fontos ez a módszer.

Kund Ede a hozzászólások során hozzáintézt kérdésekre válaszulva kiemeli, hogy Amerikában többhez hivatásos kísérletező foglalkozik a sáncolás kérdésével, s ezeknek a kísérleteknek az eredményéből vette a hazai munkálatok alapját. A sáncok egymástól távolsága a csapadéktól, a talajtól és a lejtéstől függ. Mégis általában 20-50 méter távolságra voltak egymástól a sáncok. Attól nem kell félni, hogy a sáncoknál nagyobb mennyiségű víz gyűlik össze, ez legfeljebb csak az igen erős lejtőknel fordulhat elő. A sáncolás a földek megmunkálását sem akadályozza, hiszen olyan alacsonyak ezek a sáncoltások, hogy a táblán végigtelkintve, alig vehető észre.

Elnök az értékes hozzászólásokért köszönetet mond, s egyéb tárgy nem lévén, a gyűlést bezárja.

A földművelési és növénytermesztési szakosztály gyűlése. (1940 március 31.) Jelen voltak Fodor Jenő OMGE alelnök, majd Telbisz Imre dr. szakosztályi elnök elnökléte alatt Manning Adolf az OMGE alelnöke, továbbá Baconi Kálmán, vitéz Baskay Gyula, Bethlen Pál gróf, Bittera Miklós, Csapó György, Csöndes László dr., Dolák József, Döry Frigyes, Dworak Károly, Elek Szilárd Pál, Elekes Gyula, Farkas Ferenc, Fekete Gábor, Fildó János dr., Felner Kálmán dr., Frank Tivadar, Hank Olivér, Hesz Árpád, Horovits Jenő dr., Kerpely Antal, Kolbai Károly, Mándics Péter, Mayer Jenő, Mauthner Ferenc, Medveczky Károly, Mesterházy Ernő dr., Oláh László, Pörnczey József, Rajczy Géza, Roszner István báró, Rudnyánszky Antal, Samu István dr., Sedlmayr Curt dr., Skablies András, Soltész Sándor, Szász József, Szabó Zoltán dr., Szilágyi Erzsébet, vitéz Szilágyi Imre, Szuha Aladár, Tar Gyula, Tarbóci Herbert dr., Tassonyi Ernő dr., Török Bálint, Villax Ödön, Weymann Erick, Zboray Ferenc.

Az OMGE tisztikara részéről Mutschbacher Emil dr. ügyvezető-igazgató, Fabricius Endre h. igazgató, Szentgyály-Faur Géza dr. és Vermes András fogalmazók.

Távolmaradásukat kimentették: Gesztelyi Nagy László, Kun Ferenc, Lossonczy Elemér és Nagy Vencel.

A szakosztály megalakulása. Fodor Jenő OMGE alelnök üdvözölve a megjelenteket, az ülést megnyitja. Utal arra, hogy az OMGE alapszabályai úgy intézkednek, hogy a szakosztályok három évente újjá alakítandók. Az utolsó hároméves ciklus 1939 december 31-ével járt le, így az OMGE földművelési és növénytermesztési szakosztálya mai ülésén újjalakítandó, az elnöki és a társelnöki tisztségek újból betöltendők. A szakosztály elnöki tisztségét 17 éven át Kerpely Kálmán dr. egyetemi ny. r. tanár töltötte be, aki kiváló szaktudásával működött közre a talajművelés és növénytermesztést szolgáló szakosztály munkásságában és vezette nagy ügyszeretettel e fontos szakosztály működését. Egészen természetes, hogy a szakosztály újjalakítása alkalmával az OMGE tanácsa, amelyet a szakosztály elnöki tisztségének betöltésére vonatkozó javaslati jog megillet, ismét Kerpely Kálmánt öhajította a szakosztály elnöki tisztségére megnyerni, sajnos, azonban Kerpely Kálmán egészségi állapotára való hivatkozással a szakosztály elnöki tisztségére való megválasztást elhárította magáról. A szakosztály ószinte sajnálattal fogja nélkülözni Kerpely Kálmán széleskörű szaktudását és gyakorlati tapasztalatait, amelyek félszázadot meghaladó tevékenysége alatt gyűjtött és becsátott a hazai gazdátársadalom rendelkezésére. Javasolja, hogy Kerpely Kálmánnak, mint a szakosztály csaknem két évtizeden át volt elnökének, az elnöki minőségében kifejtett kiváló munkásságáért a szakosztályi jegyzőkönyvi köszönettel mondjon és erről öt írásban értesítse. (Helyeslés.) Miután javaslatát a szakosztály egyhangúlag magáéva tette, azt határozatként kimondja, Továbbiakban az egyesületi tanács nevében javasolja, hogy a szakosztályi elnökvé Telbisz Imre dr. eszadmegeyi földbirtokos választassék meg, aki, mint gyakorlati gazda, a földművelés és növénytermesztés iránt különös előszeretettel viseltette, erre a tisztségre mindenesetre alkalmas, amit bebizonyított azzal a működésével is már, amelyet szűkebb hazájában, Csanád vármegyében a növénytermesztés fejlesztése érdekében kifejtett. (Helyeslés.) Miután a javaslat helyesléssel találkozott, határozatilag kimondja, hogy a szakosztály elnökvé egyhangúlag Telbisz Imre dr. választott meg. Ezután felkéri az új elnököt, hogy az elnöki székét elfoglalja.

Telbisz Imre dr. elnök az elnöki székét elfoglalva, köszönetet mond a személye iránt megnyilvánult bizalomért. Iparkodni fog az előlegezett bizalmat kiérdemelni és a szakosztály munkásságában teljes ambícióval és ügyszeretettel résztvenni, hogy nagyszerű elődei nyomdokjaiban haladjon.

A Mezőgazdasági Kiállításon a legnagyobb sikert az 50 q óránkénti teljesítményű MAMUT tengerezártépő- és egyetemes takarmányaprító gép aratta. EGYEDÁRUSÍTÓ: LÁSZLO ÉS FIA műszaki és gépkereskedők Bpest, V., Alkotmány-u. 25. Telefon: 118-431, 117-752 Sürgőnycim: Lafia Budapest

...sítő R.-T. ...nál ...d-utca 8.

Az OMGE egyesületi tanácsa nevében javasolja, hogy a szakosztály társelnöki tisztségére Surányi János dr. egyetemi ny. r. tanár, a kiváló növénytermesztési szakértő, valamint Kempner Ernő uradalmi jószágigazgató, a szántóföldi növénytermesztés kiváló gyakorlati művelője választassék meg. (Helyeslés.) Javaslátát egyhangú határozatként kimondja.

A cukorrépa-gazdálkodás érdekében eljáró bizottság kiküldetése.

Fabrius Endre h. igazgató utalva arra, hogy a cukorrépa-gazdálkodás érdekében a szakosztály hivatott bizottságot kiküldeni, amelynek megbízatása ugyancsak lejárt, javasolja, hogy a bizottság tagjainak Adrián Lajos uradalmi főfelügyelő, Baranyovits Rezső hercegi uradalmi gazdasági tanácsos, Elek István dr. földbírtokos, Geist Gyula földbírtokos, Kemptner Ernő jószágfelügyelő, Koch Gyula m. kir. jószágigazgató, Krisztfly János m. kir. gazdasági főtanácsos, Mesterházy Ernő földbírtokos, Orffy Imre földbírtokos, Reichenbach Béla dr. egyetemi ny. r. tanár küldessék ki azzal, hogy a bizottság a szükséghez képest magát kiegészíthesse. (Helyeslés.)

Elnök a javaslatot egyhangú határozatként kimondja. Kukoricatermesztésünk biztosítása a termesztési hibák kiküszöbölésével.

Surányi János dr. egyetemi ny. r. tanár, rendes tanár gazdagon illusztrált előadásában foglalkozott először azokkal az okokkal, amelyek megokolták teszik kukoricatermesztésünk fejlesztését. Több év rossz kukoricatermése, ezzel kapcsolatban a behozatal szükségessége és az állattenyésztést és hizlalást veszélyeztető nagy kukoricákról azt a meggyőződést váltották ki, hogy kukoricatermesztésünk nem tart lépést a növekvő szükséglettel és ezért a kukorica termőterületét a termesztési eljárások tökéletesítésén kívül lényegesen kell fokozni. Mindezzel kapcsolatban a következő kérdésekkel kell foglalkozni: Milyen arányú a kukoricatermesztés Magyarországon, mekkorák és mennyire ingadoznak a termések, elegendők-e ezek a szükséglet fedezésére és milyen eljárásoktól lehet várni jobb terméseket.

A magyar gazda legnagyobb területen, a legutóbbi 10 év átlagában a szántóföld 28-36 %-án búzát termesztett, ebből 65-74% tavaszi pedig csak 0-42% volt. Utána mindjárt a szemeskukorica következik 20-3%-os termőterülettel. A Felvidékeken, később a Kárpátaljjal megnövekedett országokra vonatkozóan ezek az adatok a következők: a búza termőterülete 27-37%, a kukoricáé pedig 19%. Nagy-Magyarországon a búza és a kukorica termőterülete a következőképpen oszlott meg: 25-01 és 20-75%. A búza és a kukorica együttes termőterületének megoszlása Nagy-Magyarországon, trianoni Magyarországon és a megnagyobbított Magyarországon 55 és 45%, 58 és 42%, 59 és 41%. Ezek az adatok is azt bizonyítják, hogy a kukoricatermesztés keresletét nálunk a termesztési és üzemi viszonyok már jól kialakították. A kukorica termőterületének megoszlásából az ország különböző vidékeire megállapítható, hogy a kukoricatermesztés az erre legalkalmasabb országok, a Nagy-Alföldön máris olyan nagyarányú (24-7% szántóföldterület), hogy általában már nem fokozható.

A búza- és a kukoricatermesztés összehasonlítása azért megköveteli, mert a két növény a legszorosabb üzemi társulásban van, az alomanyagot biztosító búzatermesztés arányától döntően függ az istállótrágyatermelés, meg azután a kukorica termőterülete csak a búza rovására növelhető.

A trianoni Magyarországon utolsó 15 évi kukoricatermesztésének átlaga 10-15 q, a búzáé pedig 7-80 q. Az átlagostól eltérő, legalább 10%-os terméshozás mutatókhoz fel- és lefelé a termések 60%-ában, 20%-os és ennél nagyobb pedig 47%-ban. Az 65-74% szántóföld terméshozásának ilyen határok között csak 40 és 20%-ban mutatók voltak. A kukoricatermesztés ingadozását főbb növényeink közül legjobban megközelíti a burgonyáé, 60 és 40%-os ingadozással. Ez az adat is megköveteli, hogy a kukorica értékelésénél nem lenne szabad elhanyagolni vagy figyelmen kívül hagyni talajvédő tulajdonságát és az alomanyag biztosításában jelentkező, alapvetően fontos szerepét a talajerő fenntartásában (istállótrágya).

Kitér azután a kukoricatermesztés pontos megállapításának nehézségeire és módjaira.

A kukoricatermesztés birtoknagyságok szerint csoportosítva kitűnik, hogy a trianoni ország utolsó 13 évének átlagában, ha az országos átlagterméseket 100-zal jelöljük, a 100 kat. holdon aluli gazdaságok termésének arányszáma 98-5, a 101-1000 kat. hold nagyságú gazdaságoké 102-0 és az 1000 kat. holdnál nagyobb birtokokon 116-2. A búzára vonatkozó arányszámok 95-1, 106-3 és 124-0. Ezek az adatok annál jelentősebbek, mert a kukoricatermőterület 50%-a a 20 holdas és annál kisebb, 24%-a pedig a 21-100 holdas

gazdaságokra esik, azaz a kukoricát 75%-részen a kis- és a kis középbirtokok termesztik. De tanulsága ezeknek az adatoknak az is, hogy a búza általában jobban meghálálja a gazdálkodás befejezését, mint a kukorica. A 13 év átlagtermései vidékenként, ha az országos átlagtermést ismét 100 arányszámmal jelöljük: Dunántúl 103-0, Alföld 95-0, Észak 89-0. A búzáé: 106-3, 100-0 és 89-9. Kukoricatermesztésünk általában nem kielégítő, és ezek fokozására mindenképpen törekedni kell, hiszen a különböző fajták koraisága és termőképessége szerint 12-15, 16-18 és 18-24 q termést nem határozottan rossz időjárású években könnyen el lehet érni.

A trianoni ország kukoricaszükséglete 20 millió q-ra volt tehető; ezt éppen fedezné az átlagtermés (10-15 q). Mivel azonban a jobb termései évek feleslegét nem tároltuk, hanem kivittük, rossz évek után mindig kukoricahiány állott elő, amit költséges behozattal kellett fedezni. A visszatért két országgrúszán kb. 167,000 kat. holdon termesztettek kukoricát, a megnagyobbított ország szükséglete pedig kb. 25 millió q-ra tehető, tekintettel arra is, hogy Kárpátalja lakosságának élelmiszerre is kell kb. 400,000 q. Mivel a megnagyobbított országban a kukorica termőterülete 2,144,000 hold, ezen 11-66 métermázsás átlagtermés fedezné a szükségletet. Azaz vagy 15%-kal kell fokozni a kukorica átlagtermését, vagy pedig 321,000 kat. holdal növelni a termőterületét. Ez a terület 2-84%-a a megnagyobbított ország szántóterületének (11,312,000 kat. hold), amit a búza 27-37%-os termőterületéből levonva, erre csak 24-53% maradna, 25% alá csökkenteni pedig a búza termőterületét azért sem szabad, mert rosszabb termései években esetleg a belső fogyasztást sem fedezné a termés.

A kukoricatermesztés különleges és jobb terméseket célzó kérdéseinek során foglalkozott először a fajta nagy befolyással a termesztési sikerre, megemlíti, hogy az újabb termeléspolitikai intézkedések következtében a termesztett fajták száma csökkenőben van, az ország minden részében terjed a főfogó kukoricák termesztése, noha a korai, simaszemű fajtáknak is vannak előnyei. Erdemes lenne nagy fogyasztópiacok közelében valódi csemegekukoricák termesztésével kiterjedtebben foglalkozni. A heterózis-kukorica kis gazdaságokba még nem való. Igen nagy gondot kell fordítani a vetőmagkukorica eltartására; a vetőmagmegtakarítás miatt is a lehetőség szerint fészkes vetést célszerű alkalmazni.

A kukorica feltétlenül leghálásabb a szerves trágyázás, jelesül az istállótrágya iránt, különleges táplálkozásának megfelelően. Az elegendő mennyiségű és jó minőségű istállótrágya előállítására miatt sem lehet ezért az 65-74% szántó területét 25% alá csökkenteni, érvé ez alatt a rozstól is a rozstermő vidékeken, vagy rozstól is termeszto gazdaságokban. Annál is inkább, mert hiszen az istállótrágya-igénylésben a kukoricával még kb. 12-15 növény osztódik körülbelül 10%-os termőterülettel. A kukoricatermesztéssel a legszorosabb kapcsolatban van az istállótrágyatermelés és a trágya jó kezelése. Ezen a téren sokkal kevésbé a telepek építésére kellene súlyt vetni a gazdák kioktatásában, mint inkább a trágya kezelésére, annak bizonyítására és bemutatására, hogy költséges telep nélkül is lehet istállótrágyát jól kezelni. A szennyvízzel való öntözés Aradon magkukoricánál más növényekkel szemben sokkal kevésbé volt sikeres. A kukorica műtrágyázásáról szóló tapasztalatok még mindig szintén nem annyira kedvezőek mint sok más növényé. A legtöbb hívet szerzett eddig a sor- és a fészkestrágyázás. Mindkettőnél különösen ügyelni kell az adagok nagyságára és a fészkestrágyázásnál a végrehajtásra is. Gond fordítandó általában a helyesebb N-P-K arányra is, továbbá a szerves trágyával kombinált fészkestrágyázásra tevékenyben szegény talajokon.

Alapvetően fontos a kukorica helyes ápolása, a gyakoribb és jobb kapálás, amelyet a régebbi egyszerű felfogással ellentétben különleges kémiai, fizikai és talajbiológiai vonatkozások okolnak meg. A nehéz, szilvakulú kapák ezekre való tekintettel sokszor nem végeznek jó munkát; ezért kívánatos, hogy a toiókapák gazdaságokban is általánosan elterjedjenek, vagy pedig a kapálás sarabolással helyettesíttetnek. Fejletetéseiből azt a végső következtetést vonta le, hogy nagyobb kukoricatermesztésre inkább a termesztési eljárások javításával lehet törekedni, mert a termőterület növelésére nincs nagy lehetőség. Körülbelül talán 150-200,000 kat. holdig mehetünk el e téren. Csak arra alkalmas viszonyok között van értelme a termőterület növelésének. Az annyira fontos talajvédelem miatt lejtőkön megtöltendő lenne a kukoricatermesztés. A kukorica különleges alkataival összefüggő terméshozásokról mielőbb komolyan kell foglalkozni a jobb termések feleslegének tárolásával, összegyűjtve a különböző érdekeket.

Elnök köszönetet mond az előadónak értékes előadásáért, majd hozzászólásra kéri fel a jelenlévőket.

Medveezky Károly hozzászólásában hangoztatja annak fontosságát, hogy ne legyünk kényeszerlve külföldi kukorica-behozatalra, növeljük átlagterméseinket és ezáltal igyekezzünk a szükségletet előteremteni. Jobbnak találja a soros művelést a fészkes művelésnél, mert esetleges kártevők fellépésénél kisebb a károsodás. Nagyon fontos a gaz elleni védekezés és a gazirtási munkák szükségességét terjeszteni kell a kisgazdák között. A műtrágyázás elterjedésére is nagy szükség van.

Villax Ödön dr. a terméshozásokról kiigazításáról szólva megemlíti, hogy 11 évvel ezelőtt végzett kísérletei alapján körülbelül 15% terméshozásnövekedést váltott ki a csírázási hiba. Szerinte a terméshozásnövekedés egyik legfontosabb alapja az volna, ha minél nagyobb gondot fordítanánk a magvak csírázóképeségének megállapítására. Az idén körülbelül 70%-os csírázóképeséggel számoltunk. Eppen ezért fontos, hogy a kukoricavetőmag kiválasztásánál erre figyelemmel legyünk. A gyakori kapálás igen fontos a kukorica művelésnél. Trágyával minél több szerves trágyát használjunk fel. A helyes műtrágyázás még nem alakult ki teljesen. Megemlíti továbbá, hogy a kukorica rendkívül érzékeny a beltenyészésre. A heterózis kukorica termesztését csak uradalmakban ajánlja. A csalamádéterület a statisztikai adatokban azért olyan kevés, mert legtöbbször másodterményként vetik, amit a statisztikai adatok nem mutatnak ki.

Sigray István szerint a jó vetőmagtól és megfelelő megműveléstől függ a terméseredmény. Kukoricatermesztésünk emelése szempontjából elsőrendű fontosságúnak tartja a kisgazdák kioktatását és felvilágosítását a helyes kukorica-termesztésről. Ez sokkal fontosabb, mint a termőterület emelése. A gazdasági egyesületek ezirányú propagandamunkája a termelési versenyek révén szép eredményeket hozhatna.

Fodor Jenő tapasztalata, hogy a vetőmagoknál, hogy a felvidéki kisgazdák idegenkednek az új magoktól. Ennek okát abban látja, hogy Felsőmagyarországon a kisgazdák annyira megszokták a nagy- és puhaszemű kukorica termelését, hogy attól eltérni nem akarnak. Ez természetesen azt eredményezi, hogy kukoricájuk elkorcsosul és az átlagtermés csökken. Felhívja a nemestők figyelmét, hogy az ezen a vidéken megszokott nagy- és puhaszemű, de nemesített fajták előállításával foglalkozzanak.

Elnök köszönetet mond a hozzászólásokért, majd kiemeli, hogy a terméshozásnövekedés jó vetőmaggal és helyes műveléssel emelhetjük elsősorban. Sigray István hozzászólására válaszul kijelenti, hogy az OMGE fel fogja hívni a vármegyei gazdasági egyesületek figyelmét a kukorica helyes művelésének a kisgazdák körében történő propagálására. Ezután egyéb tárgy nem lévén, a gyűlést bezárja.

Az OMGE közgazdasági, földművelési és növénytermesztési szakosztályainak, valamint szociális bizottságának együttes gyűlése.

(1940 április 1.)

Jelen voltak Somssich László gróf az OMGE elnökének, majd Czettler Jenő dr. újonnan megválasztott szakosztályi elnök elnöklété alatt vitéz Purgly Emil, feisbecéri Nagy Pál és Manning G. Adolf alelnökök, a földművelésügyi miniszter képviselőiben Nusser János dr. államtitkár, a pénzügyminiszter képviselőiben Szilágyi Ernő dr. miniszteri osztályfőnök, a M. kir. Külkereskedelmi Hivatal képviselőiben Hessestein Sándor gróf igazgató, továbbá vitéz Baskay Gyula dr., Bárányos Károly dr., Bernát Gyula dr., Bezuk Lajos, Bittler Miklós, özv. Biró Albertné, Csapó György, Czölder Lajos, Dávid László dr., Dősegyhy Ottó báró dr., Dóry Frigyes, Elek István dr., Elek Szilárd Pál, Elek Ferenc, Elekes Gyula, Esterházy László herceg, Farkasdy György dr., Fekete Gábor, Fellner Kálmán dr., Gajdy Imre, Geist Gáspár dr., Gruzi Ferenc, Haggó Kovács Gyula, Halász Miklós dr., Hámos László, Hámos Lászlóné, Heller András dr., Hisnyai-Heinzelmann Béla, Héring Dezső dr., Holltscher Károly, Hungady Imre gróf, Jankovich Bécsán József gróf, Jász Dezső, John Sándor, Károlyi Gyula gróf, Kausay Tibor dr., Kegelecz Gyula gróf, Kégl János dr., Keller Béla, Kenéz Endre, Laczkó Aladár, Machnyik Andor dr., Malcoms Gyula báró, Máté Imre dr., Mayer Jenő, Mérey Ernő, Mille Géza, Nemes János gróf, Nyulász János dr., Okány József, vitéz Oláh Gyula, Orády Miklós, Pörnczey József, Ráth József, Reisz Zoltán dr., Réthly Antal dr., Róth Gyula, Schandl Károly dr., Sátorhelyi Béla dr., Sigray István, Simon Géza, Solthy Ernő dr., Somogyi Ferenc, Surányi János dr., Szappanos István, Szekeres Endre dr., Széchenyi Domonkos gróf, Szűcs Ervin, Tóth Herbert, vitéz Takács Gyula, Telbisz Imre, Tóth Arisztid, Tóth Jenő dr., Urbányi Sándor, Virányi Egon, Weiss László dr., Witthen Lajos dr., Zlinszky György dr., Zsolidos Károly.

Az OMGE egyesületi tanácsa nevében javasolja, hogy a szakosztály társelnöki tisztségére Surányi János dr. egyetemi ny. r. tanár, a kiváló növénytermesztési szakértő, valamint Kempner Ernő uradalmi jószágigazgató, a szántóföldi növénytermesztés kiváló gyakorlati művelője választassék meg. (Helyeslés.) Javaslátát egyhangú határozatként kimondja.

NITROGÉN NÉLKÜL NINCS NÖVÉNYI ÉLET!

PÉTI SÓ 17% MÉSZSALÉTRÓM 15.5%

KÉNSAVASAMMONIÁK 20.5% MÉSZNITROGÉN 19-21%

n i t r o g é n - t a r t a l o m m a l !

PÉTI NITROGÉN MŰTRÁGYAGYÁR R. T., Budapest, V. Ker., Nádor-u. 21. Telefonszámok: 128-599, 114-257.

Tiz bar... Ete... A B... A M...

Az OMGE tisztikara részéről Mutschenbacher Emil dr., ügyvezető-igazgató, Fabricius Endre h. igazgató, Rothmeyer Imre, Rege Károly dr. és Rédy Gyula főtitkárok, Wittchen Béla titkár, Vermes András foglalkozó.

Távolmaradásuk kimentését kérték: Bánó Istvánné, Hegedűs Lóránd dr., Szász Lajos dr.

Somssich László gróf elnök megnyitja a gyűlést, ádvözi a szakosztályok megjelent tagjait és a földművelésügyi miniszter képviselőiben megjelent Nuszer János dr. államtitkár, a pénzügyminiszter képviselőiben megjelent Sziágyi Ernő dr. miniszteri osztályfőnök és a M. Kir. Külkereskedelmi Hivatal képviselőiben megjelent Hessestein Sándor gróf igazgató urakat, majd bejelenti, hogy a közgazdasági szakosztály meghívására a múlt év végén lejártán, Wekerle Sándor dr., egészségi állapotára és másirányú elfoglaltságára való tekintettel az elnökséget továbbra nem vállalja. A szakosztály nevében mély sajnálattal veszi ezt tudomásul és javasolja, hogy Wekerle Sándor dr.-nak, aki az elmúlt ciklusban nagy tudásával és széleskörű tapasztalataival mindenkor bőles támogatója, irányítója volt a szakosztálynak, értékes munkásságát jegyzőkönyvben mondjon köszönetet. (Éljenzés.)

Ezután az egyesületi tanács nevében a következő három év tartamára Czettler Jenő dr. m. kir. titkos tanácsos, felsőházi tag, egyetemi tanár megválasztását javasolja. Czettler Jenő dr. közérdekű munkásságát a szakosztály tagjai előtt nem kell külön ismertetnie, hiszen azok az eredmények, amelyeket a tudomány munkája és a törvényhozás terén kifejtett, minden gazda előtt közismertek. A szakosztály Czettler Jenő dr. elnökké választásával kiváló férfit nyer irányítójául, akinek nagy közgazdasági tudásától és sokoldalú tapasztalataitól a szakosztály működésének eddigi nagyevű elnökei szellemében való továbbfejlődése várható. (Éljenzés, taps.)

Társelnökiül továbbra is Bud János dr. kir. titkos tanácsos, egyetemi tanár és Bethlen Pál gróf dr. felsőházi tag megválasztását javasolja. (Éljenzés.) A szakosztály elnöke továbbra is Mutschenbacher Emil dr. ügyvezető igazgató, jegyzője pedig Wittchen Béla titkár.

Miután a szakosztály egyhangú lelkesedéssel választotta meg elnökségét és Wekerle Sándor dr.-nak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott meg, az elnöki széklet az újonnan megválasztott elnök, Czettler Jenő dr. foglalta el.

Czettler Jenő dr. köszönetet mond a szakosztály egyhangú bizalmából történt megválasztásához. Nagy megtiszteltetés reá nézve, hogy az ország első és 100 éves tradíciókkal rendelkező gazdasági szervezete a legfontosabb szakosztályának elnöki székébe őt ültette. Igyekezni fog, hogy azokat a hagyományokat, amelyek saját maga is Károlyi Sándor gróf, Darányi Ignác és Bernát István tanításának szelleméből merített és amelyek a „Köztelek” falai között is mindig irányítva voltak, szerény tehetségével továbbra is az OMGE vezetőségének támogatásával továbbra is ápolhassa. Tisztában van azzal, hogy ez a feladat nehéz, különösen ha olyan férfiu kell pótolnia, mint Wekerle Sándor dr.-t, aki a közgazdasági és pénzügyi tudományok nagy elméleti felkészültséget oly kiválóan tudta a széleskörű gyakorlati tapasztalatokkal összehangozni. De nehézként látja a vállalt feladatot azért is, mert megítélése szerint a tiszta agrárgondolat eltűni látszik a közéletből és a változó időkkel és korszakkal az agrárpolitika egyes kiragadott kérdései foglalkoztatják csak a közvéleményt, holott a földbirtokpolitikai kérdések például nem tárgyalhatók anélkül, hogy az agrárhitel és az értékesítés kérdéseivel kapcsolatban megoldást ne nyerjenek. Nem szabad elfeledkezni arról, hogy minden agrárreformnak a mezőgazdasági termelés fokozása és minőségi fejlesztése az alfája, mert a magas színvonalú termelés nyújthat csak alapot, hogy arra időálló szociális programot építhessünk. Minthogy az OMGE 100 éves működése ugyanebben az irányban haladt, lelkiismeretének nyugodt meggyőződésével vállalja a megítélhető megbízatást és ezért ismételt köszönetet mondva, a szakosztály minden tagjának támogatását kéri a jövő munkájához. (Éljenzés.)

Bizottságok kiküldése.

Elnök bejelenti, hogy a szakosztály újja alakulásával első feladata az állandó bizottságok kiküldése.

Az adó- és pénzügyi bizottság elnökévé Bud János dr., társelnökeivé Kégl János dr. és Kóós Zoltán dr.-t, tagjaivá pedig Badics József dr., Baranyai Lipót dr., Barlal Aurél dr., Bernát István dr., Bezuk István, Demel Aladár dr., Desseuffy István gróf, Diószeghy Ottó báró dr., Dömötör László dr., Debreczeni Sándor dr., Dóry Frigyes, Elek István dr., Eber Ernő dr., Esterházy Mór gróf, Forster György dr., Gayl-hoffer István, Gábr Jenő dr., Gláser Géza, Gömörny Vilmos dr., Hanyai Heinzelmann Béla dr., Hegedűs Lóránd dr., Hojós Miksa gróf, Hungady Ferenc gróf, Jeszenszky Imre, Jókay János gróf, Juhász Miklós dr., Judik József dr., Kenéz Endre, Sarkadi-Kesztyűs Lajos dr., Khuen Héderányi Károly gróf, Konkoly-Thege Gyula dr., Krudy Ferenc, Kóós Mihály dr., Kornfeld Mór gróf, Kresz Károly dr., Marshall Ferenc dr., Neubauer

Gyula dr., Nyulász János dr., Okolicsányi Wagner Jenő, Ormándy János dr., Örfly Imre, Osztrólczy Miklós, Papp Szász Tamás dr., Prónay György báró, Pósch Gyula dr., Purgly Lajos, Rák József, Reichenbach Béla dr., Schandl Károly dr., Sajóhelyi István dr., Serbán Iván dr., Szász Lajos dr., Széchenyi Domonkos gróf, Széchenyi Bertalan gróf, Szegeti Pál dr., Telbisz Imre, Teleki Tibor gróf, Vajda Ákos dr., Vancsó Gyula dr., Vargha Imre dr., Wekerle Sándor dr., Wittchen Lajos dr., és Zsollos Károly megválasztását javasolja. A Bizottság főelőadója Mutschenbacher Emil dr. ügyvezető-igazgató, előadója pedig Wittchen Béla titkár.

Az üzemi statisztikai bizottság elnökévé Mutschenbacher Emil dr. társelnökeivé Dobrovits Sándor dr., Konkoly-Thege Gyula dr., Ormándy János dr. és Rök Béla dr., tagjaivá pedig Badics József dr., Balogh Vilmos dr., Blant Jenő, Csákány István dr., Csató Ferenc, Csiky László, David László dr., Diószeghy Ottó báró dr., Desseuffy Aurél gróf, Eber Ernő dr., Elek István dr., Elek Zoltán, Fáy Andor dr., Földes Béla dr., Groffits Gábor, Halács Ágoston dr., Heller András dr., Judik József dr., Kempner Ernő, Kenéz Endre, Sarkadi Kesztyűs Lajos dr., Kóós Endre dr., Kovács Gyula, Kund Ede, Nagy Vencel, Kulcsár Sándor, Laky Dezső, Lőrincz Lajos, Machnyik Andor dr., Manning G. Adolf, Mayer Béla, Papp Szász Tamás dr., Praak László dr., Rák József, Rény Ferenc, Révész Zoltán dr., Reichenbach Béla dr., Sajóhelyi István dr., Schwendner Ede, Seily Ernő dr., Stolp Ödön, Szabó Lajos, Szeder Pál dr., Széll László dr., Szily Márton, Szöllösy Zoltán dr., Tassonyi Ernő dr., Varga István dr., Varga László, Vértessy Ferenc dr., Vilóghy Károly megválasztását javasolja. Főelőadó: Rege Károly dr. főtitkár, előadó Wittchen Béla titkár.

Elnök határozattal kimondja, hogy a szakosztály az adó- és pénzügyi, valamint az üzemi statisztikai bizottság kiküldött elnökségének és tagjainak megválasztásához hozzájárult. A napirend következő tárgya kir. titkár, felkéri Mutschenbacher Emil dr. ügyvezető-igazgatót előadásának megtartására.

A kötött gazdálkodás és az árak hatósági szabályozása a semleges országokban.

Mutschenbacher Emil dr. ügyvezető-igazgató, szakosztályi előadó kifejti, hogy az idej mezőgazdasági kiállítással kapcsolatos közéleti gazdasági és pénzügyi tárgyalásainak célkitűzése a jelenlegi rendkívüli viszonyokhoz való alkalmazkodás módjait megvitatni. A rendkívüli viszonyokot emberi és természeti okok idézték elő, felől a háború európai nagyhatalom között immár félévvel hosszabb ideje tartó háború kihatásai, másrészt pedig az idej egészen kivételesen zord téli időjárás következményei mezőgazdasági termelésünkre. Vizsgálódásunkat mindkét irányban ki kell terjesztenünk, mert csak így találhatjuk meg a védekezés helyes eszközeit. Mikor a világháború véget ért, Carnegie amerikai milliárdos nagy alapítványt tett abból a célból, hogy a világháború pénzügyi, köz- és mezőgazdasági tanulságai önálló monográfiákban dolgoztassanak fel. Ezeket a háborúban résztvevő országokban az alapítvány költségére hatalmas kötetekben kiadták, mert Carnegie, azt remélte, hogy a háború tanulságainak feldolgozása a világbéketét fogja szolgálni, tanulságai mindenkora visszatartják majd az emberiséget újabb háborúk indításától. A legkiválóbb szerzők, elsőrendű szakértők működtek közre a Carnegie-alapítvány kiadványainak megírásában, de műveik a könyvtárak polcain porosodnak, az örökbe álma pedig megint szétfoszlott és azok, akik a mostani európai háborút megindították és irányították, valószínűleg nem nagyon mélyedtek bele a Carnegie-alapítvány kiadványainak tanulmányozásába. Ebből azt a tanulságot vonhatjuk le, hogy a háborúval kapcsolatos gazdasági és pénzügyi kérdéseket nem elég utólagosan tanulmányozni, hanem mindjárt kezdetlől fogva meg kell vizsgálni, hogy milyen kihatásuk van politikai és gazdasági szempontból közgazdaságunkra, hogy miként befolyásolja a háborús helyzet a nemzetközi áruforgalmat és közlekedést, az egyes országok termelési és értékesítési lehetőségeinek alakulását, mennyire segíti elő az önellátásra irányuló törekvések megerősödését és terjeszkedését? Teljes bizonytalanságban vagyunk még mindig afelől, vajon tovább terjed-e vagy jelenlegi határai között marad-e és hogy meddig tart, milyen eredménnyel végződik a háború? Hogy miképpen alakulnak majd a háborút befejező békeszerződés alkalmával az erőviszonyok, hogy milyen békefeltételek zárják le ezt az újabb európai erőmérkőzést s hogy minők lesznek azoknak a gazdasági és szociális következményei?

Annál kétségtelenebb, hogy az európai háború már eddig is döntő befolyást gyakorolt az egész világgazdasági helyzetre. A jegyveres háború földrajzi kiterjedés szerint egyelőre részleges, de a háborúban részes államokban általános, mindenkit érintő, totális jellegű. Viszont a gazdasági háború földrajzi kiterjedés szerint mondható máris általánosnak, míg az egyes

semleges országokra való kihatása részben hasonló, részben azonban eltérő jellegű. Hasonlóságot találunk elsősorban abban, hogy a háborús kényszergazdálkodás alól a nem hadviselő semleges államok sem tudják magukat kivonni, habár az alkalmazott kényszerrendszabályok között lényeges eltérések vannak aszerint, hogy az egyes semleges államoknak minő a gazdasági erejük és szervezetük. Természetes ezek után, hogy Magyarország sem lehet kivétel s így nem tehetünk ellentétet az ellen, ha a magyar állam is bevezette és immár második éve egyre jobban kifejti a felmerülő szükségletekhez képest a háborús kényszergazdálkodást.

Amidőn tehát azt vizsgáljuk, hogy a hadigazdálkodás keretében minő feladatok várnak az egyes gazdasági alanyokra, azok gazdasági érdekvédelmi szervezeteire, valamint az államra és hatósági szerveire: megállapíthatjuk, hogy a helyesen irányított tervszerű kényszergazdálkodás csak az adott szükséghez, a háborús helyzethez való alkalmazkodás következménye, minél fogva nem lehet önméltó. Ebből következik az is, hogy a nem okvetlenül szükséges kényszerrendszabályokat kerülni kell s a szabályozás ne terjedjen túl azon a határon, ameddig közérdekből okvetlenül szükség van rá. A kényszergazdálkodásnak óvakodnia kell továbbá az elburokratizálódástól, a hivatalos intézkedések keretén belüli pedig módot kell adnia arra is, hogy az egyesek egyéni kezdeményezései érvényesülhessenek. Az intézkedések megtételénél mindig figyelembe kellene venni az érdekvédelmi véleményét, hogy ily módon lehetőleg minél jobban sikerüljön az állami és gazdasági érdekek összeegyeztetése. A kényszergazdálkodás olyan beavatkozást jelent a gazdasági életbe és a magángazdasági viszonyokba, amely nemcsak irányít és utasításokat ad ki, hanem a maga rendelkezéseivel súlyos felelősséget is vállal, mert hiszen hibás intézkedések nagy gazdasági károkat vonhatnak maguk után. Ezért nem szabad a kényszergazdálkodásban soha szem elől téveszteni a szabadszerűséget s ezért kell az államnak a magángazdasággal s annak képviselőivel való minél megértőbb együttműködésre törekednie. (Helyeslés.) Minthogy a kényszergazdálkodás egyik legfőbb célja az egyes országok minél teljesebb gazdasági függetlenítése, nagyon természetesen mindenütt azt tapasztaljuk, hogy elsősorban azoknak a termelési ágaknak a megsegítésén és fejlesztésén van a hangsúly, amelyek az önellátás fokozását teszik lehetővé. Ebben az értelemben lehet csak szó a mostanában szélteként igyekeinek megfelelően „termelés-átállításról”. Mert a belső szükséglet igényeinek megfelelően egyes termények termelésének kiterjesztése vagy csökkentése kívánatos és elősegíthető lehet ugyan, de mindig nagy óvatossággal és körültekintéssel kell figyelembe venni az adott éghajlati, csapadék-, talaj- és szállítási viszonyokat. Egyik évről a másikra, a konjunktúra változásai szerint folytonosan változtatni a mezőgazdasági üzemekben nemcsak hogy nem kívánatos, de egyenesen kockázatos kísérlet volna. Elsősorban pedig minden helyes célkitűzést megfelelő árpolitikával kell alátámasztani, mert csak ez hozhatja meg az eredményt. A kifizető jó árak nagyobb és biztosabb propagandát jelentenek egyes termelési ágak felkarolása mellett, mint a legszebb buzdító szónoklatok, propagandafilmek, vagy éppen kényszerrendszabályok. (Helyeslés.) Végül pedig semmire sem kívánatos, hogy az egyes termelők egyéni elhatározása és vállalkozási kedve felesleges módon megbenntásson, mert bármely hivatalos szerkezet csak akkor és úgy működhetik jól, ha egyes alkatrészei, a nagy gépezet kerékei szabadon foroghatnak és nincsenek felesleges, erőt és erélyt pazarló surlódásoknak kitéve. A túlszervezés nagyon könnyen válik „agyonszervezéssé” s ilyenkor azután nincs megállás a lejtőn a teljes kényszergazdaságig, az egyéniséget megszüntető kollektívizmussig. (Helyeslés.)

Az előadó előbb a háborús államok gazdasági és pénzügyi intézkedéseit kívánja röviden ismertetni, aztán pedig a semleges országok és hazánk hadigazdasági intézkedéseiről fog rövid áttekintést adni. (Halljuk! Halljuk!)

Magától értetődik, hogy a háborúban álló országok gazdasági és pénzügyi rendelkezéseinek első és főcélja a háború szolgálata és a győzelem elősegítése. A termelő munkától annyi erőt kell tehát a háború céljára, mégpedig fegyveres szolgálatra, hadiiparra és élelemtermelésre egyaránt elvonni, amennyit a hadiérdek megkíván. Ennek megfelelően korlátozzák a háborús országok a polgári fogyasztást és háttérbe szorítják, vagy teljesen szünteteltetik a magángazdasági beruházásokat. Valamennyi háborús országban felemelték az arannyal nem fedezett bankjegyekingent, bevontak egyes váltópénzértékeket, amelyeket papírpénzzel vagy aluminium-érmékkel helyettesítettek, szigorú devizaforgalmi korlátozásokat léptettek életbe és kötelezővé tették külföldi követelések és nemcsak valuták bejelentését, illetve beszoállítását. További nagymérvű adóemeléseket léptettek életbe, így pl. Anglia a jövedelemadó kulcsát 27 és 1/2%-ról 37 és 1/2%-ra, az örökösödési adó kulcsát pedig 10%-kal emelte, ezenkívül súlyosan megadóztatja a többletgyeréséget és fel-

Tizennégy pengő jutalmat kapnak a sertéshizlalók, ha 170 kg-os súlyban értékesítik hízóikat. Etesen 84 fillér ára BIODIT D-vitamin takarmánypótszert, hízónként 13.16 P. tiszta haszna lesz. A Biodit beszerezhető: A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Központjánál Budapest, V., Alkotmány-utca 29. sz. és összes vidéki kirendeltségeinél.

LET! 19-21% Nádor-u. 21. 599, 114-257.

emelte valamennyi fogyasztási adót, Franciaország a rendkívüli nemzeti adó kulcsát 2-ről 5%-ra emelte és megszüntette a jövedelem- és vagyonadónál fennálló felső értékhatárokat. Németország pedig 50%-kal emelte a jövedelemadót, súlyos pótlékkal terhelte a szesz-, sör- és pezsgő-adót, továbbá felemelte a tagállamok és községek hozzájárulásait a háborús költségekhez. Ezenkívül valamennyi háborús állam határozatait szabott meg a fontosabb közszükségleti cikkekre és hatóságilag ellenőrizte az árak megtartását. Franciaországban a heti negyven munkaórán felüli dolgozó munkások túlórádjából 40% a kincstár illeti meg, Németországban a munkabéreket hatóságilag állapítják meg s azok minden módosítása tilos. Napi tíz órán felül 25%-os túlóradíj jár. A fontosabb élelmiszer- és nyersanyagkészleteket mindegyik háborús államban be kell jelenteni, Németország azokat zár alá is vette. Elrendelték a fémhulladékok, rongyok és konyhai hulladékok kötelező gyűjtését, eltiltották a felesleges áruhalmozást, számos vásárlási, illetőleg eladási vagy felhasználási korlátozást léptettek életbe. Angliában és Franciaországban előkészítés alatt áll, Németországban pedig minden élelmiszerre, ruházati cikkre, szappanra, lábbelire, stb. jegyrendszer van és hatóságilag ellenőrzés alatt áll, benzint és nyersolajat mindenütt csak jegyre lehet vásárolni, a szén- és villanyfogyasztás, a hűsúlyfogyasztás korlátozva vannak, a behozatali és kiviteli forgalom állami ellenőrzés alatt áll s végül a termelés irányítása is az állam hatáskörébe került, amennyiben pl. Angliában a mezőgazdasági miniszter elrendelheti, hogy egyes gazdaságokban milyen terményeket kell termelni, ugyiszintén a legelőterületek legfeljebb 10%-ának felszántását is. Mindhárom háborús birodalom állandó gazdasági bizottságot, illetőleg birodalmi nagytanácsot létesített, mint tanácsadó szervet a háború tartamára.

Valamennyi háborús gazdasági rendelkezés között azonban a legfontosabb talán a háborús költségek fedezésének módja. A régi időben a háborús költségeket a hadikincsből, kölcsönökből, hadiadókból és a bankóprás segítségével fedezték, azóta azonban nagyon megnövekedtek a háborús terhek. A világháborúban az ántant-államok amerikai hitellel, belső kölcsönökkel és adóemelésekkel, Németország és a magyar-Ösztrák monarchia pedig belső kölcsönökkel, adókkal és papírpénzkiadásokkal fedezték a háborús költségeket. Most Anglia és Franciaország a világháború tapasztalatai alapján mindenképpen el akarják kerülni az inflációt s mint kapitalista államok, a háborús költségek biztosítását a pénzügyi piacokhoz kívánják elérni. E célból a gazdasági hadviselés sikere érdekében minden intézkedést megtesznek arra, hogy fizetőeszközök értékállanóságát biztosítsák s ennek megfelelő államköltségvetési, ár- és munkabérelpolitikát követnek. A főtörvény az, hogy az esetleges többletjévedelem vagy takarékoskodás, vagy adóztatás révén kerüljön az állam rendelkezésére, illetőleg a gazdasági élet körforgásába. Nagyon érdekes a kiváló angol nemzetgazdász, Keynes-nek terve, amely az infláció megállítására azt a gondolatot veti fel, hogy a munkások és a köztöltő javadalmasok tisztviselői a háborús viszonyok következtében elért jövedelemtöbbletüket kényszerkölcsön gyánán, mint postakapitálistári betéteket adják át az államnak s a feletti csak a háború utáni időben rendelkezhetnek, amikor az átmeneti nehéz viszonyok között ez a megtakarított tőke nagyon hasznos lehetne rájuk nézve. Emellett a háborús jövedelemtöbblet, bizonyos 5-15%-nyi részének ilyen levonása azt is megakadályozná, hogy az emelkedő árkereslet drágaságot idézzen elő s így módon csökkentse a font belső vásárló erejét. Megjegyzendő, hogy az a J. M. Keynes, akiről itt szó van, arról nevezetes, hogy a párisi környeki békekötés megkezdésekor eltiltatta a gazdasági hadviselési rendelkezéseinek tarthatatlanságát meggyőzően kimutatta. Ugyanakkor megjegyezte azt is, hogy a világháború leggyőzöttjeire kirott elviselhetetlen jódtétel — a győztesek lovatétele lesz!

A háború költségeit Anglia és Franciaország elsősorban adóemelésekkel, továbbá belső kölcsönökből kívánják fedezni. Mivel azonban magának Angliának 5 millió font a napi háborús kiadása, aminek másfél millió font járul a polgári és gazdasági tarcák költségeire, elképzelhető, hogy milyen csillagászati számok jelzik Anglia és Franciaország évi háborús költségeit. Igénybeveszik e célra külföldi arany- és devizaköveteléseiket is.

Németország nem a pénzforgalom mesterséges felduzzasztásával, hanem háborús tervgazdasága segítségével fedezi a hadikiadásokat. A termelés teljesen a háború céljának megfelelően állította át és a hadikiadásokat kényszerkölcsönökből, valamint a háborús termelés céljára való jegykiadásból fedezi, az utóbbinak inflációs hatását a legzigorúbban kikapított ár- és munkabérelrendelésekkel ellensúlyozza. Emellett természetesen erős mértékben felemelték az egyes adókat is, továbbá megszüntették a fogyasztási és egyes fogyasztók fejadagjainak megállapításával és általános, még a mezőgazdasági termelőkre is kiterjedő jegyrendszer bevezetésével. Németország egész ár- és bérendszereinek állandóságát a piaci rend (Marktordnung) megszervezésével biztosította. Ez a piaci rend ugyanis pontosan megszabja minden gazdasági évre vonatkozólag az egyes mezőgazdasági termények árát, ugyiszintén a mezőgazdasági termelő eszközök árát, valamint a munkabéreket is úgy, hogy az előre megállapított és szigorú hatóságilag ellenőrzés alatt tartott, az egész vonalon végigmenő és minden egyes ponton előzetes költségcsúszmításokra alapított ármegállapítás nagyon megkönnyíti az árszínvonal változatlan fenntartását. Amennyiben is inkább, mert a belső árszínvonal alakulását lényegesen befolyásoló külföldi behozatalnak az árak alakulására való hatását Németország az egykötésrendszerrel, az egyes szükségleti cikke behozatalával megbízott Reichstelle megszervezésével kikapcsolta. Ha a behozatali cikkek és belföldi termények ára között különbség mutatkozik, a birodalmi elvezénylési rend az egységes belső árakat tartja fenn s a be-

hozatalnál esetleg elért különbözeti hasznot közeclokra használja fel.

Látnivaló, hogy a két hatalmas ellenfél óriási erőfeszítéseket tesz a győzelem kiesikarása érdekében és peidátlan nagy áldozatokat követelnek polgáraitól. Vajon nem tragikus végzet-e az emberiségnek az, hogy míg háború céljára minden ország óriási összlegeket képes áldozni, addig békés közmívelődési, közegészségügyi, tudományos, művészeti, gazdaságfejlesztő, vagy egyéb hasonló célokra a legszükségesebb pénzt is milyen nehéz előteremteni, holott az e célokra hozott áldozatokból, mégha csak töredékei is volnának a háborúban elpusztított értékeknek, nagy és maradandó alkotások jöhetnek létre. (Ugy van!)

Ezután áttért az előadó a semleges államokban és Magyarországon hozott kényszergazdálkodási rendszabályok rövid összehasonlító ismertetésére. Előrebocsátotta, hogy a semlegességnek különféle fokozatai és változatai vannak, mert hiszen lehet a semlegességet kizárólag nemzetközi jogi szempontból felteni, de lehet úgy is magyarázni, hogy a teljes semlegesség mindegyik hadviselő fellel fennálló gazdasági kapcsolatok teljes megszakítását jelenti. Ugy látszik, hogy Anglia most ilyenféle magyarázatot kívánna a semlegességnek, hogy a Németország ellen megszüveztet tengeri zárlatot szarzföldön is minél szorosabbá tehesse. Viszont egyes semleges országok teljes gazdasági tönkretételére vezethetne, ha kénytelenek volnának megszakítani azokkal az országokkal regóta fennálló külkereskedelmi kapcsolataikat, amelyek révén eddig külkereskedelmi forgalmuk legnagyobb részét lebonyolították. Az addói földrajzi helyzet és közlekedési lehetőségek nem engedik meg máról-holnapra új értékesítési piacok szerzését és megszervezését, minél fogva a semleges államoknak létérdekük az, hogy legalább az eddigi keretben fenntarthatassák régi kereskedelmi kapcsolataikat, ami mellett természetesen csak előnyös volna rájuk nézve olyan új és maradandó piacok megszerzése, amelyekben kivitt árufeleslegüket nem valutatá szerzhethetnék. (Helyeslés.) Azt is meg lehet a háború első felévének tapasztalataiból állapítani, hogy míg a világháború egyes semleges országokra nézve kedvező üzleti lehetőségeket jelentett, addig ma már egyáltalában nem jelent új üzletet a semlegesség, ha mindjárt kedvezőbb is a háborúban való részvételnél. De anyagi megterhelés szempontjából mindössze annyi a különbség, hogy a háborús ország a háború folytatásának, a semleges állam pedig a háború megelőzésének, de egyúttal a háborúra való állandó felkészültségnek a költségeit viseli, ami mellett még a termelés és a nemzetközi árucserforgalom korlátozásából eredő károsodásoknak is ki van téve. (Ugy van!)

Ami a semleges államok hadi gazdasági intézkedéseit illeti, felsorolta az előadó, hogy a legtöbb semleges országban, éppen úgy, mint a háborús államokban, különféle devizakorlátozások léptettek életbe és módosították a bankjegyek fedezeti előírásokat is. Egyik-másik semleges állam átmenetileg bankzárlatot és betétkifizetési korlátozásokat vezetett be, de a legáltalánosabb valamennyi semleges országban a jövedelem- és vagyonadónak, továbbá a forgalmi és fogyasztási adóknak az emelése, míg Svájc három év alatt fizetendő hönvedelmi vagyonadót rött ki polgáira. Magyarországon, mint tudjuk, már az ötvenes terv kapcsán életbelépett a beruházási hozzájárulás s ezenkívül érzékeny szigorításokat alkalmaztak a jövedelmi és vagyonadó kivételeknél, úgyhogy az adóteher nálunk is érezhetően emelkedett és a kormány még további növelését tervezi. Ugyancsak általánosnak mondható valamennyi semleges országban az árellenőrzés és a hatósági árszabás bevezetése, aminek csak a végrehajtási módozataiban, valamint abban találunk eltéréseket, hogy az árszabályos az árucikkek és munkaszolgáltatások mekkora köré terjed ki. A legtöbb semleges állam elrendelte, a háborús országok példáját követve, a legfontosabb közszükségleti cikkekből egyes termelőknél, közvetítőknél vagy fogyasztóknál meglévő készletek bejelentését, összeírását és több államban le is foglalták vagy zár alá vették az egyes közszükségleti cikkekből magánosoknál, vagy vállalatoknál tárolt készleteket. Az áruhalmozást a legtöbb semleges államban is tiltják és büntetik. Ugyancsak sok semleges országban léptettek életbe különféle vásárlási, eladási, forgalmi és fogyasztási korlátozásokat. Így pl. némely országban a szén, gáz, villamosáram, benzín, stb. forgalma van korlátozva, másutt hetenkint 2-3 hústalan napot vezettek be, sok helyütt eltiltották a kenyérgabonának takarmányozási célokra való felhasználását, egységes kenyér- és lisztipusokat írtak elő és Bulgária, Dánia, Észtország, Finnország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lettország, Litvánia, Norvégia, Olaszország, Svájc, Svédország és Szlovákia több-kevesebb fogyasztási cikkre bevezette a jegyrendszert, illetve előkészíti annak bevezetését. Ugyancsak valamennyi semleges állam kivétel nélkül megszorgította a behozatali és kiviteli engedély kiadását és állami ellenőrzés alá vonta az egész behozatali és kiviteli forgalmat. Végül pedig több semleges országban kivételes tervgazdálkodási felhatalmazást is adtak a kormánynak, így pl. Belgiumban a kormány szabályozhatja a búza vetésterületének nagyságát, Jugoszláviában a földművelésügyi miniszter tervszerűen irányíthatja a mezőgazdasági termelést és nyersanyag-gazdálkodást, Norvégiában külön minisztérium biztosítja a lakosságnak élelmiszerekkel való ellátását, Romániában a kormány legfőbb mezőgazdasági tanácsot szervezett, melynek meghallgatásával elrendelheti, hogy milyen mezőgazdasági termékek termeltesenek, Svájcban a kormány minden egyes kanton részére előírja, hogy legalább mekkora területet kell mezőgazdaságilag megművelni, Svédországban a közlekedés és nyersanyagellátás biztosítására külön minisztériumot szerveztek. Nálunk a legfőbb kényszergazdálkodási rendszabály a termelés irányítását és biztosítását célozza és ezenkívül vannak a honvédelemmel és az árszabályozással kapcsolatos rendelkezések is.

Legfontosabb a háborús gazdálkodásban az árkérdés, mert a kötött gazdálkodás szükségképpen árszabályozással jár és a termelés folytonosságát csak helyes árpolitikával lehet biztosítani. A helyes árpolitika alaptétele az, hogy a hivatalból megszabott ár fedezze a termelés költségeit és biztosítson a termelőnek méltányos polgári hasznot, szerény, de fard-ságos munkájával jól kiérdemelt vállalkozói nyereséget. (Általános, élénk helyeslés.) Hivatkozik Göring Hermannnak egy nem rég tett nyilatkozatára, amikor kijelentette, hogy Németország szigorúan ragaszkodik ahhoz az elvhez, hogy semmiféle ár- vagy munkabérelmést nem engedélyez, mert a termelés önmaga szabályozza és egyensúlyban tartja az árakat, amelyeket hivatalosan állapítottak meg. Mégis tekintettel arra, hogy Németország legfőbb kérdései közé tartozik a szirsükséglet biztosítása, a német kormány kivételesen hozzászárult ahhoz, hogy a német gazdák a tejért literenkint 2 fillérrel, a vajért pedig fontonként 20 fillérrel magasabb árakat kapjanak, mert az emelkedett állattartási és tejtermelési költségek másképpen nem találhatnának fedezetet. Ha tehát a német birodalmi kormány is belátta, hogy a felszaporodott kiadást csak magasabb eladási ár fedezheti, kétségtelen, hogy ilyen irányú intézkedések annál inkább szükségesek az olyan semleges országokban, ahol egyes mezőgazdasági termények legmagasabb árának eredeti megállapítása nem is történik mindig a termelési költségek gondos figyelembevételével. A mezőgazdálkodás termelési költségei a legutóbbi évből nagyon mértékben emelkedtek, tehát a mostani terményárak megállapításánál nem lehet a tavalyi termelési költségekből kiindulni, hanem az emelkedő termelési költségek feltételül emelkedő árakat kívánnak. Olyan árakat megrogzítani, amelyek mellett a termelő ráfizet, alapjában elhibázott árpolitika volna, mert ez legfeljebb odavezetne, hogy csökkennek vagy esetleg teljesen megszűnne a veszteséges termelés, minthogy senkit sem lehet arra kényszeríteni, hogy állami utasításra, de állami hozzájárulás nélkül állandóan veszteséges termelést folytasson. A semleges országok egyikében-másikában — nem kívánja megnevezni, vajon Hollandiáról, Norvégiáról vagy Dániáról van-e szó, a magyarországi háborús gazdálkodást pedig tudvalevően egyáltalában nem tanácsos bírálni (Derülttség) — különféle módon próbáltak segíteni a mezőgazdasági terményárak elégtelenségén. Így pl. esetenként megállapított prémiumokkal, kiviteli támogatásokkal vagy árptételekkel. De ezt a rendszert nem tartja megfelelőnek, mert az ilyen segélyek juttatása mindig aránytalanságokra és igazságtalanságokra vezet, általános segítséget nem nyújt s így nem is hozhat megnyugvást. (Ugy van!) Csak a termelési költségek és a méltányos vállalkozói nyereség biztosításának figyelembevételével megállapított árak elegendhetik ki a termelőket. (Helyeslés.) Ha azután a mezőgazdasági termény- és állattartási ily módon állapították meg, ám maradjanak azok mindaddig megrogzítva, míg a termelési költségek lényegesen nem változnak! Hogy pedig ez biztosítható legyen, állandósítani kell a munkabérek, mint ezt a német rendszer teszi és állandósítani kell a termelőeszközök áralakulását is. Jelenleg a mezőgazdasági termelésben ez az állandóság egyáltalában nincs biztosítva, mert a munkabérek és az igaköltség állandóan emelkednek, nem is szólva a közterhekben és a termelőeszközök árban bekövetkezett növekedésről. De bizonyára ugyanígy van ez másutt is és ha a külföldről behozott anyagok felárlának engedélyezése, a szalonna- és zsírarak emelése, a borsó és kukorica határárszabásának megszüntetése vagy más hasonló rendelkezések bizonyos könnyítéseket jelentettek is, az ilyen sokáig késlekedő intézkedések következtében azokat a gazdákat, akik időközben értékesítették terményeiket, feltétlenül igazságtalanság éri, amit semmiképpen sem lehet közzgazdasági elvekkel alátámasztani vagy jóváhagyni. Az árakat akkor kell módosítani, amikor meg a termelő látja hasznát az ő nagyobb költségeit fedező ártöbbletnek. Ha az áremelés csak akkor történik, amikor a termény már nincs a gazda kezén, nem érvényesülhet az árpolitika az a helyes alapgondolata, hogy a termelés minden tényezőjének meg kell adni azt, ami őt megilleti. A termelés tehertöbbletét a gazda viselje, tehát neki jár az ártöbblet is. (Általános, élénk helyeslés.) Ez a gazdakövetelés egyáltalában nem ellenkezik azzal az elvvel, amelyet éppen a mezőgazdaság saját tapasztalatai alapján teljes meggyőződéssel val, hogy a pengő értékállanóságát és belső vásárlóerejét feltétlenül biztosítani kell s hogy mindent el kell követnünk újabb pénzümrlás és infláció elkerülésére. Ennek azonban az az előfeltétele, hogy előbb arányosítottassék és helyesbítettessék a rögzítendő árszínvonal, mert az infláció ellen való védekezés közérdek, amelynek terhe nem róható kizárólag a gazda vállára. (Élénk helyeslés.) A helyes árpolitika tehát abból kell kiindulnia és arra kell irányulnia, hogy jobb jövedelmzőséget, tehát valóban helyes, a termelést serkentő árakat biztosítson a mezőgazdaságnak. (Élénk helyeslés.)

Ennek érdekében azt javasolja az előadó, terjesszen a közzgazdasági szakosztály az igazgatóválasztmány elé oly-értelmű határozati javaslatot: rögzítse le az OMGE kényszer-gazdálkodásunk alapkövetelménye gyánán, hogy árpolitikánkban és az egyes terményárak megállapításában a mezőgazdasági szakszempontok az eddiginél jobban érvényesüljenek, a mezőgazdaság érdekképviseleti szervezetei meghallgatassanak és a mezőgazdasági árak rögzítése csak akkor következék be, miután azok már valóban a jövedelmzőséget biztosító, kifizető alappon állapították meg. (Általános, élénk tetszés és helyeslés.)

Mint ebből az idő rövidsége miatt szükségképpen nagyon rövid és minden részletre ki nem terjeszkedő összefoglalásból is láthatjuk, a semleges államokban többé-kevésbé bizony mindenütt érvényesül a háborús kényszergazdálkodás s ami ezzel együtt jár, legalább is a közszükségleti cikkeknek hatósági árszabályozása. Az előadottakból ki-ki levonhatja a maga

következtető vagy más se a végső cél leginkább, a kényszerrel megnevezés és a a mód, az pedig a termékek. Befej mezőgazdasá határozatára, gazdálkodás érdekeket és követő időre melheti az megismétlődé idézte elő, h árszabások k ket s az évek szerte amny vásárlóerejét, vezetek valódi káran szokot Ml eléggé me a gazdasági ö következmén legfőbb nem és nem eme (Általános h Elnök kös mékeny gond hozzájárulások két tárgyra vo Takách Gyula tartására.

A rendkívül t Vitéz Taká pítja, hogy a tétel az idén el szélsőségekben forgalmat is. Az öszi vetés fokos hidegnek a más évekt multa. Ez a r töltötté el és károkat okozó vetésekben? J jégpánál, ame a növényzetet a következmé meghaladó óri oivadni kezd? választ is kap hogy a növény kedvezőbb arra kártételeit m a növényzettől állást) okozh működést alig ből is meg tud levégre van sz állatok kereszt a munkát elm részén kisebb vizkarral azok az öszi zabban is lehet. Az öszi kint nagyobb napig sem art. a téli által okoz amelyeket a vü pusztítás és a t lehet a gazdán mind saját, mi melyik vetésün között legheves nek más termé és az összetör mérlegelés tárgy felülvizsgálatt kisebb területek amelyek a telen szelektáláson es megmaradt, az

Gazdaságosabb, jobb, biztosabb lószerszámápoló, mint az „ÜSTÖKÖS“

nincsen. Minden gazda szereti, mert puhítja, festi, vízhatlanítja a bőrt.

GYÁRTJA: **Sárkány Vegyitermék Vállalat, Budapest, VII., Damjanich-u. 28/a sz.**

Magyar gyártmány! Mindenhol kapható!

2537/1

sokat hallhatta. A gazdáknak Bárányos Károly által is annyira fontosnak jelzett megbízható adatszolgáltatására, csak akkor számíthatunk, ha a gazdaöntudatot és a mezőgazdasági fizetési és közgazdasági ismereteket a gazdasági szakoktatás alsó fokozata révén is minél jobban elterjesztjük. Mint az OMGE Kassai Kiszámszámartási központjának vezetője a saját működési területén ennek érdekében kíván működni és reméli, hogy e terepen igyekezetét siker fogja koronázni.

Elnök köszönetet mondva az elhangzott értékes hozzászólásokért, az ügyvezető-igazgató által előterjesztett indítványt határozatlanlag elfogadottnak jelenti ki.

Egyéb tárgy nem lévén, elnök a gyűlést berkeszti.

A köztelevi tavaszi gazdahét és az országos mezőgazdasági kiállítás napirendje.

Április 7-én (vasárnap) a kiállítás egész nap nyitva van és este 7 órakor zárul.

Április 8-án (hétfőn) a kiállításon eladott tenyészállatok és a kiállítási tárgyak elszállítása megkezdődik.

Április 9-én (kedden) az állatok elszállításának folytatása.

Április 9-én (kedden) délelőtt 10 órakor az OKH közgyűlése és kongresszusa a Közteleken. (Nagyterem.)

Április 10-én (szerdán) az összes elszállítás befejeződik.

Felhívás előfizetőinkhez.

Április 1-ével új előfizetést nyitottunk lapunkra. Felhívjuk azokat a tiszteit előfizetőinket, akiknek előfizetése március hó végével lejárt, hogy az előfizetési díjat az előfizetési felhívással együtt lerelben megküldött csekklepton (amely csakis előfizetés céljaira szolgál) **mielőbb** beküldeni szíveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne álljon be. **Akik az előfizetési díjat idejében be nem küldik**, azok részére a lap küldését megszüntetjük.

Az előfizetési díj megküldését **ugyanazon a címen** kérjük, mint amely címen a lap jár.

Előfizetési árak:

egy évre	32 pengő
félévre	18 "
negyedévre	10 "

OMGE-tagoknak a tagsági díjon felül:

egy évre	20 pengő
félévre	11 "
negyedévre	6 "

A kiadóhivatal.

TARTALOM:

- Az Országos Mezőgazdasági Kiállítás. I. (Rt.) Magyarország kormányzója és a külföldi vendégek látogatása a kiállításon.
- A kiállítás támogatói és munkásai.
- Jutalomban részesült a mezőgazdasági kiállításon résztvevő 41 legérdemesebb állatgondozó gazda.
- Megfellelhet-e az őszi vetés a hó alatt? (Westik Vilmos.)
- Orvosolható-e a kendervetőmag hiány a vetőmagmennyiség csökkentésével? (Laczkó Aladár.)
- A munkabéremelés lehetőségei. (Ráth József.)
- Levélsekély. (A gazdasági cseléd földjárásdossza, P. B. dr. — Az árvíz-kár bejelentési határideje. K—e.)
- Törvények és rendeletek.
- Könyvismertetés.
- Gazdatársadalmi mozgalmak.
- Az OMGE közleményei.
- Az OMGE földművelési és növénytermesztési, műszaki és gépészeti szakosztályainak együttes gyűlése.
- A földművelési és növénytermesztési szakosztály gyűlése.
- Az OMGE közgazdasági, földművelési és növénytermesztési szakosztályainak, valamint szociális bizottságának együttes gyűlése.
- A vetések állása és a mezőgazdasági állapot.
- A német közéleti-miniszter budapesti előadása.
- Vegyes közlemények.
- Március időjárása. (Kulin István.)
- A gabonapiac helyzete.
- Állatpiai szemle.
- A Kükerekedelmi Hivatal piaci helyzetjelentése.
- Tőzsde és kereskedelem.
- Szerkesztői üzenetek.
- Melléklet: Rádiós gazdasági előadások X. évfolyam, B. sorozat 10. számú jüzete. (A szállító gazda és a hajózás. — Vas Leó miniszteri osztálytanácsos.)

A vetések állása és a mezőgazdasági állapota.

A földművelésügyi minisztérium március 30-án kiadott jelentése szerint, a legutóbbi hivatalos vetésjelentés közzététele óta eltelt négyhetes időszak legnagyobb részében az évszakhoz képest hideg, s az ország nagyobb részén csapadékszegény időjárás uralkodott. A nappali felmelegedés változó, időnkint erős, de nagyjából gyenge volt. Az éjszakai lehülés az időszak legnagyobb részén erős, gyakran igen erős volt. A talajmenti rétegekben általában 1—2 fokkal, de gyakran 3—4 fokkal erősebb volt a lehülés, az utolsó éjszakán azonban a talajmenti rétegekben sem süllyedt a hőmérséklet a fagypontra. A csapadékmennyisége az ország területének legnagyobb részén kevesebb volt az átlagnál. A talajfagy az ország legtöbb vidékén teljesen felengedett, s a talaj felső része az utóbbi napokban erősebben felmelegedett, a 30—50 cm-es rétegekben azonban a talaj hőmérséklete sok helyen még mindig a fagypontra körül volt.

A legutóbbi hivatalos vetésjelentés óta eltelt négyhetes időszak végére a hótakaró az ország északi részének kivételével teljesen eltűnt, a melegebb időjárás megérkezett és a növényzet fejlődése megindult. Megállapítható, hogy az őszi vetésekben a fagy, hónyomás, kipállás okozta károk — az őszi len, őszi zab és őszi árpa, valamint a repace kivételével — országos viszonylatban nem jelentősek. Ezzel szemben az ártyek és belvizek által okozott károk jelentősebbek lesznek. Mérvük még nem tekinthető át.

A gazdák igyekezete jelenleg odairányul, hogy a tavaszi szántási és vetési munkákat minél gyorsabban elvégezhessék. A szárazabb földeken némely vidéken a munkálatok meg is indultak. Az őszi vetések ápolását is már egyes megyékben megkezdtek. Egyébként az ebben az időszakban szokásos gazdasági munkálatok vannak folyamatban, ezenfelül megfeszített erővel dolgoznak a vízzel sújtott gazdák a talajvizek, belvizek, vadvizek és az árvizek elleni védekezésen, illetve a vizek levezetésén, árkok tisztogatásán, töltések, védgátak rendbentartásán és felemelésén stb.

Az őszi repace-vetésekben a januári hótakaró nélküli száraz fagyok sok vidéken igen érzékeny károkat okoztak, kisebb-nagyobb mérvű kipállási kár is mutatkozik, a mélyebb fekvésekben lévő vetéseket pedig víz borítja. Legnagyobb mérvűek a fagy- és kipállási károk Esztergom, Fejér, Győr, Vas, Bács-Bodrog, Bihar, Csanád, Békés, Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok és Zemplén vármegyékben, ahol a vetések egy részét e károk miatt kiszántják. A tavaszi repace vetését még nem tudták megkezdni.

Az őszi búzavetések általában elég jól teleltek. A korai vetések jók, a későbbiek gyengébbek. A déli, északi és nyugati vármegyékben a vetések már zöldülnek és lassan fejlődni kezdenek. Fagy-, egér- és rovarkárok, valamint kipállás okozta károk csak egyes vidékeken észlelhetők kisebb-nagyobb foltokban. Az árvíz és a belvizek által okozott kár azonban már jelentékenyebb és itt a kár mérvé attól függ, hogy a víz mikor húzódik le a vetésekről. A mélyedésekben a vetéseken megállott víz levezetése hosszabb időt vesz igénybe, s így e vetések sorsa ma még bizonytalan. Ezideig nagyobb ártyek és belvizek a következő vármegyékben és törvényhatóságú jogú városokban vannak: Csanád, Bihar, Csongrád, Hajdú, Szolnok, Abaúj-Torna, Heves, Borsod, Szalmár, Szabolcs, Pest, Békés, Bereg, Zala, Fejér vármegyékben, Hódmezővásárhely és Szeged th. j. városokban. A tavaszi búza vetését a föld nedvessége miatt még nem tudták elkezdni.

Az őszi rozs- és árpa-vetések nagyjából jól átteleltek és a szárazabb fekvésekben már szépen zöldülni kezdenek. Egyes vidékeken kisebb-mérvű fagy- és kipállási kár mutatkozik. Jelentékeny fagy- és kipállási kárt csak Bihar és Csongrád vármegyékben jelentettek. A mélyebb részek víz alatt állnak, s ha a víz rövidesen le nem folyik, úgy ezeken a helyeken érzékeny vízkárral kell számolni.

Az őszi árpa-vetések a januári igen erős és száraz hideget nagyon megsínyelték. Legnagyobb a fagykár Bács-Bodrog, Békés és Komárom vármegyékben. A mélyebb fekvésekben a vetések víz alatt állnak. Az őszi zabvetések a fagytól szintén igen érzékeny kárt szenvedtek.

A tavaszi árpa és zab alól a talajelőkészítő munkálatokat csak a szárazabb részekben kezdték meg. A kukorica, burgonya és cukorrépa alól a talajelőkészítő munkálatok még nem indultak meg.

A kertü vetemények közül a korai borsót helyenkint már elvetették.

Az őszi len a száraz hidegtől sokat szenvedett. A károk helyenkint olyan nagyok, hogy kiszántással számolni kell. A tavaszi len még nem vethető. A dohánypalánták részére szükséges melegágyak készítése folyamatban van.

A lóhere és a lucerna helyzete vidékenként nagyon különböző. Helyenkint jól telet és már sarjadzani kezd, más helyeken érzékeny fagykárokat szenvedett és az egér is erősen megtrította. Az árvíz sújtotta vidékeken a mélyebb részek víz alatt vannak. A tavasziak még nem vethetők. A rétek és a legelők mélyebb fekvésű részei víz alatt vannak, a partosabb részekben zöldülni kezdenek.

A korán virágzó gyümölcsfák a melegebb fekvésekben már rügyeznek. A januári száraz fagyok és ölmös esők a gyümölcsösökben, különösen a kajszis és őszibarackfákban kisebb-nagyobb károkat okoztak. Egyes vidékeken pedig a nyulak a fiatal gyümölcsösökben igen nagy kárt tettek.

A legközelebbi hivatalos vetésjelentést április 20-án tessük közzé.

A német közéleti-miniszter budapesti előadása.

Az országos mezőgazdasági kiállítás alkalmából vendégeink között üdvözölhetjük Darré Richard Walter németbirodalmi közéleti-minisztert és Reichsbauernführert, an émet Reichsnährstand vezetőjét, aki a Német-Magyar Társaság felkérésére és rendezésében folyó hó 3-án délután az országgház delegációs termében érdekes előadást tartott a Német-Birodalom és a délkelet-európai államok mezőgazdasági téren való együttműködéséről. A nagyszámú és előkelő hallgatóság részéről nagy érdeklődéssel fogadott előadásban Darré rámutatott arra, hogy a Német-Birodalom a világháborút azért veszítette el, mert nem volt kiépítve az önellátása, hanem a gazdasági élet minden terén külföldi, főleg tengerentúli behozatalra szorult. A nemzeti szocializmus változtatott ezen, amikor a birodalmi örökösök intézményének bevezetésével megerősítette a német parasztságot, a birodalmi élelmezési rend megszervezésével a közéleti-miniszter valamennyi tényezőjét, a termelőket az élelmezési és élelmiszer-kereskedelmet közös szervezetben egyesítette, végül pedig a piaci rend (Marktordnung) megalkotásával megszabadította a mezőgazdasági termelést a spekulációtól és állandó szabott árakat, tehát nyugodt termelési lehetőségeket biztosított részére. Előadása befejezésében vázolta Darré miniszter a magyar mezőgazdaság és a német közgazdaság között fennálló kapcsolatokat és kifejtette, hogy a piaci rend megalkotásával megszűnt a német és a magyar mezőgazdasági termelők közötti érdekelletét, mert hiszen a Német-Birodalom önellátásra irányuló törekvései a német mezőgazdaság minden terményének kifizető árán való felvételét biztosítják, s amire ezenfelül a német fogyasztási szükségletek ellátása szempontjából szükség van, azt a baráti államok mezőgazdasági termelése nyújtja részére, anélkül azonban, hogy ez a bevétel a német gazda számára biztosított árszínvonalat leronthatná. Darré szerint tehát végleg megszűnt az a várn- és kereskedelempolitikai ellentét, amely Németországot azelőtt szembe állította Magyarországgal mezőgazdaságával, s az új rendszer lehetővé tette a magyar és német gazdák baráti együttműködését, nemcsak elvi alapon, hanem a gyakorlatban is, amit a két állam kölcsönös külkereskedelmi forgalmának a legutóbbi 5—6 évben való alakulása eléggé igazol.

VEGYESEK.

Teleki Mihály gróf m. kir. titkos tanácsos. A kormányzó a m. kir. minisztereinknek a minisztérium nevében tett előterjesztésére vitéz széki Teleki Mihály gróf m. kir. földművelésügyi miniszter, országgyűlési képviselőnek, a haza szolgálatában szerzett kiváló érdemei elismeréséül a m. kir. titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

Blaske Lajos dr. miniszteri osztályfőnök. A kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére Blaske Lajos dr. miniszteri tanácsosnak, az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézet vezérigazgatójának, aki a „Köztelek” kiváló rovatvezetője is, nyugalombavonulása alkalmából a miniszteri osztályfőnöki címet adományozta.

Kisgazdák! Uradalmak! Ipari hízlalók!

A HANGYA SZÖVETKEZET ÁLLATÉRTÉKESÍTŐ ALOSZTÁLYA, BUDAPEST, IX., BORÁROS-TÉR 1.

Bpesti szállítványok címzendők: Szarvasmarha, borjú és juhoknál: Bpest-Ferencváros-Marhavásártér. Sertéseknel: Bpest-Ferencváros-Sertésvásártér.

az állatértékesítés minden ágazatában a legkedvezőbb feltételek mellett áll a gazdatársadalom rendelkezésére. Foglalkozik mindenféle tenyész-, haszon-, hizott állat, valamint beállítani való sülde és szarvasmarha vételével, eladásával és bizományi értékesítésével.

Hizlalási hiteket folyósít kedvező feltételek mellett. Mindennemű állatkivitelt a legelőnyösebben bonyolít le. Szakértőt meghívásra a helyszínrre küld.

Táviratcím: „Hangya Budapest”

TELEFONOK: Központ: 18-13-20, 18-78-00
Ferencvárosi sertésbizományosság: 13-27-13
Újpesti sertésbizományosság: 29-55-84
Ferencvárosi marhabizományosság: 18-13-29

borsót helyenkint

sokat szenvedett, hogy kiszántásuk még nem vethető. Melegágyak készi-

idékenként nagyon és már sarjadzani károkat szenvedett. Az árvízszújtotta ott vannak. A tavaszi a legelők mélyebb partsósabb részeken

melegebb fekvésű szarvas fagyok és főleg a kajszi károkat okoztak. A fiatal gyümölcs

ésjelentést április

si miniszter dása.

állítás alkalmából k Darré Richard zési minisztert és nsnáhrstand veze- ság feikérésére és tán az országház st tartott a Német- lamok mezőgazda- A nagyszámú és erdekődéssel fogar- rra, hogy a Német- ztette el, mert nem u a gazdasági élet rentül behozatalra változtatott ezen. zményének beve- rasztást, a biro- sével a közlelme- melőket az élelmi- met közös szer- lig a piaci rend megszabadította spekulációtól és odó termelési lehe- dása befejezésében mezőgazdaság és ó kapcsolatok és otásával megszűnt i termelők közötti met-Birodalom ön- met mezőgazdaság n való felvételét nemel fogyasztási ból szükség van, zdasági termelésé hogy ez a bevétel ottl árszínvonalat leg megszűnt az a tét, amely Német- magyarország mező- vővé tette a magyar kődését, nemcsak n is, amit a két orgalmának a leg- eléggé igazol.

s tanácsos. A kor- nek a minisztérium zeki Teleki Mihály ter, országgyűlési n szerzett kiváló s tanácsosi méltó-

ályfőnök. A kor- miniszter előter- ri tanácsosnak, az Intézet vezérigaz- rovatvezetője is, miniszteri osztály-

Szász Lajos államtitkár egyetemi tanár. A hivatalos lap közlése szerint Szász Lajos dr. pénzügyminiszteri államtitkár, országgyűlési képviselő, egyetemi magántanárt egyetemi nyilvános rendkívüli tanárrá nevezte ki. Ez a tudományos rangemelés egyrészt Szász Lajos dr. eddigi egyetemi magántanári működésének elismerését jelenti, másrészt pedig biztosítja az egyetemi oktatás részére Szász Lajos dr.-nak a pénzügyi jog, a pénzügytan és államháztartásunk valamennyi általános és részletkérdése terén szerzett kiváló elméleti tudását és gyakorlati szakismeretét. Szász Lajos dr. hivatalos állásából kifolyólag állandó és szoros kapcsolatban van a gazdasági élettel és különféle gazdasági érdekképviseleti szervezeteinkkel, úgyhogy egyetemi előadásai mindig egyesíteni tudja a pénzügyi szaktudást az eleven gazdasági élet szempontjaival és követelményeivel. Eppen ezért az egyetemi tanszéken való további működése elé nagy várakozással tekinthet az érdekes előadásait mindig nagy számban és szívesen látogató hallgató- ság, viszont közgazdasági köreink bizalommal remé- lik, hogy a pénzügyi tudomány tárgyalog meg- állapításai a pénzügyminiszteri államtitkár hiva- tallal és törvényelőkészítő működésében is érvényesülni fognak.

Kinevezések. A m. kir. földművelésügyi miniszter a m. kir. gazdasági felügyelői tisztviselői létszámában Berényi Gyula beregszászi lakost a VII. fizetési osztály 3. fokozatába ideiglenes minőségű m. kir. gazdasági felügyelővé, Choma Dező nagyberezsnai lakost a VII. fizetési osztály 3. fokozatába m. kir. gazdasági felügyelővé és Némethy János huszti lakost a IX. fizetési osztály 3. fokozatába ideiglenes minőségű m. kir. gazdasági felügyelővé nevezte ki.

Halálozások. Hedrij Hedry Aladár, Abaúj-Torna vármegye törvényhatósági és közigazgatási bizott- ságának tagja, stb. március 29-én, életének 69. évében, rövid szenvedés után elhunyt. Az elhunytat 31-én, Alsóláncoson, a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint helyezték örök nyugalomra.

Visky István ny. tisztartó életének 77. évében, hosszas betegség után, március 29-én elhunyt. Terete- tése április 1-én volt a Kerepesi temetőben.

A „Köztelek” társasvacsorája. A „Köztelek” szer- kesztősége a gazdák és az országos mezőgazdasági kiállítás tartama alatt rendezte szokásos társasvacsorá- ját a Pannónia-szállóban, amelyen számosan jelen- tek meg a vezető agrárferfiak és a Budapesten tartóz- kodó gazdák közül. A vacsorán részt vett Somssich László gróf, az OMGE elnöke és Teleki Béla gróf fő- ispán, a kiállítás rendezőbizottságának elnöke. A meg- jelentek soraiból a következők neveit sikerült fel- jegyezni: Balogh Vilmos, Baross Endre, Bórányos Károly, Batha Pál, Buday György, Dörschug Tibor, Elek István, Fáber György, Fabricius Endre, Feilner Kálmán dr., Fodor Jenő, Gádr Jenő dr., Gábor József, Hajdu Tibor, Halász Ágoston, Halász Miklós, Hámos László, Hisnyay-Heinzelmann Béla dr., Kenézy Endre, Konkoly-Thege Sándor dr., Koch Gyula, Kovács Béla, Láng József, Manninger G. Adolf, Máté Imre dr., Mutschbacher Emil dr., Medvezky Károly, felső- eőri Nagy Pál, Nedeczky Griesch Viktor, vitéz Purgly Emil, Raab Ervin, Ráth József, Rothmeyer Imre, Simay László, Skublies András, Surányi János dr., Stráznik Andor dr., Szelezky Iván, Szelezky Gyula dr., Szemző István, vitéz Takács Gyula, Tassonyi Ernő dr., Telbisz Imre, Tolnay Kneffly Ödön, Tóth- faldy Aladár, Ujhelyi Sándor, Vermes András, Witt- hen Béla és Zboray Ferenc.

A Magyar Földművelők Országos Szövetsége április 1-én tartotta az OMGE székháza tanácstermében évi közgyűlést, amelyen a földművelésügyi minisztérium képviselőiben Tassonyi Ernő dr., miniszteri osztály- tanácsos jelent meg, képviselték magukat az OMGE, az Országos Mezőgazdasági Kamara és a kerületi mezőgazdasági kamarák. Eszenyi Jenő elnöki megnyitó beszédében megemlékezett vitéz nagy- bányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója húszéves országglásáról. A közgyűlés a megüresedett társelnöki tisztséget egyhangú választással vitéz Oláh Gyula egerfarmosi földbirtokos és bérlővel töl- tette be. A közgyűlésen számos kisérlő vett részt, akik az előterjesztett évi jelentéshez hozzászólva, rámutattak annak szükségességére, hogy ha a föld- birtokreform évszázadok óta vajdú kérdését új kisérletek létesítésével kívánják megoldani, úgy elősorban az egymillió holdon már ezidőszent is gazdálkodó kisérlők sorsán kell javítani, mert a kis-

bérlő ma sokkal rosszabb helyzetben van, mint a napszámos. Ugyanis a minimális munkabér meg- állapítást és részesművelés keretét tekintve. 1—1 napszámos napi keresete legalább 3 pengő, 200 munkanapot véve alapul tehát évi 600 pengő és így egy háromtagú munkásalád évi összkerelete körülbelül 1800 pengő. Ezzel szemben a tizholdas, háromtagú kisérlőcsalád, ha az egész területet a legnagyobb hozadékú terményvel, búzával vetné is be, úgy a 75 q búzáért 1500 pengő bruttó bevételre tudna csak szert tenni, amiből a vetőmagon kívül hasznabért, közterhek és gazdasági anyagi szükség- letét is kénytelen fedezni. Súlyos panaszok merültek fel a bérlők adóztatása ellen. A községi pótdadó szintén erősen sújtja a gazdaságot és különösen a kisérlőket. A statisztika szerint Csonka-Magyarország 3348 községéből ennek 75%-a 50—150%-os pótdadót fizet, amivel szemben az ipari centrumok pótdadója 50% körül mozog és ezenfelül a gazdák a munkaszerszámot képviselő igavonóerejük után közmunkaváltságot is fizetnek, amely adónem más foglalkozási ágat nem terhel. Pátkai Béla dr. bejelentette, hogy az Országos Döntőbizottság azoknak a bérlőknek, akik felebbe- ztek a beruházási hozzájárulási alap háromnyolcadal való leszállításáért, kedvező döntést hozott és hogy igyekezni kell ezt a kedvezményt azokra a bérlőkre is kiterjeszteni, akik a felebbezést elmulasztották. Puliusz István kisérlő az alacsony állatárakat az értékesítéssel kapcsolatos magas terheknek tulaj- donítja és ezek leszállítása iránti akciót indítványozott. A közgyűlés elhatározta, hogy ebben a kérdésben, valamint a községi pótdadó mérséklése ügyében a kormányhoz és az utóbbi kérdésben a közületekhez statisztikai adatokkal alátámasztott előterjesztéssel fordul.

Az Alsódunántúli Zöldmező Egyesület Keszti- helyen, a M. Kir. Gazdasági Akadémián április 13-án délelben 12 órakor rendkívüli közgyűlést tart. A gyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. A földműve- lésügyi miniszter 1940 január 29-én kelt, 39.239/1939. IV. C. 1. számú rendeletének ismertetése, amelyben az Alsódunántúli Zöldmező Egyesületnek Dunántúli Zöldmező Szövetségébe való átalakulását rendeli el. 3. Összefoglaló jelentés az Alsódunántúli Zöldmező Egyesület 8 éves működéséről. 4. Az Alsódunántúli Zöldmező Egyesület beolvadása a Dunántúli Zöld- mező Szövetségbe. 5. Esetleges indítványok.

A Tiszajobbparti Szarvasmarhatenyésztők Szövet- sége április 13-án délután 2/5 órakor tartja Miskolcon, a vármegyeháza kistermében választmányi és köz- gyűlést. A kistenyésztő tagok beutazási költségeit a szövetség a vasúti jegy ellenében megtéríti.

A círokszakáll értékesítésének szabályozása. A Tiszántúli Ciroktermelők Egyesülete értesíti a cirok- termesztőket, hogy a túltermelés kiküszöbölése érdeké- ben a m. kir. földművelésügyi miniszter rendelete ér- telmében a szövetség a kivitel céljaira szolgáló círokszakáll elsősorban az öt évi vármegye: Békés, Csanád, Csongrád, Bihar és Szolnok vármegyék terü- letén termesztett círokszakállból szerzi be és pedig a kiviteli mennyiség 95%-áig, a fennmaradó 5%-ot pedig az ország többi vármegyéből fedezik azzal a korlátozással, hogy az egyes termelők részéről a mult évben leszállított mennyiségnek legfeljebb 50%-kal nagyobb termésmennyiséget veendő át. A belső fo- gyásra szolgáló círokszakáll forgalma szabad.

A jégbiztosítás jelentősége. Évről-évre vissza kell térnünk — már nemzetgazdasági érdekből is — annak hangoztatására, hogy milyen nagy jelentősége van a jégbiztosításnak. Köztudomású, hogy a jégverés okozta kár a legkiszámíthatatlanabb elemi csapás és ezért egyben a legveszedelmesebb is, mert míg egy- részről idejét, helyét és mértékét illetően teljes bizony- talanságban vagyunk, addig másrésztől elhárítani, pusztításait csökkenteni egyáltalában nem áll módunk- ban és így az ellene való védekezés egyedül és kizáróan csakis biztosítás útján lehetséges. Az előkészületek már megtörténtek az új jégkárbiztosítási igényre. De nemcsak a biztosító vállalatoknak kell ilyen elő- készületeket tenniük, hanem minden gazdálkodónak saját érdekében igénybe is kell vennie a jégkár elleni védekezés egyedüli lehetőségét, vagyis a biztosítást. Aki figyelemmel kíserte az újságokat, az nagyon jól emlékeztetik arra, hogy az elmúlt esztendőben súlyos jégverések pusztítottak az országban. A mult évben a hivatalos jelentések szerint közel 30 millió pengő jégkárt jelentettek be a biztosító intézeteknél. Ez a hatalmas szám a legjobb bizonyíték arra, hogy a jég-

verés milyen károkat okozhat. A jégbiztosítás felté- telei ma már olyan kedvezőek, hogy minden gazda számára lehetővé teszik annak igénybevételét. Ezt a lehetőséget nem szabad kihasználatlanul hagynia egyetlen gazdának sem. A mai kielégítőnek mondható terményárak mellett minden gazdálkodónak meg kell fontolnia, hogy a jó áron értékesíthető terményeit biztosítási gondoskodás nélkül kitegye-e a váratlanul beállható jégverés veszélyes következményeinek. Ma — sajnos — még mindig ott tartunk, hogy a magyar mezőgazdaságok 9%-a, a mezőgazdasági terményeknek pedig 20%-a van csak jégkár ellen biztosítva. Tehát szolgálót teszünk gazdánközösségünknek akkor, amikor felhívjuk figyelmüket Magyarország legelső jégbiztosítási intézetére: a Gazdák Biztosító Szövet- kezetre. Ez a szintista magyar és kezdettől fogva keresztyény biztosító szövetkezet már 40 év óta nagy küldetést tölt be a jégbiztosítás terjesztése és olcsóbbá tétele érdekében. Nemcsak hogy rendkívül olcsók és kedvezőek a feltételei, hanem a károk gyors és igaz- ságos rendezésével a gazdátársadalom bizalmát és teljes melegegedését is kiérdemelte. Minden gazda- társunk tehát teljes bizalommal fordulhat most a tavaszi idény kezdetén jégbiztosításának feladása cél- jából a Gazdák Biztosító Szövetkezetéhez. A szövet- kezetnek az egész országban a kerületi vezérkép- viselősegeinkiviljómegszervezett községi képviselői is vannak, amelyeknek száma meghaladja a haterzet. Ez a hatalmas és minden faluba eljutó szervezet a gazdálkodó közönség számára rendkívül megkönnyíti a helyzetet ezáltal, hogy azonnal a helyi képviselőnél is feladhatja jégbiztosítását. Közlelbi felvilágosítá- sással a helyi képviselőket és kerületi vezérkép- viselősegeket kívül szívesen szolgál a szövetkezet köz- pontja: Budapest, IX., Üllői-út 1.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete takarmány- beszerzési. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete (Buda- pest, V., Alkotmány-u. 29.) gabonaosztálya 2000 tonna Bulgáriából importált napraforgóolajpogácsát és darát teljes egészében, néhány nap alatt elhelyezte. A legutóbbi időben sikerült a szövetkezetnek kisebb mennyiségű napraforgó-, repce-, tökmagpogácsát és darát lekötni Jugoszláviában. Tárgyalások folynak olyan irányban is, hogy nagyobb mennyiségű repa- készletet kössön le a szövetkezet és előreláthatóan ezek a tárgyalások a jövő hét folyamán sikerrel fog- nak járni s így a fennálló nehézségek ellenére a szö- vetkezet repakészlettel is el tudja látni gazdafaletit.

A Műgyegetmi Mezőgazdasági Hallgatók Egyesülete március 28-án tartotta a havi szakülését a Tisztviselő Kaszinóban, Az előadásban Szabó Zoltan dr. tanárnékné és Kőssési Ferenc dr. e. i. dékán is megjelent, a hallgatószágon és a vendégeken kívül Bogyó Tamás mg. hallgató számolt be nyári tanulmányjáról. Tanulmányi idejének első felét Hollandiában, Wageningen- ben, Prof. J. A. Honing intézetében töltötte el. Felemlítette a pedagógiai célokat szolgáló örökéleti demonstrációs növényeket, a Nicotiana, Oenothera és a Matthiola keresz- tezéseket. Ismertette az ottani növénynevelési intézetet és ennek szerepét a holland vetőmagforgalomban. Előadásá- nak második részében a VII. nemzetközi örökéleti kon- gresszusról beszélt, amelyet augusztus második felében Edin- burghban rendeztek. Különösen a citológiai és növényneve- sítő előadásokról emlékezett meg nagy vonalakban. Az előadás végén az angol mezőgazdaság átállításáról adott vázlatos ismertetést.

A szentlőrinci gazdasági iskola záróvizsgálja. A szent- lőrinci m. kir. Horthy Miklós gazdasági iskola március 10-én tartotta záróvizsgáját. Az intézet zsűfőlétség meglét nagy- termében megjelent Puskás Elemér főszolgabíró, miniszteri biztós, vitéz Horváth István dr. Baranya vármegye alispánja, Szabó Aladár járási gazdasági felügyelő, iskolák, hivatalok vezetői s a helybeli és környéki előkelőségek. A miniszteri biztós megnyitó beszéde után kezdetét vette az elméleti vizsga. A vizsgán a tanulók bizonyosságot tettek arról, milyen hasznos és fontos munkát végeznek a gazdasági iskoláink, hogy népünk tanulmánygyő ifjúsága mennyire alkalmas arra, hogy mező- gazdálkodásunkat magasabb fokra emelje. Az elméleti vizsga után az ifjúsági önképzőkör záróülése következett. Armbrust József ifjúsági elnök megnyitó beszéde után az ifjúság szava- latokkal, énekszámokkal, előadásokkal szórakoztatta a közö- nséget. Az elhangzott búcsúbeszédet után az ifjúság disz- ciplinában vonult el a nemzeti lobogó előtt.

A földművelésügyi minisztérium áprilisi rádiós gazdasági előadásai. 7-én vasárnap délután 3 órakor a) Weber Lajos dr. miniszteri tanácsos: Terményhamisítások, élel- miszerrendészet; b) Acél Márton dr. m. kir. mező- gazdasági kísérletügyi asszisztens: Védekezés a pótoska- szági szilvadarázs ellen. 11-én esütörtökön este 7 órakor Baldy Bálint: Baromfitenyésztési időszerű tanácsadó. 14-én vasárnap délután 3 órakor a) Baranyovits Ferenc dr. m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi asszisztens: Védekezés a repabogarak ellen; b) Sulyok Tivadar dr. m. kir. gazdasági felügyelő: A legelő javítása fektetéses trágyázással. 18-án esütörtökön este 7 órakor Valló Árpád: Méhészeti idő-

MAGYAR MEZŐGAZDÁK ÁLLATÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA, BUDAPESTEN

V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. SZÁM

TELEFON: 111—310, 112—914

Sürgőnycím: MEGALER, BUDAPEST

Foglalkozik:

Mindenemű tenyész- és haszonállat vételével és el- adásával, beszállítási anyag szállítással és beszerzésével, hízlatási hitelek nyújtásával.

Gazdátársadalmi Intézmény.

Mindenemű állatkitelt legelőnyöbbsében lebonyolítunk. Meghívásra a szakértőnket a helyszínrre küldjük.

ÁLLATSZÁLLÍTMÁNYOK CÍMZENDŐK:

BUDAPESTRE: szarvasmarha, borjú, és juhoknál:

Budapest - Ferencváros - Marhavásártér

Sertéseknél:

Budapest - Ferencváros - Sertésvásártér

Halók:

ROS-TÉR 1.

Budapest

18-13-29, 18-78-90

nyosság: 13-27-13

nyosság: 29-55-84

nyosság: 18-13-29

szert tanácsadó, 21-én vasárnap délután 3 órakor: Helyszíni közvetítés a m. kir. szőlő- és borsgazdasági központi kísérleti állomásról. (Budinszky-Dicenty.) 23-én csütörtökön este 7 órakor Velezi Sarolta: Háztartási időszert tanácsadó. 28-án vasárnap délután 3 órakor: Időszert gazdasági tanácsadó.

IDŐJÁRÁS és ÉGHAJLAT.

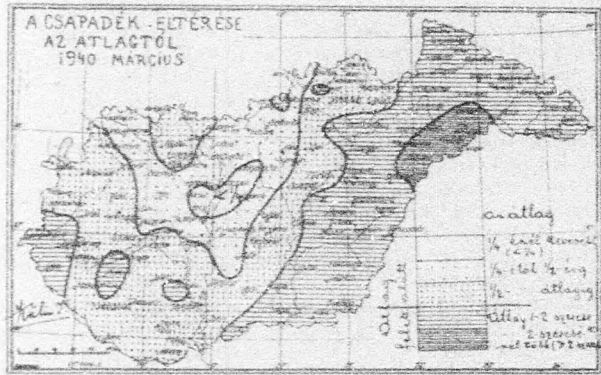
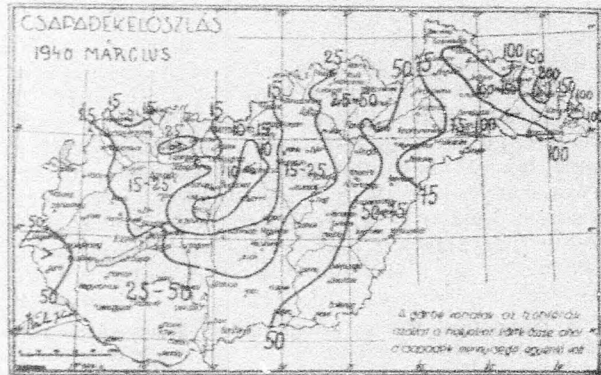
Rovatvezető: Réthly Antal dr.

Március időjárása.

Írta: Kulin István.

A szokatlanul hideg január és február után a március hónap is jóval hidegebb volt az átlagosnál. A csapadék mennyisége a keleti megyékben meghaladta az átlagot, az ország nagyobb részén azonban kevesebb volt az átlagosnál.

A nappali felmelegedés változókéony, de nagyjából az évszázhoz képest gyenge volt. A nappali hőmérséklet a hónap első harmadában a +5 fokot csak ritkán és inkább csak a nyugati megyékben érte el, vagy haladta meg valamivel, 6 napon pedig az ország nagy részén — s közöttük 3 napon csaknem mindenütt — a déli órákban is 1—2 fokkal a fagyponthoz alatt maradt. Március 12-én nyugat felől erőteljesebb felmelegedés kezdődött s előbb a Dunántúli, majd a Duna-Tisza közén és a Felvidék egy részén 10—14 fokig, sőt a Dunántúli nagy részén 15—18 fokig emelkedett a hőmérséklet. Az erős felmelegedésnek március 15-én hirtelen viharos erővel beáramló sarkvidéki levegő vetett véget és a hőmérséklet egyik nappal a másikkra 10—15 fokot süllyedt. Némi javulás után ismét erősebb lehűlés lépett fel, majd 21-e után nyugat felől újból erősebb felmelegedés indult meg, s rövidesen átterjedt az északi és keleti megyékre is. A felmelegedés 27-én érte el tetőpontját, amikor a Dunántúli és az Alföld déli részén 18—20 fokig emelkedett a hőmérséklet, s az ország többi részén, még a Felvidéken is 13—16 fokig terjedt a felmelegedés, Kárpátalján pedig 10—12 fokot mértek. Az erős felmelegedésnek 28-án ismét viharos erejű hideg beáramlás vetett véget és utána a hónap végéig legtöbb helyen nappal +5, +8 fokos hőmérséklet uralkodott.

Az éjszakai lehűlés a hónap legnagyobb részén erős volt. Március 12-éig egészen ritka kivételtől eltekintve, éjszakai-kint országszerte a fagyponthoz alát, s túlnyomórészt az ország nagyobb részén —5 foknál is mélyebbre süllyedt a hőmérséklet. Közöttük 7 napon az ország jelentékeny részén —10 foknál is erősebb fagy volt, s különösen a Tiszántúli és a Felvidéken három éjjel —15, —18 fokig terjedő fagyot mértek. 13-a után pár napig az ország nagy részén fagymentes volt az éjszaka, de 16-ától 21-éig országszerte ismét erős éjszakai fagyok léptek fel. A fagy a Tiszántúli és a Felvidék nagy részén ismét meghaladta a —10 fokot, de a Dunántúli is többfelé volt —5 foknál erősebb fagy. 22-e után egyre enyhébbekké váltak az éjszakai és 26-ától 29-éig sehol sem süllyedt a hőmérséklet a fagyponthoz. A hónap utolsó két napján azonban országszerte újból a fagyponthoz alát és igen sok helyen —2, —4 fokig süllyedt a hőmérséklet.

A talajmenti rétegekben a borultabb éjszakákon rendszerint 1—3 fokkal, a derültebb éjjelen azonban nem ritkán 3—5 fokkal mélyebbre süllyedt a hőmérséklet. 21-éig ritka kivétellel országszerte voltak talajmenti fagyok, majd pár napon csak szóróványosan jelentkeztek és négy teljesen fagymentes éjszaka után a hónap utolsó 2 napján ismét országszerte erős talajmenti fagyok léptek fel. A fagy erőssége legtöbb helyen —3, —5 fokig terjedt, többfelé azonban a —8 fokot is elérte, s Kárpátalján pedig —10 foknál is jóval erősebb talajmenti fagyot mértek. Az éjszakai fagyok április első napjaiban tovább folytatódtak.

Március hónap középhőmérséklete országszerte jóval alacsonyabb volt az átlagosnál. Budapesten a havi közép 2,6 fok, 3-2 fokkal kevesebb, mint a 65 éves átlag. Ilyen hideg március legutóbb 1932-ben volt és átlagosan kb. 10 évenként egyszer fordul elő. Az elmúlt három hónap (január, február, március) együttes középhőmérséklete Budapesten alacsonyabb, mint 1826 óta bármelyik évben.

A talajfagy a hónap utolsó harmadában uralkodó erős felmelegedés következtében a hegyvidékek kivételével úgyszólván mindenütt felengedett, azonban a mélyebb, 30—50 cm-es rétegekben a hónap utolsó napjaiban is még mindig fagyponthoz alát hőmérséklet uralkodott, s az északi lejtőkön még mindig voltak fagyott rétegek. A vízzel borított terüle-

tekről nincsenek adataink, de valószínű, hogy sok helyen a talaj mélyebb rétegei még nem engedtek fel egészen.

A csapadék havi összege a Tisza vonalától nyugatra, az ország területének kb. 3/5 részén legtöbb helyen az átlag alatt maradt, a Tiszántúli és Kárpátalján pedig mindenütt meghaladta az átlagot. A Tisza vonalától nyugatra átlagon felüli csapadék csak Vas, Zala, Somogy és Tolna megye kis részén hullott. Egyebütt mindenütt az átlag alatt, a szobanforgó területeknek valamivel több mint felén az átlag fele és az átlag között volt a csapadék. Az átlag felénél is kevesebb csapadékot kapott a Kis-Alföld nagy része, a Dunántúli északkeleti vidéket, a Duna-Tisza közét és a Felvidék nagy részét, s a Felvidéknek a Sajótól nyugatra fekvő részei, összesen az ország területének több, mint 1/4-e. A főváros környékén nagyobb területen az átlag 1/2-énél is kevesebb csapadék hullott. Ezeket a területeket az egész havi összeg 10 mm körül volt.

A Tisza vonalától keletre legtöbb helyen az átlag és az átlag kétszerese között volt a csapadék. Az Alföld és keleti szögletében az átlag kétszeresét is meghaladó csapadék hullott. Kárpátalján szintén az átlag kétszereséig terjedő csapadék esett. Ezen az országrészen az átlag igen magas és a havi összeg nem is haladta meg az átlag kétszeresét, már az átlag körüli összeg is jóval nagyobb, mint az Alföldön az ottani átlagnak kétszerese. Amint a felső térképen látható, a márciusban lehullott csapadék Kárpátalja nagyobb részén meghaladja a 100 mm-t, nagy területen 150 mm-nél is több, a Tisza felső vidékén pedig 200 mm körüli csapadék hullott.

A csapadék időbeli megoszlása a következő volt: 13-áig terjedő időszak száraz jellegű volt, s a csapadék túlnyomó része 14-e után esett. A csapadék legnagyobb része a sík vidékeken eső és havasodó, kisebb részben hó, a magasabb hegyeken azonban nagyjából részben hó alakjában hullott, s a hegyvidékek még a hónap utolsó napjaiban is kaptak havat. A hónap változékonyságára jellemző, hogy a hónap elején az északkeleti megyékben még forgalmi akadályokat okozó hófúvások voltak, 14-én pedig a Dunántúli erős nyári szivatarok alakultak ki. 27-én és 28-án az északi és keleti megyék kaptak igen kiadós zivataros esőket és több helyen jégeső is hullott.

A hótakaró vastagsága a hónap első napjaiban legtöbb helyen meghaladta a 20 cm-t, igen sok helyen 30—40, sőt helyenkint 50 cm-nél is vastagabb hó fedte a földeket, a hegyeket pedig sok helyen 70—80 cm-nél vastagabb hó borította. A hótakaró március folyamán a hegyvidékeken, különösen Kárpátalján jelentékeny mértékben vastagodott és a magasabb csúcsokon az 1 m-es magasságot jóval meghaladta. A hótakaró a hónap első harmadában lassú ütemben olvadt, majd március 12-e után a Dunántúli és a Duna-Tisza közén az olvadás nagyobb arányokat öltött. Körülbelül egyhetes megszakítás után 22-e után ismét erősebb felmelegedés indult meg, s kiterjedt a keleti és az északkeleti megyékre is és a hegyvidékek hőmérséklete is olvadásnak indultak. Az erősebb olvadás következtében a hónap közepétől a Dunántúli és a Duna-Tisza közén, majd a hónap utolsó harmadában a Dunántúli északra és keletre fekvő részeken mindenfelé súlyos árvízvesztések léptek fel. A hegyekről alá rohanó hó és a kis patakokat és folyócskákat hatalmas folyamokká duzzasztotta, s a folyók megduzzadt vize országszerte olyan magasságot ért el, amilyen több mint 50 év óta nem fordult elő. Legtöbb folyó kilépett medréből és óriási területeket elöntött. A helyzet súlyosbította az, hogy az erős fagyban a folyókön képződött 40—50 cm vastag jégpáncél helyenkint összetorlódtott és ez tovább duzzasztotta a folyók vizét. Azonkívül a szokatlanul erősen megfagyott talaj az olvadó hólet és a folyók kiáradt vizét csak nehezen tudja magába szivni. A belvízvezető csatornák vizét a magas vízállású folyók nem tudják felvenni. A mélyebb fekvésű helyeken hőpálygó hatalmas mennyiségű belvíz ezer, tízezer holdakat árasztottak el, s a folyók jeges árja falvakat s városokban egész utcákat öntött el, gátakat, töltéseket, hidakat és rengeteg házat döntött romba és sodort magával.

A hónap utolsó napjait a hótakaró sík vidékeken csaknem mindenütt eltűnt a földkről, sőt a Felvidéken is a völgyekben már csak foltokban volt hó. Kárpátalja völgyein azonban különböző vastagságú, helyenkint 20 cm-nél is jóval vastagabb hótakaró feküdt, a magasabb csúcsokat pedig 1 m-nél is vastagabb hó fedte.

A mezőgazdaság szempontjából március időjárására nem lehet határozottsággal azt mondani, hogy kedvező volt, sem azt, hogy kedvező. Március időjárása nagyjából függvénye volt az előző két rendellenes hónap időjárásának s az okozott károk nagyobb részben már az előző hónapban el voltak készítve. A hónap nagy részének átlagosan jóval hidegebb időjárása a tavaszi munkálatok megindulását és a növények fejlődése szempontjából kedvezőtlen volt, viszont melegebb időjárás még fokozta volna az amúgy is igen nagy árvízvesztéseket. A hónap első felének csapadékszegénysége szintén kedvező volt az árvízvesztések csökkentése szempontjából, viszont a hónap utolsó harmadának kiadós esőzései különösen az északi és keleti megyékben fokozták az árvízvesztést. Kárpátalja igen kiadós esőzései és havazásai a további áradások szempontjából szintén igen kedvezőtlenek. A hótakaró elolvadása után bekövetkezett enyhébb időjárás kedvezően hatott a növények fejlődésének megindulására és sokfelé a talaj-előkészítési és vetési munkálatok is megindulhattak, azonban a hónap utolsó napjaiban visszatért éjszakai fagyok többfelé a vetések felfagyását okozhatták, másrésztől azonban erősen mérsékelték a folyók áradását. A felfagyás veszélyét fokozza az, hogy a növények fejlődése már megindult és a fagyok előtt két országos eső volt, s a nedves talajban a felfagyás erőteljesebb.

A márciusi csapadékelozást a közölt térképek tüntetik fel. Az első a csapadék havi összegének eloszlását, a második az összegeknek az átlagostól való eltérést szemlélteti.

Közgazdasági és pénzügyi hírek.

Az Angol-Magyar Bank R.-T. igazgatósága Schober Béla dr. m. kir. titkos tanácsos elnöke alatt március 27-én tartott gyűlésében megállapította az 1939. évtől érvényes mérleget, amely a múlt évi nyereségáttal együtt 1.622.510-54 pengő nyereséggel zárul (az előző évi 1.516.788-14 pengővel szemben).

E nyereség lehetővé tenné az intézetnek az osztalék-fizetést, azonban a bank igazgatósága a világpolitikai helyzettel kapcsolatos körülményekre való tekintettel az osztalék-járatás újrafelvételének elhalasztását tartja helyesebbnek s ennél fogva ezidén még nem javasolja osztalék fizetését, hanem a nyereségnek a belső erő növelésére való fordítását.

Ezért a nyereség felosztására nézve az igazgatók azt az indítványt fogja az április 15-re egybehívandó 49. évi rendes közgyűlés elé terjeszteni, hogy a rendelkezésre álló összegből 100.000 pengő a tartalékalap növelésére, 225.000 pengő az ingatlanok értéksökkenésére és 500.000 pengő a régi nyugdíjasok nyug- és kegydíjajlapjainak dotálására fordítsassék, míg a fennmaradó 797.510-54 pengő az 1940. üzletév számlájára vitessék át.

A zárószámok legtöbb tétele a banküzlet minden ágára kiterjedő élenkebb tevékenységről és fejlődéséről tanuskodik, egyes tételek emelkedését pedig az állami beruházási programmal kapcsolatos hitelműveletekben való részvétel idézte elő. A takarékbetétkönyvekre elhelyezett betétek állománya az előző évi 45-3 millió pengőről 49-8 millió pengőre, a folyószámlabetétek pedig 42-9 millió pengőről 55-8 millió pengőre, az együttes betétállomány tehát a lefolyt évben 88-2 millió pengőről 105-6 millió pengőre, vagyis 17-4 millió pengővel emelkedett.

NYILTÉR.

(E rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Ne legyen gondja,

hogy mit vet késő tavasszal és most víz alatt álló földjébe, forduljon bizalommal

Van Waveren & de Bres N. V. Exp.

holland magtermelő céghez, Budapest 56.

még adhatunk magtermelésre szerződéses alapon rövid vegetációjú

borsó, saláta, uborka és kétéves magfélésegeket.

Azok az előreláthatólag jelentékeny károk, amelyeket az őszi vetésben az ideai abnormis téli időjárás okozott, nehéz kérdés elé állítják a gazdát, amikor afelett kell döntenie, hogy a kipusztult vetést a tavaszon mivel pótolja. Ily körülmények között kétszeres jelentőséggel bírnak azok a termelési szerződések, amelyeket a Magyar Magtermelői T.-R. (Monori Mag) kínál borsó- és egyéb magvak termelésére, előre meghatározott beváltási árak mellett. A borsó-szerződés feltételei egyébként a hivatalos vetőmag-egykéz, a Magyar Vetőmagkivitel R.-T. által egy-egyesen nyertek megállapítását. Érdeklődőknek úgy borsó, mint egyéb magvak szerződéses termelésé-ügében készséggel nyújt felvilágosítást a Magyar Magtermelői R.-T., Budapest, VIII., Rákóczi-út 7.

SERTÉS HÍMLŐELLENES OLTÓANYAG
Termelő és forgalomba hozza
DR. PÉCSI DANI ÉS ISTVÁN
oltóanyagtermelő intézet
BUDAPEST, IX., LÖNYAI-U. 12.
Telefonszám: 185-543

MEGJELENT
AZ ANGORA-GYAPJASNYÚL JÖVEDELMEZŐ TENYESZTÉSE
Írta: Dr. Sávári Schneider Sándor
ÁRA 2-50
Az angoratenyésztés abc-jé kezdők számára. • ERDEMES-É TENYESZTÉSI...? • ERBE VÁLÁSZOL A KÖNYV • Megrendelhető a „Patria” könyvkereskedésben. Budapest, IX., Csigai-út 25.

Unghváry László
faiskola,
szőlő- és borsgazdasági r.-t., CEGLÉD
SZÁLLÍTÁSAIT MEGKEZDTE!
Árjegyzéket ingyen küld a budapesti irodá:
IV. ker., Veres Páine-utca 8.
Telefon: 188-331
Faiskolák:
Cegléd - Rákoskeresztúr - Herény
Budapesti Ierakat:
IV., Ferenc József-rakpart 6-8.
5183

HA BIRTOKOT legjobb sikerrel és gyorsan **VENNI, ELADNI, BÉRBEVENNI, BÉRBEADNI,** vagy minimális költséggel kitérően parcellázni akar, adja le címét: **TOKAJI NAGY LÁSZLÓ okl. gazda (és okl. borász), volt alapadalmi jószágigazgatónál, BUDAPEST, II., Retek-utca 30. sz. alatt (személyesen vagy levélileg).** Megállapodás szerinti szerény honorárium. Biztos és gyors, jó siker. Szakvélemények adása bármikor. Tízenny és öt óra között. *Levél hívtára megyek.*

TÖZSDE ÉS KERESKEDELEM.

A gabonapiac helyzete.

Az árulástervezés keretében április első hetében is rendkívül mérsékelt volt a forgalom. Mindössze néhány tétel minőségibizta értékesítésére került a sor, 21-50 pengős egységreon budapesti malomok részére, egyébként a termelői kínálat szokványaruban szűnnetelt. Rozsból viszont egyetlen kocsiakomány eladását vagy vételét nem jelentették be hivatalosan a tőzsdei titkárságnál. A 80 kg-os fajsúlyú búza 21-25 pengős jegyzése tehát inkább csak névleges volt, mert a készárukínálat gazdarságról hiányzik. Miután a malomok nyersanyagkereslete ezzel szemben változatlanul élenk, az utóbbi időben a „csere”-üzleteket szorgalmazták és hajlandók 100 q búza vétele után az eladónak fél vagon korpát felajánlani vagy 100 q rozs lekötésénél 50 q takarmányliszt szállítására vállalkozni. Az árak természetesen a hivatalosan megállapított jegyzések keretén belül mozognak, de az egyes eszerezeteknél a mennyiséggyűjtések váltakoznak. A malomok további búzaszükségletüket részben igénylés alapján az iparügyi minisztérium útján szerzik be.

A nemzetközi gabonapiacra jól tartott volt az irányzat és a búzáarak úgyszólván az egész vonalon emelkedtek. *Chicago*ban a májusi és júliusi búza 105 cent volt, míg a májusi és júliusi kukorica jegyzése 57 cent. Májusra és júliusra a rozs ára 66 cent volt bushelként. A *winnipeg*i gabonahatáridős piacra májusra és júliusra 90 centtel jegyezték a búza hivatalos árfolyamát. *Newyork*ban az ősi kemény búza ára 128 cent. *Buenos-Ayres*ben volt legjelentékenyebb az áremelkedés, amennyiben az áprilisi búza ára 8-15, a májusi 8-26 és a júniusi 8-43 pezo. Egy hónappal ezelőtt a májusi búzát 7-43 pezoval jegyezték, úgyhogy az arjavulás négy hét alatt 12 százalékos! Bukaresti jelentés szerint *Romániában* a földművelésügyi minisztérium közleménye szerint 1939 őszén 3.155.803 hektáryi földet vetettek be búzával, azaz 689.688 hektárral kevesebbet mint 1938-ban. Ez a búzával bevett terület 18 százalékos csökkenést jelent. *Pozsony*i jelentés szerint a *Szlovák Gabonatársaság* május elejéig megállapította az új gabona- és terményátvételi árakat, amelyek a következők: búza 82 kg 168 korona, árpa 65 kg-os 121, rozs 72 kg-os 139, zab 51 kg-os 136 korona.

A *roszpiac*on — mint már említettük — semmi forgalom nines és az áprilisi havára megállapított felemelt ár 16-90 pengő, csak névleges, mert kínálat híján készáru egyáltalán nem kapható. Egy-egy tétel rozsot néha le tudnak kötni a malomok, azonban csak „eszereztelt” formájában. A Nyírségben teljesen megszűnt az árúkinálat.

Az *árpapiac*on is a termelői kínálat csökkenése miatt igen kis keretek között mozog a forgalom. Sörminőségeket a gyárak és a malátázemek minden mennyiségben megvásárolnak, azonban csak a Kisalföldön van némi kínálat. Igaz, hogy ezek a minőségek elsőrendűek és a vásárlók a legmagasabb: 22-85 pengős egységárat térítik ezekért a tételekért. A gyengébb minőségek ára névleg 25-75 fillérrel olcsóbb. Takarmányárpa továbbra is szűnnetel a forgalom, miután a termelők egyáltalán nem rendelkeznek feleslegekkel és a most felemelt egységár mellett sem kerül (18-75 pengő) készáru a piacra.

A sörgyárak és a malátázemek most, hogy több prima árpához jussanak, azt az ajánlatot teszik a gazdáknak, hogy a felajánlandó mennyiségű sörárpa 50 százaléka erejéig hajlandók takarmányárpa a gazdáknak vissza, illetve eladni a sörárpa-osztályozásból visszamaradó készletekből. Így próbálnak nagyobb mennyiségű sörárpához jutni, mert a most folyó kampány végéig még nincsenek teljesen ellátva.

A *kukoricapiac*on az árvízokozta károk és a közeledő tavaszi vetési időny következtében megesapant az azonnali szállítási kukoricában a kínálat. Így rövid néhány nap alatt az áremelkedés meghaladta a negydepengőt és a tiszai származású kukorica 15-20 fillér híján elérte a 22 pengőt, míg az egyéb származások ára 21-70 pengő budapesti paritásában. A fővárosi szükséglet részére jelentékeny mennyiségre van szükség, de az ország más vidékeire áruhiány következtében ismét megindult a beszállítás. Így elsősorban keresik a kukoricát a *Dél-dunántúlon*: Somogy, Zala és Baranya megyék alsó részében, de vannak egyes szabotsmegyei állomások is, ahol vagon-tételekben keresik az azonnali kukoricát. Későbbi — júniusi, júliusi — időpontra az érdeklődés megesapant, mert akkorra a szükséglet is kisebb lesz, azonkívül az importárúnak beérkezésével is számolnak, ami az irányzatot csak ellanyhíthatja. Április 10-én újabb megállapítják a tőzsden az időszerűen száraz kukorica megengedett víztartalmát, ami ezidőszert 17-5-18 százalék.

A *zabpiac*on budapesti viszonylatban a forgalom már hetek óta szűnnetel. A most felemelt ár: 21-05 pengő mellett sincs kínálat a főváros felé, miután az állomásokon aránylag magasabb egységáron értékesíthető az a csekély mennyiség, ami piacra kerül.

Állatpiaci szemle.

A sertéskínálat változatlanul esőkönő irányzatot mutat. Ennek megfelelően az árak szilárdultak. A budapesti sertés-piacon mind az elsőrendű uradalmi sertésért, mind az elsőrendű szedett sertésért is 1-32 pengőig terjedő árakat fizettek. Kedvezően hatott a belföldi árakulakulára az a körülmény is, hogy a külföldre kiszállítandó sertések árát a következőképpen emelték fel:

155 kg-osnál nehezebb érkezési súlyú sertés az érkezési súly alapján	1-30 P.
140 kg-osnál nehezebb érkezési súlyú sertés az érkezési súly alapján	1-26 „
120 kg-osnál nehezebb érkezési súlyú sertés az érkezési súly alapján	1-20 „
140 kg-osnál nehezebb érkezési súlyú kiscsodák által hízalt sertés érkezési súly alapján	1-29 „

Ugyancsak életbelépett az az intézkedés, hogy a cseh-morva protektorátusba és Szlovákiába kiszállítandó sertések után kg-kint 4 filléres apadókülönbözöt terítenek. Ugyanis ezekben a viszonylatokban a rendszerint hosszabb szállítási időtartam miatt nagyobb útiapadó szokott előállani, mint a bécsi viszonylatban. Érthetően a gazdaközönség ezért nem szívesen szállított sertéseket az említett viszonylatokba. A szóban lévő terítés azonban most már valószínűen azt eredményezi, hogy a cseh-morva protektorátusba és Szlovákiába beosztott tételeket nem fogják a gazdák lemondani. Külföldi kivételre is aránylag kevés számú sertést kínálnak csupán fel, úgyhogy szállítási lehetőségüket távolról sem tudják kihasználni. A téli rendkívül nagy kínálat után mindenesetre megnyugtató a gazdaközönség részére, hogy egy esetleges növekvő kínálat mellett is a felesleg most könnyen elhelyezhető volna. A növekvő kínálatl azonban most számolni nem kell, mert éppen ellenkezően a sertéskínálat, mint fentebb is említettük már, esőkönő irányzatot mutat.

Vágómarha kivételünk változatlan keretek között mozog és ennél a kivételünkél is előnyös hatást váltott ki az olaszországi viszonylatban életbeléptetett kg-kinti 4 filléres apadókülönbözöt megtérítése. Egyébként a vágómarhák iránt is a kereslet élenk és az árak emelkedő irányzatot mutatnak.

A Külkereskedelmi Hivatal piaci helyzetjelentése.

1940 április 3.

Baromfi. A vidéki baromfiacokon az idénynek megfelelően csekély készleteket jóval a minimális árak felett, nagyobb részt belföldi fogyasztásra adják el. Az előrehaladott idényhez képest kivételnek Németországba és Angliába irányul. Az érvényben lévő minimális exportárak elősúlyban kg-kint a következők: csirke 1-35, tyúk 1-02, liba 1-—, kacs 1-12, pulyka 1-15, gyöngyös 1-31 pengő. A minimális árak elő baromfiara vonatkoznak, exportőrök és megbízottai csak elő baromfiat vásárolnak és vehetnek át.

Tojás. A kiszállításra kerülő mennyiség legnagyobb része Németország felé irányul. Olaszországi és svájci kivételünk néhány vagonra szorítkozik. Az angliai kivétel előreláthatólag rövidesen megindul. Az Országos Tojásármegállapító Bizottság által megállapított minimális ár március 29-től 1-25 pengő kg-kint.

Toll. Tollkivételünk a nemesdevizájú országok felé emelkedik. Németországi kivételünk a szokott keretek között mozog. Irányárak: Ia Rupf 7-—7-20, Ia Rupf 5-—5-20, IIa Rupf 3-80-4-—, IIIa Rupf 2-50-2-60, hízott toll 3-85-4-—, Ia fosztott toll 5-20-5-30, IIa fosztott toll 2-90-3-—, Ia pehely 11-40-11-50, IIa pehely 8-50-8-60, fehér kacs 3-85-3-90, szürke kacs 2-10-2-20, tarka csirke —27-—35 pengő kg-kint.

Libamáj. A felhozatal csökken. További intézkedésig a belföldi piacon a következő libamájárak fizetendők (piacon átvéve): válogatott extra (600 g-on felül) 8-20, extra (500-600 g közötti) 7-70, Ia (450-500 g közötti) 7-20, IIa (300-450 g közötti) 5-70, IIIa (300 g alatti) 2-70 pengő kg-kint.

Termény- és takarmányfélék.

Gabonatanutiek. (A Budapesti Áru- és Értéktőzsde hivatalos árjegyzése.) 1940 április 4. I. Készáru. Az árak budapesti paritásában, 100 kg-kint, készpénzben, aranypengő értékben, azonnal szállítandó árura vonatkoznak. Búza. 77 kg-os 20-25, 78 kg-os 20-75, 79 kg-os 21-05, 80 kg-os 21-25. Rozs pestvidéki 16-45-16-70, inás származású 16-65-16-90. Sörárpa 20-60-20-85, elsőrendű 21-60-21-85, kiváló 22-60-22-85. Takarmányárpa elsőrendű (65-66 kg-os) 18-50-18-75, középmínőségű 18-—18-25, Zab középmínőségű 20-80-21-05. Kukorica tisztántúli állomásokról 21-60-21-80, egyéb

állomásokról 21-60-21-70. A készáruacian kötött tényleges ügyletek. Kukorica: 150 q budapesti paritásában 21-70.

Lisztipiac. (A budapesti tisztárjegyző bizottság árjegyzése.) 1940 március 14. Az árak aranypengőben, 100 kg-kint, a szokásos malmi feltételekkel, helyt Budapestben, legalább 60 zsákra értendők. Búzaliszt: búzadara 38-74-39-74, Ögg, Ög, Öf 37-74-38-74, egységes búzakenyérliszt 32-36-33-36, sötét búzaliszt 25-36-26-36. Rozsliszt: fehér rozsliszt 28-15-29-90, rozskenyérliszt 22-15-23-90.

Budapesti abraktakarmányipiac. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezele gabonasztafájának jelentése.) 1940 április 5. Árak métermázsánként kicsinyben Budapestben: árpakorpa 13-25, borsóhéj 18-25, búzakarpa 14-50, napraforgópogácsa 14-—, lenmagpogácsa 16-—, tökmagpogácsa 16-—, kókuszpogácsa 14-50, repepogácsa 11-—, szarított répaszelet 12-60, rozskorpa 14-50, melász 10-—, halliszt 45-— P.

Balatonai halliszt. (A Balaton Halászati R.-T. jelentése.) 1940 április 1. A balatonj halliszt Siófokon vagy Fonyódon métermázsánként 42-— pengő.

Különléte termények és vetőmagvak. (A Budapesti Áru- és Értéktőzsde árjegyzése.) 1940 április 4. Az árak budapesti paritásában, a *gal jelöltek ab feladóthomás, 100 kg-kint, készpénzben, aranypengő értékben, azonnal szállítandó árura vonatkoznak. Kules fehér 42-—45-—, vörös 41-—43-—, egyéb 36-—37-—, kék m.k.* 148-—153-—, borsó sterilizált*, Viktória 58-—63-—, zöld (expressz) 42-—44-—, lenese, sterilizált*, nagyszemű 36-—47-—, középszemű 27-—33-—, kiscsemű 23-—26-—, bab*, fehér szokványos dunai 30-50-31-25, dunántúli 29-25-29-75, felsőmagyarországi 29-25-29-75, gömbölyű fűrj 33-—35-—, hosszú fűrj 33-—35-—, barna 31-—35-—, tarka 26-50-28-—, uerna nyers, arankás* 240-—260-—, olomzáralt, fehérbárcás, legalább 10 q, ab Budapest 305-—315-—, löheremag nyers, arankás* 155-—175-—, olomzáralt, fehérbárcás, legalább 10 q, ab Budapest 215-—223-—, bíborheremag* 80-—88-—, muharmag* 46-—50-—, búkköny* tavaszi 43-—47-—, szösös 56-—62-—, csillagfűrt fehér, laposmagú* 22-—23-—, A készáruacian kötött tényleges ügyletek. Lucernamag: 100 q fehérbárcás, ab Budapest 310-—+ forgalmi adó: 10 q fehérbárcás, ab Léva 305-—; 60 q minta szerint, ab állomás 240-—, Löheremag: 12 q, 20 q fehérbárcás, ab Budapest 220-—; 10 q fehérbárcás (Monor) 220-—; 15 q, 14-15 q fehérbárcás, ab Budapest 220-—; 10 q fehérbárcás, ab állomás 220-—; 25 q fehérbárcás, ab állomás 213-—; 13 q fehérbárcás, ab Léva 211-—; 16 q fehérbárcás, érkezési állomáson 220-—; 29 q minta szerint (Monor) 190-—; 19 q minta szerint, zalai állomáson 180-—; 5 q II. osztályú, minta szerint (Szombathely) 82-—; 6 q II. osztályú, minta szerint (Pécs) 89-—; 12 q II. osztályú minta szerint (Budapest) 85-—; 15 q II. osztályú, minta szerint (Budapest) 80-—, Búkköny: 70 q tavaszi, minta szerint, ab dunántúli állomás 44-—, Csillagfűrj: 150 q laposmagú, ab Ófehértó 23-—; 15 q laposmagú, ab nyírségi állomás 23-—. Muharmag: 15 q, 20 q, 100 q minta szerint, ab Budapest, Szeged, Győr 52-—; 15 q minta szerint, ab állomás 49-—; Köles: 12 q vörös, minta szerint (Budapest) 40-25. Repe: 20 q minta szerint (Budapest) 63-50.

Magpiac. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezele Magyar-tályának jelentése.) A magpiacian a gazdák nagy érdeklődést mutatnak vetőmagvak iránt. Elsősorban természetesen a fagy és víz okozta károk pótlására szolgáló vetőmagvakat keresik és különösen élenk a kereslet köles és lucerna iránt, amely utóbbi cikkekkel a készletek kifogyóban vannak. A heremagvak közül a löherese és a lucerna iránzata változatlanul tartott és a belföldi forgalom az elmúlt évtizedeknyén meghaladta. A bíborherese és a szösösbúkköny üzletmenete csendes. Az olajmagvak piacán vonatott az üzletmenet, csupán a jöminőségű tök- és napraforgómag helyezett el változatlan árakon. A hüvelyesek közül a Viktória-borsót export célra keresik, iránzata szilárd. Az expressz-borsó üzletmenete csendesebb. Babbó és leneseből alig van kínálat, az üzletmenet vonatott. A mák iránzata megszilárdult. Árak helyt vidéki vasúttállomáson 100 kg-kint minőség szerint: lucernamag, nyers, arankás 240-—260-—, lucernamag, fehérbárcás, budapesti paritásában 305-—315-—, löheremag, nyers, arankás 155-—175-—, löheremag, olomzáralt, budapesti paritásában 215-—223-—, bíborheremag 80-—86-—, szösösbúkköny 56-—62-—, tavaszibúkköny 43-—47-—, köles, fehér, budapesti paritásában 42-—45-—, köles, vörös, budapesti paritásában 41-—43-—, csillagfűrt, fehér laposmagú 22-—23-—, borsó, Viktória, sterilizált 58-—63-—, borsó, expressz, sterilizált 42-—44-—, lenese, nagy, sterilizált 36-—47-—, lenese, közép, sterilizált 27-—33-—, lenese, kicsi, sterilizált 23-—26-—, dunai szokványos 30-50-31-25, gömbölyű fűrj 33-—35-—, uradalmi kék mák 148-—153-— P.

Budapesti takarmányvásár. (Budapest székesfőváros vásárgazgatóságának jelentése.) 1940 április 2. Árak métermázsánként pengőben: Rétliszéna Ia 9-50-10-10, IIa 7-90-9-—, IIIa 5-—7-50, muharszéna 9-—9-60, lucernaszéna 11-50-12-10. A felhozott 56 kocsi takarmányból 39 kocsiaval kelt el.

Budapesti préselttakarmány árak. (Budapest székesfőváros vásárgazgatóságának jelentése.) A jözsefvárosi pályaudvaron március 26-án és 28-án jegyzett nagykereskedelmi árak: Réti széna Ia 10-50-10-60, lucernaszéna 12-40-12-60, löhereszéna 11-60 P q-kint.

Állatok és állati termékek.

Budapesti vágómarhavásár. (Budapest székesfőváros vásárgazgatóságának jelentése.) Az április 4-én megtartott vágó-állatvásárra felhajtott vágómarhák: bika Ia 55, IIa 62, IIIa 15, ökör Ia 13, IIa 652, IIIa 23, tehén Ia 37, IIa 339, IIIa 76, összesen 1272. A vásár iránzata tartott volt. Eladatlan nem maradt. Március 29-április 4-ig közvetlen a vágóhidra 665 szarvasmarha érkezett. —24-1-04 pengős kilogrammonkénti becsési ár. Árjegyzés elősúlyban: bika, tarka Ia —73-—76, IIa —59-—72, IIIa —44-—58, ökör, magyar IIa —68-—77, IIIa —40-—50, tarka Ia —90-—95, IIa —60-—85, IIIa —40-—56, tehén, magyar IIa —55-—66, tarka Ia —76-—85, IIa —55-—75, IIIa —40-—54, növendék —47-—77, kicsontozni való —29-—38 P kg-kint.

WFOLYAM.

nek az osztalék-
ilágpolitikai hely-
utettel az osztalék-
vesebbnek s ennél-
fizetését, hanem
fordítását.
z igazgatók g azt
andó 49, fél rendes
re álló összegből
225.000 pengő az
ngő a régi nyug-
ására fordították,
40, illetve szán-

anküzet minden
fejlődésről tanu-
állami beruházási
an való részvétel
helyezett betétek
8-8 millió pengőre,
ngősi 55-8 millió
a lefolyt évben
vagyis 17-4 millió
5191

ny károk, ame-
nis téli időjárás
gazdát, amikor
lt vetést a tava-
között kétszeres
ési szerződések,
T.-R. (Monori
ak termelésére,
mellett. A borsó-
átalos vetőmag-
R.-T. által egy-
klődőknek úgy
létes termelésé-
tási a Magyar
Rákóczi-út 7.

ENES
galomba hozza
SI DANI ÉS
ISTVÁN
melő Intézete
LONYAI-U. 12.
am: 185-563

**PJASNYÚL
NÜESZTÉSE**
eider Sándor
ERDEMES-E
NYV : e Mezon-
IX. 0101-út 25.

szló
CEGLÉD
GKEZOTE!
ne-utca 8.

túr - Herény
kpart 6-8.
5192

Budapesti borjűvásár. (Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.) 1940 április 2. Felhajtás 706 darab szopós borjú, mind elkelt, a vásár irányzata élénk volt. Árjegyzés elősúlyban: Ia —90—95, IIa —76—89, IIIa —55—74 P.

Tenyészmarhák és jármosok. (A Magyar Mezőgazdák Állattérkeztető R-T. jelentése.) Budapest, 1940 április 5. Ia belföldi jármoskör és beállítani való tinó (tarka) 580—650 kg-os —72—76, Ia belföldi jármoskör és beállítani való tinó 500—580 kg-os —68—72, Ia jármoskör és beállítani való tinó (tehén) —72—76, 1 1/2 éves üsző —70—72, 1 1/2 éves tinó —70—72, fiatal frissfejű tehén —80—95 P kg-kint.

Juhárak. (A Magyar Mezőgazdák Állattérkeztető R-T. jelentése.) Budapest, 1940 április 5. Exportra páronként 80 kg feletti prima minőségű ürü gypájával. —70, exportra 80 kg feletti anyabírka —50, bárány (teljes fogas) —65, tenyész anyajuh, fésűs —60—70 P kg-kint. Az ürüknel és anyabírkanál 3 kg, a bárányoknál 2 kg súlylevonással. Belföldi ürü I. osztályú —48—56, belföldi anyajuh és II. osztályú ürü —36—46, belföldi bárány 10—12 kg-os —40—56 P kg-kint.

Budapesti sertésvásár. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Sertéstelepekének jelentése.) 1940 április 5. A csütörtöki ferencvárosi nyílt és zárt vásárra a felhajtás 4214, ebből angol 925 darab volt. Eladatlanul visszamaradt 252. Vontatott irányzat mellett a következő árakat jegyzték: prima urasági 1-26—1-30—1-32, prima szedett 1-22—1-30—1-32, közép 1-10—1-19, könnyű jobb —91—1-07, öreg urasági 1-07—1-16, öreg szedett —91—1-02, angol sonkamalac Ia 1-12—1-26, IIa 1-02—1-10, hús 1-30—1-60, zsír 1-86—1-90, szalonna 1-80—1-84, hasított felsértés 1-46—1-68 P kg-kint. A pénteki vásárra a felhajtás kb 800 darab volt.

Budapesti lóvásár. (Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.) Az április 4-én tartott heti lóvásáron a vásári forgalom közepes volt. Fölhajtottak 653, eladtak 327 darabot. Árak: könnyebb kocsi (hintos és jukker, stb.) 600—780—, igás kocsi (nehéz nyugati fajta) 550—900—, igás kocsi (könnyű nyugati fajta) 350—580—, számár 75—, alárendelt minőségű ló 50—330—, vágóló 30—280— P darabonként. Fővárosi vágóra 47, vidéki vágóra 23 darabot vásároltak.

Vidéki állatvásárok. (Az OMGE ártudósító osztályának jelentése.) A legutóbbi vásárok irányzata — túlnyomórészt — barátságos volt és a jobb minőségű állatok emelkedő árakon cseréltek gazdát. A felhajtott állatok száma általában nem nagy és így az árak a gyengébb minőségűeknél is jól tartottak. Jelentéseink a következők (az árak után, zárójelben közöljük a felhajtott mennyiségeket): **Martónvásár (Fejér megye) március 15:** tehén 80 (400), választott borjú 70 (60) fillér kg-kint. **Zirc (Veszprém megye) március 18:** igásokör 60—68 (65), tehén 50—65 (130), növendékmarha 58—62 (180), választott borjú 65 (25) fillér kg-kint. Könnyű igásló 150—400 (120) pengő drb-kint. A marhavásár élénk volt, az árak emelkedtek. **Vác (Pest megye) március 18:** igásokör 60—65 (400), tehén 70—90 (190), növendékmarha 60—70 (100), beállítani való sülős 90—100 (500) fillér kg-kint. Választott malac 10—15 (700), könnyű igásló 400—600 (900) pengő drb-kint. A vásár lefolyása barátságos volt, gazdát cserélt 340 szarvasmarha, 400 sertés és 300 ló. **Dombóvár (Tolna megye) március 26:** igásokör 60—80 (30), tehén 50—90 (120) növendékmarha 50—60 (80), választott borjú 50—60 (25) fillér kg-kint. Könnyű igásló 200—500 (100), nehéz igásló 400—800 (300) pengő drb-kint. **Dunaföldvár (Tolna megye) március 26:** igásokör 70 (400), tehén 80 (600), növendékmarha 65 (200), választott borjú 70 (50), juh 40—45 (200), bárány 70—80 (100), beállítani való sülős 80—90 (800) fillér kg-kint. Választott malac 7—8 (400), könnyű igásló 250—400 (500), nehéz igásló 400—450 (60) pengő drb-kint. **Tata (Komárom megye) március 26:** igás okör 65—70, tehén 70, növendékmarha 65, választott borjú 85, választott malac 105 fillér kg-kint. Könnyű igásló 350—450 pengő drb-kint. **Beregszász (Bereg megye) március 27:** igásokör 60—70 (120), tehén 50—70 (200), növendékmarha 50—70 (50), beállítani való sülős 105 (150), választott malac 110 (50) fillér kg-kint. Könnyű igásló 300—350 (150) pengő drb-kint.

Tej- és vajpiaei szemle. Hazánkban március utolsó hetében a vállalatokhoz a megelőző évhez viszonyítva 3%-kal, a mult év megfelelő hetéhez viszonyítva 2%-kal több tejet szállítottak be. Ugyanezekhez az időszakokhoz viszonyítva Budapesten a tejfogyasztás 8%-kal csökkent, illetve 2%-kal emelkedett. (A székesfővárosi tejfogyasztása az ünnepek utáni lanyhaság miatt csökkent.) **Dániában** a tejszállítást a jégképződés még akadályozza. A hivatalos árjegyzést újból leszállították 5 koronával 225 koronára. **Hollandiában** a tej- és vajtermelés rohamosan emelkedik. A vajkivitel kedvezően alakul, de rendszerint. A hivatalos árjegyzést leszállították. **Olaszország** vajpiaica szilárd, Hollandiától vaját vásárol.

Tej és tejtermékek. (Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.) A nagyvásártelepen és a vásárcsarnokokban 1940 március 26—30-ig jegyzett árak aranypengőben: Teljes tej (kicsinyben) literje —10—12, tejszín (kicsinyben) literje 2-20—2-40, tejfel literje 1-05—1-10, édes tejszínből készült teavaj (tömb) kg-ja 3-30—3-50, pasztörözött tejszínből készült teavaj (tömb) kg-ja 3-80, főzővaj kg-ja 3-10, tehénturó kg-ja —90, sovány tehénturó kg-ja —60, juhturó kg-ja 1-80—2—, trappista sajt kg-ja zsíros 2—2-40, sovány 1-30—1-65, emmentáli sajt kg-ja 2-80—3-20. A forgalom közepes, az árak ingadoznak.

Baromfi és tojás. (Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.) A nagyvásártelepen és a vásárcsarnokokban 1940 március 26—30-ig jegyzett árak kg-kint aranypengőben. **Élő baromfi:** Csirke, újdonság 3-20—3-40, rántani való 2-50—3—, sütni való 2—2-60, tyúk 1-60—1-80, liba, hizott 1-80—2-10, pulyka 1-60—2—. **Leölt baromfi:** Tyúk Ia 1-70—2-20, IIa 1-40—1-90, csirke rántani és sütni való Ia 2—3—, IIa 1-80—2-20, ruca, hizott Ia 2—2-20, IIa 1-65—1-80, liba, hizott Ia 1-90—2-20, IIa 1-40—1-90, libamáj, kicsinyben, nagy 6—10—, kicsi 3—6—, pulyka, hizott Ia 2—2-50, IIa 1-50—1-70. A forgalom közepes, az árak ingadoznak. **Tojás,** ládaár, eredeti 1-50—1-70, kiolvasva 1-60—1-80. A tojásforgalom közepes, az árak csökkentek.

Különlétek.

Zöldség és gyümölcs. (Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.) A nagyvásártelepen és a vásárcsarnokokban 1940 március 26—30-ig jegyzett árak métermázsánként, aranypengőben. **Zöldség:** Karotta, nagy 15—30—, sárgarépa Ia 20—24—, IIa 14—20—, petrezselyem Ia 100—150—, IIa 70—100—, zeller Ia 35—42—, IIa 30—35—, karalábé 20—35—, újdonság (100 darab) 100—120—, vöröshagyma, újdonság (100 csomó) 4—12—, makói 17—20—, közönséges Ia 14—16—, csemege kék 24—30—, fokhagyma Ia 20—30—, IIa 17—20—, cékla Ia 20—28—, IIa 12—22—, fejeskáposzta Ia 42—45—, IIa 30—42—, kelkáposzta Ia 50—70—, IIa 30—50—, vöröskáposzta Ia 50—70—, IIa 30—50—, fejesaláta, melegágyi (100 fej) 10—55—, torma, nemesített Ia 70—90—, IIa 40—60—, erős 20—30—, burgonya, fojtott rózsza 20—25—, fojtott sárga 18—20—, Gűlbaba 12-30, nyári rózsza 12-85, ősi rózsza 11-60, Ella 11-05, Krüger 9-80, Wohltmann 9-80, champignonomba Ia 240—340—, IIa 200—300—, feketeetek Ia 18—30—, hónaposetek, melegágyi (100 csomó) 10—75—, sóska, melegágyi 120—300—, paraj, szabadföldi 70—240—. A forgalom közepes, az árak ingadoznak. **Gyümölcs:** Alma, elsőrendű nemes fajta Ia 70—130—, IIa 60—70—, másodrendű nemesfajta Ia 60—100—, IIa 32—60—, közönséges, válogatott Ia 50—90—, IIa 30—50—, dió, héjas 90—110—. A forgalom közepes, az árak ingadoznak.

Egyéb mezőgazdasági termények és termékek. (Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.) A nagyvásártelepen és a vásárcsarnokokban 1940 március 26—30-ig jegyzett árak aranypengőben. **Paprika,** csemege édesnemes 4-20, édesnemes 3-80, félédes gulyás 3-10—3-30, rózsza 2-80, erős 1-50—1-60 P nagyban kg-kint. **Méz,** pergetett 1-80—2— P kicsinyben kg-kint.

Budapesti halpiaei. (Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.) A nagyvásártelepen és a vásárcsarnokokban 1940 március 25—30-ig jegyzett árak kg-kint aranypengőben. **Ponty,** élő, nagyság szerint, nagyban 1-70—2-10, jegelt, nagyság szerint, nagyban 1-50—1-60, Haresa, élő, nagyság szerint, kicsinyben 2-40—5—, jegelt, nagyság szerint, kicsinyben 2—4—.

Borpiaci. (A Magyar Szőlőgazdák Országos Borérelkesztő Szövetkezetének jelentése.) 1940 április 2. Az alföldi borvidéken hetek óta tartó áremelkedés a legutolsó napokban megállott, a kereslet némi lanyhulása következtében. Az alföldi dakarda borok ára fejte 2-9—3-2 fillér Mallingand-fokonként, míg a zöld-fehér-borok ára 0-1—0-2 fillérel magasabb. Szeged vidékén az árvíz miatt a tanyák nehezen közelíthetők meg és emiatt a közöltéknél jóval magasabb árszínvonal alakul ki. Alföldi jöminőségű urasági fetelek az alföldi borvidéken 40—50 filléres áron kelnek el literenkint. Tokajhegyalján állandó kereslet, kevés eladás és emelkedő irányzat van. Édes borokban a készlet kevés. Badaacsonyan élénk kereslet mellett a kínálat kicsi. Néhány eladás történt 48—58 filléres áron. Egerben a kínálat csekély. A borok ára 42—56 fillér, a vörösboroké 60—75 fillér literenkint.

Szesz. Az egyedűruságnál az összes szeszfeleslegekben a forgalom a mult heti élénk keretek között mozgott változatlan áron.

Gyümölcspálínka. A gyümölcspálínkapiacra e héten is kielégítő volt az érdeklődés és élénkebb vételkedv mellett az árak tartottak voltak. Borpárlatban az irányzat szilárd, az árak drágultak. **A törkölypálínka** 3-80—3-90, a **seprőpálínka** 3-80—3-90, a **szilbórium** 4-20, a **barackpálínka** 5-80—6—, az **eperpálínka** 4-20—4-40, a **borpárlat, magosfokú** 5-80—6—, **alacsonyokú** 5-50—5-60, **avindási célokra** 3-50 pengőig terjedő áron kelt el 10,000 literfokonként, III táblázat szerint, +3% forgalmi adó.

Országos állatvásárok. 1940 április 8-tól 14-ig. Nem egyszer megtörténik, hogy valamelyik vásárt különféle okok miatt nem tartják meg. Ajánlatos ennélfogva az illető község előjáróságához fizetett válaszos kérdést intézni, hogy tartanak-e vásárt és hogy állatfelhajtás lesz-e? **Április 8-án:** Dévaványa, Dunapataj, Gyón, Ipolynyék, Kenderes, Kétegyháza, Királyhelme, Kisláng, Mike, Nyiregyháza, Percseny, Püspökhatvan, Reesk, Somberek, Szakály, Técső, Tiszacsege, Vámosmikola, Várpálota, Vörs, Zsell. **Április 9-én:** Bilke, Gáva, Gesztely, Nagyecezd, Nemesócsa, Rétság, Szentgál, Zalaegerszeg. **Április 10-én:** Alsónémedi, Lenti, Morágy, Nagykönyvi, Pelsőc, Szobránc, Vágselye. **Április 11-én:** Deveser, Diósgyőr (sertés és juh), Edelény, Kaposzkecső, Mezőkövesd, Pápateszér, Sarkad, Tab. **Április 12-én:** Kistelek (sertés, juh), Mindszent, Nagyharsány, Rácalmás, Sarkad, Szarvas (marhavásár), Szentgyörgyvölgy, Szentlőrinc, Vác. **Április 13-án:** Kistelek, Szarvas (lővásár). **Április 14-én:** Cegléd, Fák, Ráckeve, Szöreg.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Bodrogfalom. A közölt adatokból arra kell következtetni, hogy a szóbanforgó irrandó élőködök nem kullancsok (Ixodidae), hanem paklincsok (juh-csimbe, Melophagus ovinus). A juhok a paklincsokat egymástól szerzik meg, azaz a paklincs-hordó juhokról ezek közvetlenül átmásznak a bárányokra, más juhokra. A fertőződésnek ez a leggyakoribb módja különösen azért is, mert a paklincs gyorsan beházaódó lárváit a juhok gypájában rakja le. Életlen tárgyakon, azaz rendes gazdájuktól távol a paklincsok körülbelül egy-hét alatt elpusztulnak. Ebből következik, hogy bokrokon, füveken nem szoktak tartózkodni. A juhoknál almban azonban előfordulhatnak a juhok testéről véletlenül, vagy valamely oknál fogva a talajra lehullott paklincs-bábok, amelyekből nyáron 19—23 nap alatt, télen 20—45 nap alatt bújniak ki a rovarok. A védekezés nézőpontjából figyelmet érdemel, hogy a juhok nyírása során a lenyírt gypájában lévő paklincsok visszatérni igyekeznek az élő juhokra, ezért a lenyírt gypajt rövid ideig se tartsuk ott, ahol juhok is tartózkodnak. A paklincsok irtása, ha azt kellő eréllyel s tervszerűen végezzük, nem okoz nehézséget. Legegyszerűbb az irtás a gypájúnyírás idején, mert akkor az alacsony gypájú-

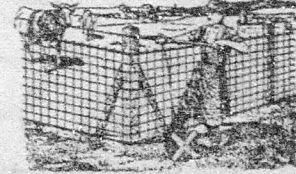
val fedett testen könnyebben hozzáférhető. De nem nyírt juhokon is jó hatást lehet elérni a natrium fluoratum porával, amelyből arasznyi távolságra keveset (csipetnyit) a gypjú közé (nem a bőrre!) hintünk, illetve dörzsölünk. Ha csak kevés állat kezeléséről lenne szó, igen jó hatást lehet elérni darris-készítményekkel, például a Chinoin-gyár által forgalomba hozott Kirbek nevű rovarirtó porral. K. S. dr.

BELVÁROSI PENSIO

Tulajd.: cs. Márty E.-né, Budapest, IV., Veres Pálné-utca 19., télemlel. Apponyi-térnél. Telefon: 383—565. Központi iktés, hideg-meleg folyóvíz, díjtás konyha is. Úri társaság. 6101

OLCSÓ KERÍTÉS

Kérjen árjegyzéket!

HAIDEKKER-HUNGÁRIA
Budapest, Andrásy-út 21/5

A Gazdák Biztosító Szövetkezete erőteljes kifejlődése agrárérdek.
(Tűz, jég., állat., élet. stb. biztosítás.)

A szőlő- és gyümölcstelepeitökbe fektetett tőke és munka csak akkor nem vész kárba, ha a kártevők ellen védekezünk.

Hogyan?

Ezt megmondja a „Szeresd a gyümölcsöt” című növényvédelmi könyvecskénk, melyet 28 fillér bályeg beklődése ellenében bérmentve küldünk.

Mivel?

ALFA SZŐLŐ-ÉS GYÜMÖLCSFA-PERMETEZŐKKEL.

ALFA battériás permetező rézből.
ALFA maganyomású permetezők árgáréből és vashól.
ALFA Junior alacsony nyomású szőlő-permetező árgáréből.
(Összes PERMETEZŐINK ÖLMOZOTTAK.)
A permetezőt azonnal szállítjuk, a vételár a legkedvezőbb részletekben fizethető.

ALFA SEPARATOR R.-T.
BUDAPEST, XI., CSURGÓI-U. 15 d.

Prospektust és árjegyzéket ingyen küldünk.

Minden gazdának a helye a Gazdák Biztosító Szövetkezetében van. Kartelen kívül.
(Tűz, jég., állat., élet. stb. biztosítás.)

Újdonság! Most jelent meg!

Régi hiányt pótol a most megjelent
Kertész Ferenc — dr. Nyiredy István:

SERTÉSTENYÉSZTÉS

című műve.

Ára 4— pengő

Kapható a „Pátia” könyvkereskedésében,
Budapest, IX. kerület, Üllői-út 25. szám.

Biztosítson a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél.
Magyar agrárintézet. Kartelen kívül.
(Tűz, jég., állat., élet. stb. biztosítás.)

A folyó évi Országos Mezőgazdasági Kiállításon nem veszünk részt és ezért felkérjük Budapestre utazó igen tisztelt Ügyfeleinket, hogy bennünket városi helyiségünkben:

V., Vilmos császár-út 52,
felkeresni sziveskedjenek.

BÄCHER-MELICHAR

TELEFON: 122-802.

5171

Az „Olajözön”

(CARTHAMUS TINCTORIUS)

olajos növény, amely nagy terméshozamánál és igen magas olajtartalmánál fogva — kivált a mostani gazdasági helyzetünkben — nagy és jelentős szerepet tölt be.

Az utóbbi esztendő tapasztalatai szerint ezen olajos növény termesztése gazdaszempontból különösen előnyös nemcsak az értékesítés szempontjából, de mint a búzát pótló termény és mint jó búza elővetemény igen nagy jelentőséggel is bír.

5159

Az „OLAJÖZÖN”

ANYA-ÉS ELSZAPORÍTÓ TELEPEINEK KÖZPONTJA
BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 56-58

TELEFON: 181-453

VETHETŐ: ősszel és tavasszal.

VETÉSI IDEJE: október végétől december közepe és márciustól május vége, tehát az árvíz miatt későn felszabaduló területeken még vethető.

TALAJIGÉNYE: azonos a kalászosokéval. A közepes homoktól a legködtebb talajokon termelhető. A sziken jól megy, azt javítja.

TALAJ ELŐKÉSZÍTÉSE: azonos a kalászosokéval.

ÁPOLÁSA: egy sarabolás, esetleg gyomlálás.

ARATÁSA: kaszával vagy sarlóval végezhető. Augusztus közepére elcsépelhető.

CSEPLESE: úgy történik, mint a gabonaféléké.

TERMÉSE: kat. holdankint a talaj minősége szerint 10-18 q szemtermés, esetleg több.

ÉRTÉKESÍTÉSE: szerződéses alapon történik és alapára az olajpiac helyzete szerint a napraforgómag áránál 10 percenttel kevesebb, de legalább is 25 Pengő.

TERMESZTÉSE: az 1939/1940-es gazdasági évben több ezer holdon történik.

TERMELÉSI ELŐLEG: nyújtása megállapodás szerint; kat. holdankint két részletben, kb. 40-50 P.

VETŐMAGSZÜKSÉGLET: kat. holdankint 20-25 kg, amelynek árát a termés értékesítése után számoljuk el.

TERMELÉSI SZERZŐDÉS: bármilyen nagy területre köthető. Szíves kívánatra a termelési utasítást és a szerződés-nyomtatványokat rendelkezésre bocsátjuk.

KISGAZDÁKNAK: amennyiben egy községben 10-20 hold termelését biztosítják, külön kedvezményes feltételeket állapítunk meg.

Tekintettel az előrehaladott vetési időre, felkérjük az érdeklődőket, hogy termelés iránti szándékukat a terület megjelölésével lehetőleg mielőbb közöljék központunkkal.

Az összes gyártmányú fűkaszázó- és aratógépekhez

eredeti BUSATIS

ALKALMAZÁSOK

LÁSZLÓ ES FIA

Budapest, V. Alkotmány u. 25.

Telefon: 1-11431, 1-511-52

Kálisók

Kalmár Ernő-nél
Budapest,
V., Honvéd-utca 38. sz.

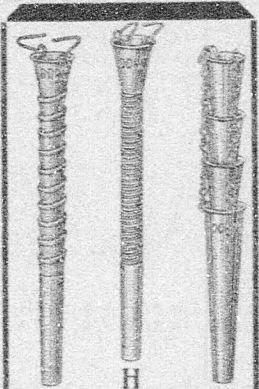
FEHÉRCSEMPESZ asztaltűzhely, teljes fűrészbaherendezés, modern 5 lámpás rádió, lakberendezési tárgyak, kisebb gazdasági felszerelések, elkészítés miatt olcsón eladó. Feldmann Miksa, Pásztó. 1936

BOTOND egyetemes kalapács-rendszerű 600 g, 4 nagyságban

Függőleges kövű DARÁLÓK golyócsapágyas kivitelben

KANN ÉS HELLER RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL
BUDAPEST, V., Vilmos császár-út 62 sz.

ELADÓ 12 db különböző márkás, generáljavított kévköví aratógépek Massey-Harris, Cormick, Deering, stb. darabonként is eladók. Uradalmaknak több db vételre engedélyt nyújtok. Mielőbbi megkötést kér: Oskó Gyula gépipari üzeme, Orosháza. 1936

DORN extra erős Vetőgéptölcsérek

Szecska - Répákések R.P.A. - Ásványi, Tornado Lógereblyefogók Boronatarcsa lapok

ROSTALEMEZEK Szalma-Törékrázóengely fordítható acél Dobkösár Dobsinék, Kozáncok gyártja 40 éve
DORN Gépgyár Békéscsaba
Legjobb gazdaság szállítója. Szaktanács díjtalan.

ÜRMÉNYI KÁROLY
Gépeladás — vétel
Budapest, V., Báthory-u. 7
(Honvéd-utca sarok.)
Telefon: 134-134

ABÓZÁSI szempontból fontos számtartási nyomtatványok és könyvek beszerezhetők a "Patria" Irod. Váll. és Nyomdai R.-T. nyomtatványkezelő osztályában, Budapest, IX., Üllői-út 25. (Köztelek). Árjegyzék ingyen. Telefon: 180-325.

GYAKORLATI gazdák által összeállított és általánosan használt számtartási nyomtatványok, könyvek kaphatók, árjegyzék díjtalanul küld "Patria" Irod. Váll. és Nyomdai R.-T. nyomtatványkezelő osztálya, Budapest, IX., Üllői-út 25. (Köztelek.) Telefon: 180-325.

CSIGATYÓR a legjobb kivitelben kapható. Zöldhegyi M. István, Budapest, V., Báthory-utca 8. 2078

VÉTEL

Kisvasúti használt sineket és felszerelési tárgyakat legmagasabb áron vásárolja
Orenstein és Koppel magyar r.-t., Budapest, VI., Vilmos császár-út 31. 2085

SELEKTOR vetőmagtisztítót, használtan, megvételre keres Kemény Manó műsz. ker., Budapest, V., Akadémia-u. 21. 1922

KERESEK Nyugat-Dunántúlon napi 500 ton feletti tejet, ab istálló, legmagasabb áron. Másodtejet vagy a savót visszaadom. „Jó üzlet 1934” jellegre. 1934

BABOT, tarkát vagy szőcsét, 2-3 éveset, keresek ipari célra. Müller Antal, Budapest, Huszár-utca 10. 1938

VENNÉK 80 vagy 100 holdas kis tanya birtokot, vöröshöz és vasúthoz közel. Csak a Dunántúlon. Részletes leírást az ármezsgélőléssel kerek „Dunántúli gazda 1937” jelleg alatt a kiadóhivatal továbbít. 1937

Diófa-rönkök
magas áron vásárol: Mezőgazdasági és Árkereskedelmi Kft., Kaposvár
Postafiók: 71
Telefon: 121

BÉRLET

RIMASZOMBAT mellett, a várostól másfél kilométernyire, a Losonc-Kassai országút közvetlen közelében, a rimaszombati református egyház személyi eökö miatt azonnal bérbeadja a jelenleg házi kezelésben lévő 219 kat. hold birtokát hosszú bérletre és igen kedvező feltételek mellett. Jól bevezetett tejjáadás, stb. Érdeklődni lehet a Ref. Lelekesi Hivatalnál, Rimaszombat. 1220

TEHERENSETRE, kerti művelésre, üntözőre alkalmas középirtók bérbeadó. Berettyószentmártonban. Özv. Tunyogi Szűcs Kálmáné. 1936

FEJÉRMEGYÉBEN 80-100 holdas bérletet azonnali átvételre keresek. Cím „1365” jelleggel a kiadóhivatalban. 1935

ELADÓ vagy bérbeadó Borsodban szabadkiszőlő, közel 900 kat. hold, nagyobb részben erdőbirtok. Komfortos lakással, teljes gazdasági felszereléssel és épületekkel. Érdeklődni lehet dr. Szilágyi István-nál, Budapest, Rökk Szilárd-u. 41., I. 6. 1936

Raktáron tarolók alkalmi árú új és használt traktorek
BERHARDT-TRAKTOREK: 3-vasú Castor 5-vasú betéttel, 3-vasú Polim. 4-vasú Pax (csak 45 HP traktorhoz), két db 10-vasú Rapid terelőhántó négy db 5-vasú Rapid terelőhántó, 3-vasú amerikai mélyszántóéke. TÁRSASÁGBONAN 30, 32, 33 levelek.

Gazdasági gépek:
Ásványi szűrőgép, Casall tengermorzsoló, tevé tengermorzsoló, lánctalpas traktor, 3-tagú ülhető vashenger, burgonyakészítő, Lanz Óriás-speczkavágó, 17-soros „EJ N-vezet” vetőgépek, alkalomszerűk, daráló, stb., stb.
BARNA LÁSZLÓ okl. gépészmérnök
Budapest, V., Báthory-utca 9. Telefon: 125-925

Jugoszláviában
legeredményesebben hirdethet az
Állattenyésztés és Mezőgazdaság
Tierzucht und Landwirtschaft
Sto carstvo i Poljoprivreda
három nyelven megjelenő
mezőgazdasági szaklapban.
Szerkesztőség: Sombor, Kr. Peti-a ul. 43. 2064

A t. Gazdaközönség figyelmébe!
Felhívjuk a Tenyészállatvásárt látogató Gazdaközönséget a "Patria" Irodalmi Vállalat és Nyomdai R.-T. Nyomtatvány-osztályának megtekintésére.

Nyomtatványosztályunk Budapest, IX., Üllői-út 25., I. em. 7. sz. alatt a „Köztelek” épületében van elhelyezve. Úgy az egyszerű, mint a kettős gazdasági számvitelhez szükséges nyomtatványok és könyvek állandóan raktáron vannak és megtekinthetők. Hivatalos órák: reggel 8 órától délután 3 óráig. Telefon: 186-325. Kérjük a t. Gazdaközönség szíves látogatását. Közlelbi felvilágosítással szolgálunk a vásár területén a szarvasmarha-istálló előcsarnokában lévő könyvkereskedésünkben

Hirdetés a siker kulcsa!!

Meghívó
a Diligenti Mezőgazdasági és Házingatlan R.-T. cégnek Budapesten, a társaság saját helyiségében (I. Naphegy-utca 59.) 1940 április 19-én délután 5 órakor megtartandó nyolcadik évi rendes közgyűlésére.

Társaságzat: 1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése. 2. A zárószámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása és határozathozatal a nyereség felhasználásáról. 3. Határozathozatal az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak adandó felmentvény tárgyában. 4. Felügyelőbizottság válasza. 5. Esetleges indítványok.

A közgyűlésre a t. Részvényesek azzal hivatnak meg, hogy részvényeiket legalább három nappal a közgyűlés megtartása előtt a társaság pénztáránál (Budapest, I. Naphegy-u. 59.) letétbe helyezni szíveskedjenek, mert az alapszabályok 7. §-a értelmében szavazati jogukat a közgyűlésen csak az esetben gyakorolhatják, ha a letétel megtörtént.

Mérlegszám. Vagyon: Készpénz 3279-14 P. adások 61.725-12 P. berendezés 300- P. ingatlanok 235.003-87 P. összesen 300.308-13 P. Teher: Részvénytőke 200.000- P. tartalékalap 10.000- P. tisztviselők és munkások segélyalapja 6.000- P. hitelzők 56.849-61 P. leírások 20.419- P. nyereség-átmozgatás 1938. évről 4.248-19 P. 1939. évi nyereség 2.791-33 P. összesen 300.308-13 P.
Eredményszám. Vesztés: Közterhek 6.008- P. kamat 1.254-28 P. költség 1.862-96 P. leírások 2.776- P. nyereségátmozgatás 1938. évről 4.248-19 P. 1939. évi nyereség 2.791-33 P. összesen 18.949-76 P. Nyereség: Nyereségátmozgatás 1938. évről 4.248-19 P. bérházi-jövedelem 7.650-52 P. haszonbérjövdelem 7.042-05 P. összesen 18.949-76 P.

Az igazgatóság Megvizsgálta és rendben találta. A felügyelőbizottság.

ELADÁS
REX I. vetőmagtisztító, használt állapotban eladó. Kemény Manó műszaki ker., Budapest, V., Akadémia-u. 21. 1921

HÍDMÉRLEG. marhamérleg új és használt raktáron, úgyszintén javítás, hitelesítést olcsón vállalunk. Paizli és Parkas mérlegüzem, Budapest, Hárfa-utca 3. szám. 2480

Takarmánymész
Kalmár Ernő-nél
Budapest,
V., Honvéd-utca 38. sz.

ELADÓ 3 fűkasza, kütűnő karban lévő Purificator, dobtengelyek golyócsapágyakkal, összes szíttakkal és rostakkal. Lánkapuztai gazdaság, u. p. Ostffyasszonyfa, Vas m. 1178

TAKARMÁNYTÖRKMAG van eladó, tisztított „Szűke Mammuth”, kilója 2 pengő. Megrendelhető Szolnokpusztai gazdaságban. Nyirbogdány. 1920

KISVASÚTI talpa, száraz tölgylevél, 140 cm hosszú, eladó. Uradalom, Hosszúpályi. 1939

GŐZEKESZÁNTÁSHOZ:

SALGÓ-BRIKETT
DOROGI-BRIKETT

Dorogi Baglyasaljai
Salgótarján-Pálfalvai
Mizserfai (csibaji)
Kisterenyei
Mátranovák-Bárnai

darabos-és kockaszén

Szívógázmotorokhoz:
Mizserfai generátor-szén

SALGÓ-TARJÁNI KÖSZÉNBÁNYA R.-T.
V., Arany János-utca 25. 6050 Telefon: *125-284, *110-858, 115-352,

Haszonbérbeadási hirdetés.
157.273/1940. szám.
VIII. 2. ügyosztály.

A magyar kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium (Budapest, V., Báthory-utca 12., III. em. 20., VIII. 2. u.-o.) folyó évi április hó 11-én déli 12 órakor zárt ajánlatú nyilvános versenytárgyaláson 1940. évi október hó 1-től kezdődő 12 gazdasági évre haszonbérbe adja a magyar kir. vallásalap bazsikusztai birtokát.

Az ezellem meghirdetett mintegy 1020 kat. hold kiterjedésű birtok a Zemplén vármegyei Taktaharkány község határában fekszik és az alábbi két haszonbérleményre osztva adatik haszonbérbe.

I.
A Taktaagtól keletre fekvő mintegy 429 kat. hold 982 □-al kiterjedésű szántókat haszonbérbeadás (épületek nélküli) kishaszonbérletek létesítése céljából történik.

Ezért a haszonbérbeadó csak azokat az ajánlatokat veszi figyelembe, amelyeket a kishaszonbérletek az Országos Központi Hitelszövetkezet, az Országos Földhitelintézet avagy az Országos Központi Hitelszövetkezet közö felvett helyi szövetkezetek útján tesznek meg.

II.
Az I. alatt említett határtól nyugatra fekvő mintegy 590 kat. hold 213 □-al kiterjedésű és gazdasági épületekkel is felszerelt ingatlan haszonbérbeadás egytagban történik.

Ajánlati biztosítékul kat. holdanként 2 (kettő) pengő fizetendő be az általános feltételek mellé csatolt (10.827. sz. Nemzeti Hitelintézet R.-T. uradalmi betétszámlára, Budapest) csekklepleon, az összeg rendeltetésének feltüntetése mellett.

A feladóvevény az ajánlat mellé csatolandó. A részletes versenytárgyalási és haszonbérbeadási szerződési feltételek a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium VIII. 2. ügyosztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők és 5 P ellenében megvehető. Ugyanott részletes felvilágosítások is kaphatók.

Budapest, 1940. évi március hó 16.

5183 M. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium.

ÖT VAGÓN egészleges eukorrépat eladunk, Bikádi Gazdaság, Gyónk. 1964

MARHAMÉRLEG gyári új, raktárról szállítható, jutányos áron. Ürményi Károly cégénél, Budapest, Báthory-utca 7. 6460

GYÁRI új, 12-leveles fogatos tárcsaborona alkalmi eladás. Zöldhegyi M. István, Budapest, V., Báthory-utca 8. 6088

HASZNÁLT GAZDASÁGI GÉPEK ÉS OLCSÓ ALKATRÉSZEK speciális beszerzési forrás Barna László okl. gépészmérnök, Budapest, V., Báthory-u. 9. 6325

GYÁRI új, 6-soros, kombinált repavetőgép eladó. Barna László, Budapest, Báthory-u. 9. 1939

KÖCSKE mindenfajta, kocsalkatrészek, gumikerekek, kocsilámpák, löszerszámok legolcsóbban. Javítások, cserék legutányosabban **BÉBÉD KÖZSÉGTÁRSASÁG**-nál, Budapest, VII., Péterfy Sándor-u. 7. 2562

ELADNÁM Békésmegyében fekvő, vasútállomáshoz közel, 200 hold, gazdasági épületekkel, s úri lakással ellátott elsőrendű minőségű földemet. Cím „1369” jelleg alatt a kiadóhivatalban. 1960

A m. kir. Növénynevelési Intézet ellendzseivel **nemesített vörös mammuth takarmányrépamag, továbbá lucernamag és kendermag** kapható, míg a készlet tart. **ilés Imre** pusztakajmádi gazdaságban, Fácántéri, Tolna megye.

CASALI MORZSOLÓ raktárról kapható. Barna László okl. gépészmérnök, Budapest, Báthory-u. 9. 2401

Ha könnyűszerrel
sok vizet akar,
vásárolja a
Mezőgazdák
zuhatag-
kútját

Rozsdamentes
kivitelben is kapható.

Régebben vásárolt
zuhatag-kutakhoz
alkatrészeket szállítunk.

Arjegyeket és alkatrészárjegyeket küld:

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 29.

Autó- és traktortulajdonosok!
Sok pénzt takarít meg, ha
használt olaját az
„OLEA“
OLAJTISZTÍTÓ IPARI KFT.-nél
Budapest, IX., Seroksári-út 45. Tel.: 137-681
5136/c **regeneráltatja.**

Kilencezer kalóriás hűtőkompressor
teljesen automatikus külföldi
gyártmány, kitűnő állapotban
SANUS TEJÖZEM R.-T.
Bpest, VIII., Karpfenstein-u. 13. **eladó.** 5106

Kipusztult vetések pótlására
rövid tenyészidejű, bő magtermesű
ugorkamag
5192 szerződéses termelése leköthető:
TERRA Részvénytársaságnál
Budapest, VI., Csengery-utca 71. sz.
Telefon: 119-408
Maa egy- és két éves főzelékmagfélék szerződéses
is ajánljuk, magas átvételi árral.

Hordók,
kádak
készítését, dongafakiter-
melést, kis- és nagymennyiségben, **úgy hely-**
ben, mint vidéken. Esetleges meglevő
anyagot feldolgozom. Teljes garancia!
A tavaszi hónapokban nagyon jutányosan.
Anger Antai koszorús kádármester
Bpest, VII., Klauzál-tér 5. Nagydófa-utcai oldal.
Telefon: 325-763. 5140

Ízig-vérig magyar és a leg-
elterjedtebb vadászlap a

Magyar
Vadászujság

a vadászat, vadtenyésztés, vadászati jog,
fegyver- és löszertechnika, vadászab-
tenyésztés nélkülözhetetlen szakújsága.
Megjelenik minden hó 5-én, 15-én, 25-én.
A havi 3 szám negyedévi előfizet-
ési díja 3— pengő.
Havi 1 önálló szám évi előfizet-
ése 4— pengő.
Kérjen mutatványszámot, díjtalanul küld
a kiadóhivatal, Bpest, VIII., Baross-u. 34.

Az OMGE Ingatlanforgalmi Osztályának hirdetései
Budapest, IX., Köztelek-utca 8. szám. Telefon: 181-040

Eladó:

Pesttől délre 100 km., 8 szobás kastély,
4 hold park és kertészet.
Pesttől délre 60 holdas, árullakkal.
Pesttől északra, Duna mellett, 56 holdas,
8 szobás kastélyval.
Pest megyében: 63 holdas, szőlő, gyümölcsös, malom.
Nógrádban: 400 holdas, fele erdő.

Nógrádban: festői vidéken 500 holdas,
emlekes kastélyval.
Esztergom mellett 65 holdas.
Gyöngyös mellett 60 holdas, szőlővel,
gyümölcsösvel.
Veszprémben: 476 holdas, szénbányá-
juggal.
Fele-Tisza mentén 138 holdas.

Bérbeadó:

Budapest közelében 200 holdas bérlet-
átadó.
Abadiban: 1000 holdas szeszgyárral.

Jászszámban: 420 holdas, részben öntöz-
hető.
Komárom közelében 225 m. holdas.

Eladó birtokokat keresünk:

Pestkönyeki főútvonal mellett 50-100
holdas, 5-6 szobás házzal.
Pesttől 100 km körzetben 50 holdas
és 200 holdas.
Pesttől 80 km körzetben 80-100 holdas.
Gyöngyös közelében szőlőt vagy gyümölcsöt,
30 ezer lefizetéssel.

Kunszentmiklós vagy Mórchida közelé-
ben 30 ezer lefizetéssel.
Budapest-Baja közt, Duna mellett, 80
ezer pengő értékben.
Nagyobb város közelében 3-400 holdasat.

Bérleteket keresünk:

Győr, Komárom, Székesfehérvár közelé-
ben 5-800 holdasat.
Székesfehérvár-Enying közt 4-700 hol-
dasat.
Szolnok, Békés, Csanádban 5-700 hol-
dasat.

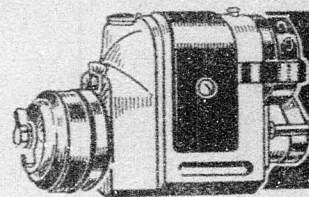
Fele-Dunántúlon 4-500 holdig.
Dunántúl, Pesthez közel 6-700 holdasat.
Szabolcsban 2-300 holdat.
1000-1300 holdasat, jó minőségű.
20 ezer pengőjéti jól kamatoztatható
csendes társ Pest közeli bérletben.

Megbízásból kihelyezünk
elszaporításra szerződéses
alapon, előnyös feltételek
mellett különféle
bőventerő
**velő- és kifejtő-
borsó-, bab-, sa-
láta-, hagyma- és
uborkamagvakat**
Az „OLAJÖZÖN“
ANYA- ÉS ELSZAPORÍTÓ
TELEPEINEK KÖZPONTJA
Budapest, IV., Váci-u. 56/58
Telefon: 181-453. 5100

**Csépléshez, gőzszántáshoz,
kazántüzeléshez, házfűtéshez**

Tatai szén és
brikett

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA
RÉSZVÉNYTÁRSULAT
Budapest, V., Zoltán-u. 2.

TRAKTORMÁGNESEK JAVÍTÁSA
AUTO-ACCUMULATOROK
ALTENBACH FERENC **VARTA-HÁZ** BUDAPEST VI.
0-0447.118.011

RÁBA

TRAKTOR

ÜZEMBIZTOS
GAZDASÁGOS
HASZNÓTHAJTÓ
BERUHÁZÁS!

11

MÁZSÁS ÖNSÚLYA
kiválóan alkalmassá teszi
szántásra, kultivátorozásra,
tárcsázásra és kombinált
vetőgépek vontatására.

MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYÁR RT

KÖZPONTI IRODA ÉS MINTARAKTÁR: BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 12. TEL.: 125-210

«Pátria» Irodalmi Vállalat és Nyomdai Részvénytársaság nyomása, Budapest, IX. kerület, Üllői-út 25. szám. (Köztelek) — 401604 — Felelős vezető: Maaevay István